

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

Blokada otvaranja poglavlja 26

BROJ
713

Subotica, 16. prosinca 2016. Cijena 50 dinara

Sajam manjina –
Mozaik Srbije

O smjeni
Zoltána Siflisa

XX. izložba
božićnjaka

INTERVJU
Stanislav Hočevár

Neočekivani namet –
porez na odvodnjavanje

SADRŽAJ

TEMA

10-11

Iz povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata
(VIII.)

**POD KOJIM SU BARJAKOM
BUNJEVCI UŠLI U JUGOSLAVIJU? (1.)**

RAZGOVOR POVODOM

19

Milan Bukovac, autor eksperimentalnih filmova
**FILMOVI ZA ODREĐENU VRSTU
PUBLIKE**

ŠIROM VOJVODINE

25

Godišnji koncert HKPD-a *Tomislav Golubinci*
VRHUNAC DOSADAŠNJEG RADA

REPORTAŽA

26-27

Kristina Ivković, modna dizajnerica
ŽIVIM ZA MODU

KULTURA

32-33

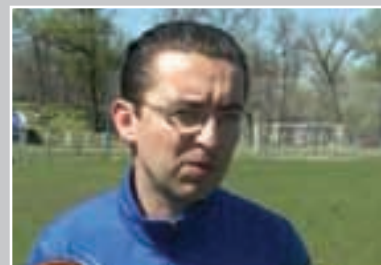
Denis Kovač, autor knjige *Ajde mi čitaj*
**MOJI DANI POČINJU I ZAVRŠAVAJU
S GITAROM I PJESMOM**

SPORT

51

Renato Pirša, nogometni trener
**VELIKIM BROJEM PONAVLJANJA
DO IZUZETNOSTI**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenžić, Thomas Šujić**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI:Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarije.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarije.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarije.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarije.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarije.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarije.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarije.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarije.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarije@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarije.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Uzmi – dodaj

Kak si ja pašem, pogotovu kad pišem. Samo ne znam pašem li čitateljima. No dobro, pokušaću i ovoga puta. Razmišljam ovih dana o tekućim i plinovitim raznim mišljenjima. Primjerice, fluidnih mišljenja o našem tjedniku ima koliko god ti srce želi, ne manjka, naslušao sam se raznih, pa sam se sjetio raznih mišljenja i o jednoj posve drugoj oblasti od novinarstva, a to su književne antologije. Tako je *Jedna antologija hrvatske poratne poezije* (1987.), u izboru Igora Mandića izazvala žestoke polemike, jer je Vlado Gotovac zadobio važno mjesto, dok u antologiju nisu bili uvršteni Mak Dizdar, kao ni Veselko Koroman. Mnogi će ustvrditi da za razna mišljenja postoje mnogo važnije teme od novina ili književnosti, jer je tu gospodar koji se zove politika, a splitski *Dječaci* iz hip-hop benda kažu na to: »Demokracija 21. stoljeća, reci naglas sve što ti smeta i tako nikog nije briga!«

Jako je mnogo glasova danas o svemu i svačemu, neki su tiši, a neki bruje, pitanje je kako se snaći u svemu tome? U vremenu kada masovni mediji proizvode sve više nepismenih, stimulirajući zaglupljivanje, nepažnju i »zabavljanje« svoje klijentele koja je u stanju-znanju pročitati tek poneki naslov iz tabloida ili kraću vijest o tračevima na pseudouraralnoj turbofolk »glazbenoj« sceni, a pročita se tu i tamo i ponešto o aktualnim hrvatskim »ustašama«.

Kako bi to rekao Vojislav Sekelj: Uzmi – dodaj, a ako se malo prisjetimo, na koncu 18. stoljeća došlo je do osvješćivanja čovjekovih prava, veće brige za građanske slobode i socijalnu pravdu, ali i do dominacije ekonomske teorije koja je zastupala mišljenje da prosperitet nacije ovisi o njenoj ponudi kapitala. Možda dobro zvuči na prvu loptu, samo što se stiglo do komunizma i fašizma. Nedvojbeno je da povijest napreduje i u smjeru dobra i u smjeru zla. Danas smo evo stigli i do toga da se tvrdi kako su Srbija i Rusija bliske zemlje. Pa baš ne mislim da je za takvu ideju Dragoljub Draža Mihailović davao pet para. A SRS je osnovana kada su se ujedinile Šešeljeva stranka Srpski četnički pokret i Narodna radikalna stranka koju je predvodio današnji predsjednik Srbije Nikolić. A nisam baš ni siguran da su srpski građani bivše Socijalističke Republike Srbije, gastarbajteri, rado odlazili na rad u bivšu Istočnu Njemačku, na područje bivše Sovjetske okupacijske zone. Zaboravi se. A?!

I ovako nešto napisati u ovoj situaciji? Jer, kako se to kaže u banalnim filmovima – imamo situaciju! Jeste, tu je EU sve sa zvjezdicama na zastavi. U kom grmu leži mrak? Mehanizmi zaštite gubitnika globalizacije nisu pronađeni, ograničene su mjere socijalne zaštite, a pristaše neoliberalnog koncepta debljaju svoje lisnice tvrdnjom da je socijalna sigurnost neproduktivna. Neoliberalnu političku praksu su prihvatili i demokršćani i socijaldemokrati i Zeleni i evo nam ga desni populizam u procvatu, ljevica šuti, a negativan dojam o EU je u porastu.

Onda stigne vijest da je Hrvatska blokirala otvaranje poglavlja 26 u pristupnim pregovorima Srbije s EU. Hrvatska ima primjedbe u vezi s udžbenicima na hrvatskom jeziku. Počeli su se najzad prevoditi postojeći udžbenici za osnovne škole, ali se ne radi na posebnim udžbenicima, dok se u vezi s udžbenicima za srednju školu još ništa ne radi. Ovaj problem se oteže već više od desetljeća. Premijer jest glede udžbenika učinio napretke, to i jeste dio njegovog posla, kao što je trebao biti i dio posla prethodnih vlasti, a nije bio. Premijeru, završite i taj posao do kraja i što se kaže – mirna Bačka. Stiže polako nova godina, uzmi – dodaj, uvijek je bilo nikako.

Z. S.

HRVATSKA JE BLOKIRALA OTVARANJE POGLAVLJA 26 U PREGOVORIMA EU I SRBIJE

Pregovori će još trajati

*Srpski premijer Aleksandar Vučić i srpsko državno izaslanstvo u ponedjeljak navečer su demonstrativno napustili Bruxelles prosvjedujući zbog stajališta Hrvatske o uvjetima koje Srbija treba ispuniti za otvaranje poglavlja 26. **

Hrvatski ministar vanjskih i europskih poslova Davor Ivo Stier rekao je da Zagreb traži dodatna objašnjenja od Europske komisije, koja pregovora u ime zemalja članica te dodao da je optimist i da bi se rezerva mogla ukloniti vrlo brzo, možda već početkom sljedeće godine

Hrvatska je blokirala otvaranje poglavlja 26 u pregovorima EU sa Srbijom. Premijer **Aleksandar Vučić**, koji je u ponedjeljak otputovao u Bruxelles, poručio je da će se tu večer i vratiti ako s visokom predstavnicom EU **Federicom Mogherini** ne dogovori deblokadu pregovora. Nakon razgovora s Mogherini krenuo je za Beograd – deblokada nije dogovorena. Srpski premijer tako nije prisustvovao konferenciji na kojoj se razmatralo otvaranje poglavlja.

»Srbija je cijelo vrijeme bila strpljiva i trudila se ne reagirati, ali će od sada drugačije razgovarati«, rekao je Vučić za Prvu tv.

Europski diplomatski izvoiri rekli su da glede otvaranja poglavlja 26 – Obrazovanje i kultura, nekoliko zemalja članica, među njima i Hrvatska, ima nekoliko primjedbi u vezi s obrazovanjem na manjinskim jezicima. Prema tim izvorima, kako je prenio *Jutarnji list*, Hrvatska je imala primjedbe oko udžbenika na hrvatskom jeziku. Srbija je na tom planu započela nešto činiti, prevoditi postojeće udžbenike za

osnovne škole na hrvatski, ali ne i raditi na posebnim udžbenicima namijenjenim pripadnicima hrvatske zajednice, dok se u vezi sa srednjom školom još niša ne radi. Sve zemlje članice EU-a do sada su se suglasile da Srbija otvori poglavlja 5 – Javne nabave, te poglavlje 25 – Znanost i istraživanja, a srbijanski šef diplomacije **Ivica Dačić** ocijenio je na tiskovnoj konferenciji s ruskim ministrom vanjskih poslova **Sergejom Lavrovom** da je hrvatska blokada »sitna stvar« koja pokazuje »neprincipijelnost pozicije« kada se blokira ono poglavlje koje nema nikakve veze sa zahtjevima koje ima službeni Zagreb.

TRAŽE SE DODATNA POJAŠNJENJA

Nakon što je srpski premijer Vučić napustio Bruxelles, jer je Hrvatska blokirala Srbiji otvaranje poglavlja 26 u pregovorima s EU, oglosio se i hrvatski ministar diplomacije **Davor Ivo Stier**. U središnjem Dnevniku HRT-a izjavio je da Hrvatska još nije Srbiji digla rezervu u vezi s poglavljem

26. Kazao je i da Hrvatska traži dodatna objašnjenja od Europske komisije, te da bi se rezerva mogla ukloniti možda već početkom sljedeće godine. Odgovarajući na pitanje koja je bila osnovna zamjerka Hrvatske, Stier je rekao da očekuje dodatna pojašnjenja u vezi s obrazovanjem hrvatske nacionalne manjine u Srbiji.

»Što se tiče srednjih škola, radi se o potrebi tiskanja udžbenika na hrvatskom jeziku. A što se tiče osnovnih škola, potrebni su i posebni sadržaji za hrvatsku nacionalnu manjinu«, kazao je Stier i napomenuo kako Hrvatska ne očekuje da se sve sredi preko noći, već određenu dinamiku za rješavanje tog pitanja. »Očekujemo da to može biti vrlo brzo i da to nije teško za ispuniti«, rekao je Stier.

VUČIĆ O RAZLOZIMA

Premijer Aleksandar Vučić je u utorak u obraćanju javnosti u povodu blokade poglavlja 26 u pregovorima s Europskom unijom rekao da je zbog »vitalnih vrijednosti« u ponedjeljak navečer napustio Bruxelles.

»Nisam napustio pregovore i zaustavio proces, samo sam pokazao našu tablicu vrijednosti i čvrsto stao iza nje«, rekao je Vučić i kazao kako mora štiti vrijednosti na kojima počiva srpsko društvo.

»Mi nikoga ne mrzimo i ni sa kim nećemo sukobe, hoćemo sa svima razgovarati, ali nismo ni narod ni država koju će bilo tko ponižavati. Srbiju nikada nećete moći ni gaziti, ni zgaziti, ni ponižavati«, poručio je Vučić i dodao kako u njihovim srcima nema mjesta za fašizam, mržnju i diskriminaciju, međutim kako nema mjesta ni »za packe ili bilo koji oblik poniženja«.

Rekao je da je otvaranje poglavlja 26 blokirala samo Hrvatska i kako u Bruxellesu nije dobio obrazloženje za neotvaranje tog poglavlja, te da je to jedan od razloga zašto se vratio u Beograd.

PLENKOVIĆ: RIJEŠITI NIZ OTVORENIH PITANJA

»Hrvatska očekuje napredak po pitanju srbijanskih pregovora s Europskom unijom, te vjerujemo da će se početkom iduće godine oni nastaviti«,

istaknuo je u utorak premijer Andrej Plenković nakon reakcija iz Srbije zbog hrvatske blokade 26. poglavlja njihovih pristupnih pregovora.

»Mi smo proteklih tjedana i mjeseci u razgovoru s Europskom komisijom više puta signalizirali pitanje obrazovanja hrvatske manjine u Srbiji i pitanje udžbenika za osnovnu i srednju školu«, rekao je Plenković o spornom poglavlju 26, koje se odnosi na obrazovanje i kulturu.

»Hrvatska je tu zadržala rezervu«, naglasio premijer, ali i dodao kako očekuje napredak po tom pitanju i vjeruje da će se početkom iduće godine nastaviti pregovori.

»Hrvatska je više puta rekla da ova Vlada želi riješiti niz otvorenih pitanja koja ima sa Srbijom i mi smo otvoreni da to učinimo u sljedećim godinama«, zaključio je premijer.

ŽIGMANOV: STANJE SE NIJE RJEŠAVALO

U izdanju HTV-ove emisije *Otvoreno*, emitirane u utorak, tema je bila blokada otvaranja poglavlja 26 o obrazovanju i kulturi u pristupnim pregovorima Srbije i EU.

Kakav je položaj hrvatske manjine u Srbiji komentirao je predsjednik Demokratskog

saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov**, tvrdeći da hrvatska zajednica u Srbiji ima problema na polju obrazovanja.

»Udžbenici su veliki problem. Pitanje je i tko može predavati na hrvatskom. Stanje se 15 godina nije rješavalo. Postoje određeni pomaci, no to nije ono što su zahtjevi hrvatske zajednice« kazao je Žigmanov i napomenuo kako se nije htje-

dogođati putem konferencije za tisak. Nije lagodno biti prozvan sa sumnjom da sam nezahvalni građanin Srbije, ali bio bih sretniji da smo vidjeli kako ćemo rješavati situaciju hrvatske zajednice«, rekao je Žigmanov.

Žigmanov je komentirao i što bi to Hrvatima u Srbiji olakšalo život.

»Manjinsko pitanje u Srbiji je stvar multilateralnih odno-

uključujući predsjednika SDSS-a u hrvatsku vlast, a ta gesta je u Srbiji prešućena. U Srbiji Vlada samo govori o negativnom što se dogodi u Hrvatskoj.«

Žigmanov je na kraju zaključio kako oni žele komunikaciju i partnerstvo s tijelima u Srbiji, ali i s Hrvatskom.

»Susret s premijerom Plenkovićem bio je prvi susret nakon pet godina. Mislim da je

lo doprinositi nesuglasicama, a niti osjećati posljedice.

»Nisam zabrinut za osobnu sigurnost. Na to ne pristajem. Bio bih sretniji kad bih s Vučićem razgovarao o problemima hrvatske zajednice. Nije uobičajeno da se razgovor

sa. Mi na bilateralnom planu nemamo nikakvu komunikaciju. Postoji veliki deficit u rješavanju toga. Nikolić je danas rekao da bi to trebalo biti bilateralno riješeno, no takve komunikacije nema. Ono što je bilo dobro kao gesta je da se

za Srbiju važna činjenica da je šest poglavlja otvoreno i da je ovo mali korak. Mi se zalažemo za europske vrijednosti, ali očekujemo politiku koja će pratiti te vrijednosti.«

Z. S.

Dan izbora za prvo HNV

Jedan od četiri praznika hrvatske zajednice u Srbiji – Dan izbora za prvo Hrvatsko nacionalno vijeće slavi se danas, u petak, 16. prosinca. Proslava će biti održana u velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici (Trg slobode 1) s početkom u 19 sati i 30 minuta.

Osim prigodnoga kulturno-umjetničkoga programa, tijekom proslave bit će svečano dodijeljena priznanja zaslužnim pripadnicima hrvatske zajednice: **Vojislavu Sekelju** priznanje Hrvatskog nacionalnog vijeća **Ban Josip Jelačić** za društveni rad u hrvatskoj zajednici; **Ladislavu**

Suknoviću priznanje **Dr. Josip Andrić** za doprinos hrvatskoj kulturi i **Nataši Mijački** priznanje **Pajo Kujundžić** za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku.

Sjednica HNV-a u Subotici

Redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, 47. po redu, bit će održana danas (petak, 16. prosinca) u sjedištu HNV-a u Subotici, s početkom u 17 sati. Na dnevnom redu sjednice bit će Prijedlog odluke o drugoj izmjeni Odluke o donošenju Financijskog plana Hrvatskog nacionalnog vijeća za 2016. godinu te Prijedlog odluke o davanju suglasnosti na Plan rada i poslovanja NIU *Hrvatska riječ* za 2017. godinu.

POREZ NA ODVODNJAVANJE

A džep plitak

*Vlasnici i korisnici građevinskog, poljoprivrednog i šumskog zemljišta dobili rješenja za porez na odvodnjavanje i to za dvije godine * Rok plaćanja 15 dana, bez mogućnosti žalbe*

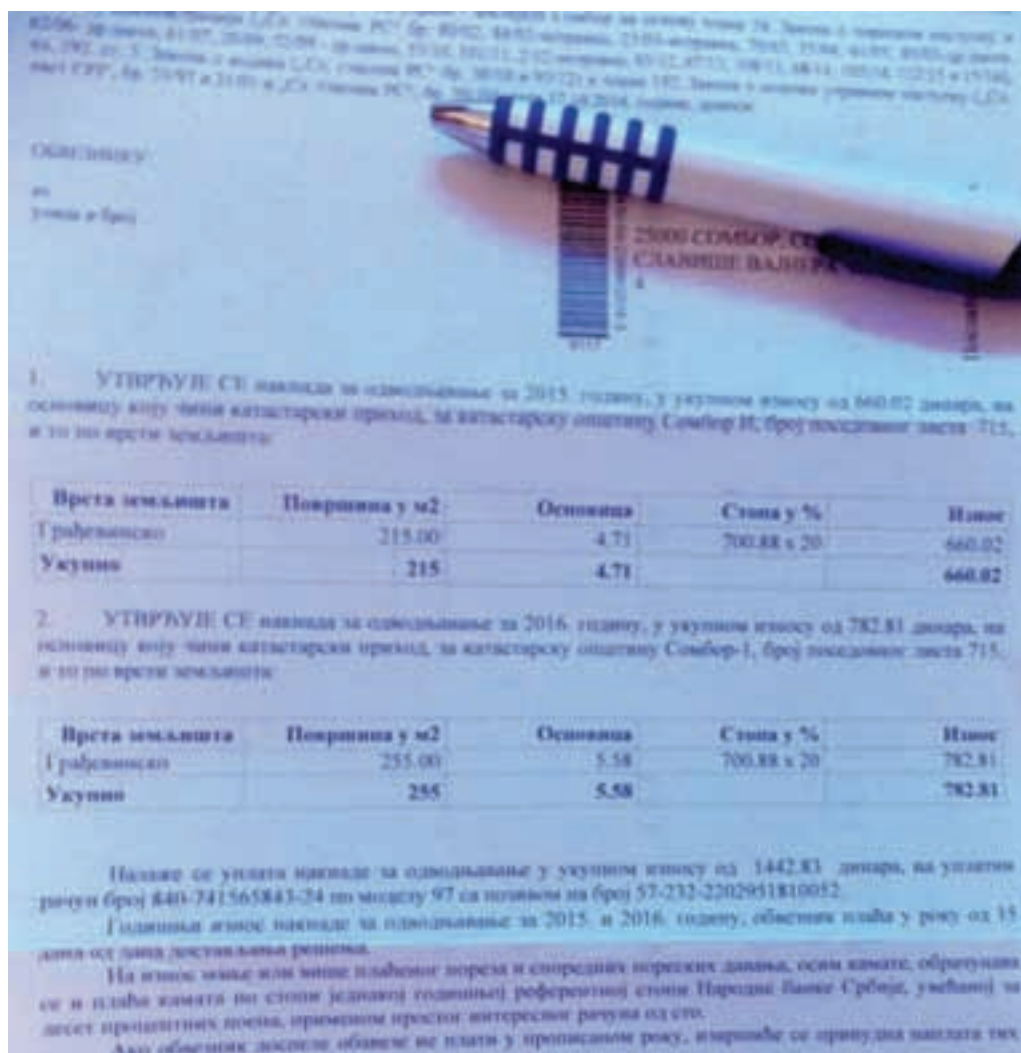
Na adrese oko milijun kućanstava u Srbiji proteklih tjedana stigle su »čestitke« iz Porezne uprave, a unutar bijele kuverte rješenje kojim je utvrđena naknada za odvodnjavanje za 2015. godinu i tekuću 2016. godinu. Pozivaju se poreznici na Zakon o poreznom postupku i poreznoj administraciji i na Zakon o vodama. I još prijete kamatom u slučaju da se ne ispoštuje rok plaćanja od 15 dana. A prava poreznih obveznika skoro pa nikava, jer onima koji se hoće da žaliti ostaje tužba Upravnom sudu. Sve ovo napisano već je viđeno prošle godine, kada su također stizala rješenja za porez na odvodnjavanje, također za dvije godine. I onda su kao sada oni koji su dobili da plate negodovali, ali bez efekta. Iznosi različiti od općine do općine i naravno ovise od površine poljoprivrednog i građevinskog zemljišta. Tako su iznosi na rješenjima od nekoliko stotina, pa do nekoliko stotina tisuća dinara. Primjerice u Somboru poljoprivrednici su za jutro oranica dobili rješenja u kojima porez na odvodnjavanje za dvije godine iznosi više od dvije tisuće dinara po jutru. Za one koji primjerice imaju 50 jutara ta obveza je 100.000 dinara i mora se platiti u roku od 15 dana. Oni koji osim svojih dvorišta nemaju druge zemlje također su dužni platiti, i u prosjeku to je 6 dinara po četvornom metru za dvije godine, a ako se uzme jedna prosječna površina građevinske parcele od 400 četvornih metara to je ukupno 2.400 dinara. Obvezu plaćanja ovog poreza imaju vlasnici i korisnici građevinskog zemljišta na kojem su

izgrađene kuće, poljoprivrednog i šumskog zemljišta, pa su tako ovog nameta pošteđeni jedino vlasnici stanova u zgradama kolektivnog stanovanja.

»To nam je dodatni namet i mogu vam reći da brojka nije mala. U odnosu na porez koji inače plaćamo za zemlju ovo je još dodatnih 25 posto. Uz sve

što nije pravično prema onima koji porezne dugove ipak redovito izmiruju.

»Mi plaćamo za odvodnjavanje, ali ja nešto ne vidim da

1. УТВРЂУЈЕ СЕ наклада за одводњавање за 2015. годину, у укупном износу од 660,02 динара, на основу коју чини катастарски прилог, за катастарску општину Сомбор II, број поседовног листа 715, и то по врсти земљишта:

Врста земљишта	Површина у м ²	Основица	Става у %	Износ
Градњевинско	215,00	4,71	700,88 x 20	660,02
Укупно	215	4,71		660,02

2. УТВРЂУЈЕ СЕ наклада за одводњавање за 2016. годину, у укупном износу од 782,81 динара, на основу коју чини катастарски прилог, за катастарску општину Сомбор I, број поседовног листа 715, и то по врсти земљишта:

Врста земљишта	Површина у м ²	Основица	Става у %	Износ
Градњевинско	255,00	5,58	700,88 x 20	782,81
Укупно	255	5,58		782,81

Напомена: се уплата наклада за одводњавање у укупном износу од 1442,83 динара, на уплатни листу број 440-741565843-34 по моделу 97 са поштом на број 57-232-2202951810012.

Годишњи износ наклада за одводњавање за 2015. и 2016. годину, обавезно плаћа у року од 15 дана од дана достављања рјешења.

На износ износа или износа плаћеног пореза и споредних порезних динара, осим камате, обрачунава се и плаћа камата по стопи једнакој годишњој референтној стопи Народне банке Србије, узетомој за лист проценатних постоа, применом простог интересног рачуна од сто.

Ако обавезник досроче обавезе не плати у прописаном року, и породице се принудна изплата тих

KOME?

Antun Delija, poljoprivrednik iz okolice Sombora kaže da je primio rješenje za porez na odvodnjavanje i da iznos nije uopće mali, tim prije što je obveza plaćanja za dvije godine.

što inače plaćamo sada treba platiti i ovaj porez i to još za dvije godine. Nisam još platio, ali ovih dana regulirat ću i tu obvezu. Nema druge, jer u slučaju neplaćanja prijete velikim kamatama», kaže Antun i dodaje da ima i onih koji ne plaćaju, a država im poslije otpiše taj dug,

ima efekata toga što plaćamo i ne znam gdje taj novac odlazi. Kanali se zatrpavaju, ne čiste se, a od nas traže da platimo. To je suština i trebali bi nam reći kako i za što se troši taj novac. Oni nama razrežu taj porez kako hoće. Zašto kada su smanjeni poticaji nije smanjen

NAKNADA ZA UREĐENJE VODA U HRVATSKOJ

Naknada za uređenje voda plaća se u Hrvatskoj i plaćaju je vlasnici ili korisnici stambenih zgrada i stanova u naseljima s uređenim građevinskim zemljištem, vlasnici ili korisnici prostora u kome se obavlja gospodarska djelatnost, te vlasnici ili korisnici šumskog i poljoprivrednog zemljišta. Visina naknade utvrđuje se Uredbom koju donosi Vlada.

i ovaj porez za odvodnjavanje. Ovako porez se samo povećava, a poticaji se smanjuju. Slažem se ja da se plaća taj porez, ali da on bude srazmjeran poticajima koje dobivamo i cijenama po kojima se plaćaju naši poljoprivredni proizvodi», kaže ovaj poljoprivrednik.

»Kuća mi je u širem centru Sombora. U ulici nema odvodnih kanala, već postoji atmosferska kanalizacija koju je izgradilo lokalno komunalno poduzeće i tom kanalizacijom višak vode odvodi se do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda koji je također izgradio Grad Sombor. Unatoč tome, dobila sam od Porezne uprave rješenje za porez za odvodnjavanje. Za oko 385 četvornih metara građevinskog zemljišta to je oko 2.000 dinara za dvije godine. Nisam još platila, jer se nisam nadala tom dodatnom trošku. Dobila sam kao umirovljenica 5.000 dinara, a sada njima trebam dati skoro pola. Kažu da je ovaj porez po zakonima, ali voljela bih da nam netko objasni u kom to zakonu piše da odvodnjavanje plaćaju i oni koji ispred kuće nemaju ni šančeve, a ne ovako da nam samo šalju rješenja i prijete visokim kamatama ako ne platimo u roku od dva tjedna. Koliko sam pročitala, nemamo se pravo ni žaliti, znači samo šuti i plati. Do prije nekoliko godina plaćali smo porez na imovinu i naknadu za korištenje građevinskog zemljišta, onda je ta naknada ukinuta, ali su se zato dosjetili da uvedu porez na odvodnjavanje.

Možda ima neke logike da se ta naknada plaća za poljoprivredno zemljište, ali kakva je logika da traže da platimo mi u gradu?» kaže **Anica Pekanović**.

I ZAŠTO?

Rješenja donosi i dostavlja Porezna uprava Srbije, a na osnovu podataka Republičkog geodetskog zavoda o vlasnicima, odnosno korisnicima poljoprivrednog, šumskog i građevinskog zemljišta na teritoriju Srbije. Naknada za odvodnjavanje ranije je bila prihod vodoprivrednih poduzeća, a sada je prihod republičkog proračuna.

Nezadovoljni poljoprivrednici žalili su se Asocijaciji poljoprivrednika, ali kao i u slučaju drugih problema u poljoprivredi Asocijacija nema mehanizam da utječe na državnu politiku u agraru. Prema riječima predsjednik UO Asocijacije poljoprivrednika **Miroslava Kiša** jedino što im preostaje je da svoje primjedbe dužnosnicima upućuju preko medija.

»Već dugo postoji jedan loš odnos prema nama kao asocijaciji koja okuplja poljoprivrednike. S nama nitko ne želi uopće razgovarati, a kamoli razmotriti ili pozitivno riješiti bilo koju našu sugestiju. Tako se evo baš danas u Skupštini usvajaju zakoni koji se tiču poljoprivrede, a mi smo za to saznali tek jučer. Po tko zna koji put radi se bez nas i zaključak može biti samo jedan: njih je baš briga što misle poljoprivrednici. Pored svih

problema stigao je ovaj porez na odvodnjavanje, a mi tu ne možemo skoro ništa. Nemamo pravne ni sredstva da u ime poljoprivrednika pokrenemo tužbe, već nam ostaje ono plati pa se žali. S obzirom na to da su, osim poljoprivrednika, ovaj porez obvezni plaćati i drugi građani očekujemo da i oni pokušaju nešto uraditi», kaže Kiš.

On podsjeća da su prije šest godina poljoprivrednici organizirali prosvjed ispred *Vode Vojvodine*. Obećano im je tada da se odvodnjavanje neće plaćati, ali su *Vode Vojvodine* ipak poslale rješenja.

»Poljoprivrednici su tu da se od njih samo uzima novac, ali kada nam trebaju pomoći kroz poticaje ili da podignemo konkurentnost svojih gospodarstava, onda je odgovor da novca nema», kaže naš sugovornik iz Asocijacije poljoprivrednika.

No, nisu sporni samo iznosi koje ratari moraju platiti na

ime ovog nameta već je, kako kaže Kiš, pravo pitanje troši li se novac za ono za što se uzima.

»Koliko god oni nama pričali o kilometrima očišćenih kanala i drugim velikim poslovima, mi na terenu to ne vidimo. Primjerice na području grada Subotice se za nekoliko godina, od zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta, naplatilo nekoliko stotina milijuna dinara. Iako se taj novac mora vratiti, kroz izgradnju atarskih puteva i druge radove, u poljoprivrednu mi to ne vidimo i tvrdimo da se taj novac troši nenamjenski. Bojimo se da tako ne bude i kod ove naknade«, kaže Kiš.

Po njegovoj procjeni, iako nezadovoljni ovim neočekivanim nametom, pa još uduplanim, poljoprivrednici koji mogu tu obvezu će platiti, kako bi izbjegli visoke kamate kojima prijete poreznici. Platit će i nezadovoljni građani. Ako mogu.

Zlata Vasiljević

GDJE IDE NOVAC?

Kako je priopćila Direkcija za vode pri Ministarstvu poljoprivrede i zaštitu životnog okoliša prihodi ostvareni od naknade za vode, pa samim tim i od naknade za odvodnjavanje, koriste se za financiranje poslova od općeg interesa u oblasti upravljanja vodama. To su uređenje vodotoka i zaštita od štetnog utjecaja voda, uređenje i korištenje voda, zaštita voda od zagađivanja, izgradnja održavanje i upravljanje melioracijskim sistemima, izgradnja, održavanje i upravljanje regionalnim i višenamjenskim sistemima. Sredstva ostvarena od naknada za vode u 2014. godini upotrijebljena su za, među ostalim, uređenje vodotokova i vodnih objekata za zaštitu od poplava, za održavanje objekata za odvodnjavanje, uređenje vodotokova i zaštitu od poplava, erozije i bujica, provođenje obrana od poplava, izradu planskih dokumenata za upravljanje vodama, izradu tehničke dokumentacije za vodne objekte, kao i ostalih poslova od javnog interesa. U 2014. godini naplaćeno je ukupno 62,5 milijuna poreza na odvodnjavanje.

REDATELJ ZOLTÁN SIFLIS O SVOJOJ SMJENI IZ SAVJETA FESTIVALA EUROPSKOG FILMA, KULTURNOJ POLITICI GRADA I ULOZI SAVEZA VOJVODANSKIH MAĐARA U SVEMU TOME:

Ovo je ruganje dostojanstvu ličnosti

Nisam ja jedini koji je u skorašnjem vremenu doživio sličnu sudbinu: na sličan način smijenjeno je i niz drugih uvaženih stvaratelja, kulturnih djelatnika našeg grada, poput Boška Krstića, Pribille Valérie Ágoston, Gábora Lengyela i drugih

Razgovarao: Zlatko Romić

intervjuu za *Hrvatsku riječ* kaže da ga je vijest o svojoj smjeni zatekla:

Iskreno rečeno, iznenadio sam se, ali nakon što je iznenađenje prošlo zaključio sam da sam to mogao i očekivati. U prethodnom razdoblju je već bilo nekoliko predznaka da se prema odmazda da me sklone i s ove pozicije. Smjenu iz Savjeta Festivala, prije isteka mandata, tumačim i doživljam kao osvetu SVM-a zato što sam podržavao Mađarski pokret. Nemam iluziju, siguran sam da je ta odluka rođena da se diskreditira, omalovažava; da se do krajnosti ponizi moja ličnost. Dakako da se koristi svaka prilika, nas koji smo u Mađarskom pokretu, a u cilju slanja poruke i članovima SVM-a, da se neposlušnost kažnjava. Nema oprostaja čak ni tada kada se ne radi o političkoj funkciji, već stručnoj. Politička vlast koja trenutno sjedi u općinskom aparatu smjenjuje, imenuje ljude isključivo po političkom i ideološkom kriteriju. Stvaralačka, ili bilo koja druga nepolitička, stručna zasluga, dugogodišnji stručni doprinos u danoj oblasti, nema težinu kod imenovanja, već stupanj servilnosti. Ovakvo ponašanje je najobičnije ruganje dostojanstvu, ne samo mom već i ostalih istaknutih članova Savjeta, a koje nije moguće pri-

hvatiti, niti odobriti, s mog stajališta ni oprostiti. Nisam ja jedini koji je u skorašnjem vremenu doživio sličnu sudbinu: na sličan način smijenjeno je i niz drugih uvaženih stvaratelja, kulturnih djelatnika našeg grada, poput **Boška Krstića, Pribille Valérie Ágoston, Gábora Lengyela** i drugih. Tužno je da se ovakvo iracionalno ponašanje vlastodržaca smatra potpuno normalnim u svakodnevnoj političkoj praksi. To može biti opravdanje samo za one koji vlast smatraju prilikom za zlouporabu, a ne za konstruktivnu, promišljenu primjenu političke moći. Oni koji sudjeluju u kumovanju ovakvih odluka svjesni su suučesnici, a i oni koji ne shvaćaju pozadinu i posljedice ovakvih odluka u biti doprinose samoponižavanju i sebe a i zajednice koju navodno zastupaju. Za ono što se događa u kulturnom životu našeg grada, u konkretnom slučaju i oko palićkog Festivala, svaki je pozicionirani čovjek, mislim na aktualne političare, za ono čemu asistira odgovoran više no što misli. No, pošto se to može činiti bez posljedica po njihovu karijeru i egzistenciju, suučesništvo smatraju normalnim.

U Vašu obranu stali su ostali članovi Savjeta Festivala, a Szabolcs Tolnai podnio je i ostavku. Kako Vam se čini ideja

Da je iščlanjenje **Zoltána Siflisa** iz Savjeta Festivala europskog filma *Palić* bio akt sirove političke volje vladajuće koalicije jasno je čak i francuskom sobaru. Bez potrebe da na samoj sjednici Skupštine grada, pa čak niti naknadno, objasne razloge za ovaj čin Srpska napredna stranka i Savez vojvodanskih Mađara objasnili su to upravo na način koji uvelike podsjeća, da se prisjetimo asocijacije **Tomislava Žigmanova**, na vrijeme Informbiroa – bez riječi.

Bez riječi ovaj dvojac, svjestan svoje moći, čini i sve ostalo što se tiče kreiranja kulturne i ne samo kulturne politike Grada: daje pozamašna sredstva novinama za koje se ne može utvrditi kada će izaći (ali kad izađu dijele se kupcima na blagajnama prodavaonica), okupira javne prostore, oduzimajući drugima pravo korištenja istih, nagrađuje osvjedočene nacionaliste... I pored svega toga, ali i u odnosu na ono što mu se ranije događalo u SVM-u i Mađarskom nacionalnom vijeću, Zoltán Siflis u

da nakon toga i svi ostali budu smijenjeni?

Prvo, veoma sam zahvalan kolegama u Savjetu da su smjeli javno iskazati neslaganje s ovakvim postupkom i iskazali solidarnost sa mnom. U sadašnjim uvjetima to je za mene zadovoljavajuća, plemenita kompenzacija, a više od toga i ne mogu očekivati, niti očekujem. Drugo, poštovane kolege pokazali su da nisu oportunisti i upravo će njihovo oglašavanje i prosvjed možda pridonijeti da privremeno odustanu od njihove smjene, jer bi to doveo do ugrožavanja daljnje uspješne egzistencije Festivala. Kažem privremeno, jer od vladajuće politike ne možemo očekivati da će prestati s revanšom, obračunom s onima koji su iskazali neslaganje ili pak imali kritički stav, mišljenje, s nekim od njihovih odluka. Činjenica da je općinski osnivač ignorirao statut Savjeta o imenovanju i smjeni članova, to jest zaobišao Savjet, dokaz je sam za sebe, te ne može biti utjeha da neće i ostali članovi imati istu sudbinu. Ako ne sad, onda nekom drugom prilikom koju vlast procijeni dobrom prilikom za revanš.

S druge strane, s izuzetkom malog broja medija, Vaša smjena u javnosti je prošla gotovo bez reakcija. Kako gledate na to?

Iskreno rečeno, ja se ni ne mogu požaliti što se tiče reakcije u medijima. Mnogi, uvaženi kulturni radnici naše sredine, koji su na sličan način smijenjeni nisu dobili ni toliko medijske pažnje kao ja. I srpski i hrvatski tisak je objavio dovoljan broj članaka, vijesti o mom slučaju. Kolege u Savjetu su reagirali, mnogi drugi koji dijele mišljenje Savjeta pretpostavljam da osuđuju takav postupak, ali je iluzija da se očekuje neka masovna reakcija. Mnogima je jasno da se u kratkom roku puno toga ne može učiniti protiv ovakvih poteza, a svim demokratski orijentiranim ljudima je i to jasno da vladajuća pozicija s ovim potezima, odlukama, ponašanjem rastače, urušava svoje političko dostojanstvo.

Ono što je za mene posebno zanimljivo, da ne kažem poučno, a ujedno i jasna dijagnoza političkog stanja, jest atmosfera u okviru mađarske zajednice u kojoj mediji na mađarskom jeziku, a čiji je osnivač Mađarsko nacionalno vijeće, o mojoj smjeni ni riječ nisu objavili. Kao da se sve ovo nije se ni dogodilo, a kamoli da se interesiraju za reakciju dotične osobe. Čast, dvama nezavisnim internetskim portalima na mađarskom jeziku. Običan građanin, Mađar i nemađar, jedino je mogao saznati o mom, a i o drugim sličnim slučajevima na facebooku, ali je i tu reakcija bila zanemariva. Čak je i mali broj ljudi lajkao. Znači li to da se slažu s ovakvim postupkom vlasti ili su pak ravnodušni, rezignirani, ne znam zasigurno procijeniti. No, ja sam za sebe izvukao pouku o mnoštvu bliskih prilatelja iz redova svoje zajednice.

Matija Bećković je izabran za Počasnog građanina Subotice, Zavičajni dani postaju sve značajnija manifestacija, a ovih dana predvorje Otvorenog sveučilišta »zauzet je teritorij« zbog izložbe Necenzurisane laži, dok projekti poput Filmskog ili Dječjeg festivala, Jazzika ili Desirea dobijaju sve manja sredstva. Što Vam ovi podaci govore o kulturnoj politici Grada?

Po svim pitanjima koje ste naveli, ukratko mogu reći da imam dojam da se sve oko nas izvrnulo na glavu. U kulturnom životu grada kao da se urušavaju svi predašnji uzorni principi, prioriteti koji se temelje na višedesetljetnom iskustvu, poštovanju i uvažavanju multietničke sredine. Ono što se u posljednje vrijeme primjećuje u kulturnoj politici grada dobrim dijelom ukazuje da se financiranje, nagrađivanje itd. događa po kratkoročnim političkim interesima vladajućih partija. Veliko je pitanje bi li situacija bila bolja ako bismo imali Kulturnu strategiju grada, a koje upravo zato nemamo jer ne postoji konsenzus političkih

partija oko osnovnih principa i ideja o prioritetima stečenog kulturnog naslijeđa, ni o pravcima za budućnost. Živimo u partokratskom okruženju, te nije ni čudo da se i zbivanja u oblasti kulture sagledavaju i rješavaju kroz partijski interes. Po mom uvjerenju sve dok u kulturnoj politici, s mjerom, ne kombiniramo, modeliramo etnocentričnu i građansku kulturu i sve dok kombinaciju istih ne smatramo mogućim, nije moguće promijeniti situaciju. Postavljeni su novi ljudi na čelo lokalne kulturne administracije kao i na čelo kulturnih institucija. Osim onih koji su ih imenovali, svi mi drugi ne znamo njihove zasluge, iskustva u ovoj oblasti. Pitanje je koliko temeljno poznaju samu narav ovih institucija i komponente uspješnog rada, te jesu li u stručnom smislu spremni za daljnju afirmaciju istih.

Kakvu u svemu tome vidite ulogu Saveza vojvodanskih Mađara, koji, kao dio vladajuće koalicije, svemu ovome daje potporu?

Kako sada stoje stvari, svi oni koji su žigosani od svojih, takoreći, nacionalnih partija, smatraju se i u kulturi nepodobnima, a ne saveznicima. Što više reći o tome? S obzirom na to da živimo u masovnoj egzistencijalnoj ugroženosti, vlast to maksimalno iskorištava da bi u svojim redovima imala poslušne, servilne ljude.

Jedan od osnivača Mađarskog pokreta Tamás Korhecz prihvatio je ponudu Saveza vojvodanskih Mađara da bude kandidat za suca Ustavnog suda. Je li Vam ovaj čin ogadio politiku?

Iskreno rečeno, kao i mnoge, bilo da su članovi ili simpatizeri Mađarskog pokreta razočarao me. Mislim da je izazvao veliko razočaranje u političkoj intelektualnoj orbiti koji su vjerovali u njega i davali mu potporu. U dobro poznatim izoštrenim okolnostima između Pokreta i SVM-a teško se može dati prihvatljivo objašnjenje, jer ovakav

korak nije kompatibilan s političkim principima sadržanim u programu Mađarskog pokreta.

Drugim riječima, razmišljate li o povlačenju iz politike i potpunom posvećivanju stvaralaštvu?

Nemam što razmišljati o povlačenju iz politike. To se već dogodilo više godina ranije kada sam odstranjen iz partije, a poslije i iz Nacionalnog vijeća s funkcije predsjednika Odbora za kulturu, a obustavio sam i aktivnost u Vijeću. Niti sam u Mađarskom pokretu imao bilo kakvu političku funkciju, bio sam samo simpatizer Pokreta. Ništa mi ne preostaje drugo nego da se i dalje posvetim samo stvaralaštvu, koje nisam prekinuo ni onda kada sam politički bio aktivan.

Konačno, može li se kod nas uopće nešto učiniti bez povezanosti s politikom: snimiti film, režirati predstavu, objaviti neko značajnije djelo...?

Mislim da je to nemoguće. Bavljenje politikom ili praćenje politike je nužna stvar za svakog čovjeka, napose za one koji se žele aktivno baviti svim navedenim umjetničkim djelatnostima. Povezanost s politikom je neminovna, jer zapravo iza svakog kulturnog stvaralaštva, a napose ako se bavite filmom, kazalištem, a svakako samo u manjoj mjeri koji se bave književnošću, slikarstvom i sličnim, stoji politika koja osigurava ili ne neminovna financijska sredstva. Zapravo, svi vidovi kulturnog stvaralaštva itekako zavise od politike, od kulturne politike. U načelu, politika se ne bi trebala miješati u sam autorski svijet, u slobodu stvaralaštva, međutim iskustvo i praksa su sasvim nešto drugo. Politika itekako budnim okom prati tko i kako oslikava život, društvo i politička zbivanja, te lako može doći do sukobljavanja s očekivanjima politike. Stoga je odnos politike i umjetnosti u ovdašnjim uvjetima prilično delikatan, jer neobuzdana politika itekako može ugroziti autorsku slobodu i ostvarivanje konkretnog djela i onemogućiti egzistiranje samog stvaratelja.

IZ POVIJESTI BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA (VIII.)

Pod kojim su barjakom Bunjevci ušli u Jugoslaviju? (1.)

Kad se na kraju Prvog svjetskog rata Austro-Ugarska raspadala, većina je bačkih Bunjevaca težila pripajanju krajeva u kojima su živjeli budućoj južnoslavenskoj državi. Obćanija koja je nova mađarska vlada **Mihálya Károlyija** na kraju rata dala nemadžarskim narodima i koja je prihvatio samo dio ugarskih Bunjevaca stigla su prekasno. Demarkacijsku crtu, koju je odredio zapovjednik tog dijela bojišta francuski general **Franchet d'Esperey**, zaposjela je u prosincu srpska vojska, a po južnougarskim mjestima osnivana su samoproglašena mađarska i srpska narodna vijeća (odbori). Ondje gdje su živjeli i Bunjevci vijeća su bila mješovita – bunjevačko-srpska: u Somboru je u Gradskoj kući u noći 4./5. studenoga osnovano Bunjevačko vijeće koje je podržalo novu Károlyijevu vladu, a već 5. studenoga na istom mjestu osnovan je Srpsko-bunjevački odbor; u Subotici je 10. studenoga u velikoj dvorani kavane *Hungaria* (danas: *Lifka*), koja je najavljena kao proslava 40 godina postojanja Pučke kasine osnovan Bunjevačko-srpski narodni odbor; a u to vrijeme i u Baji je osnovan Bunjevačko-srpski narodni odbor.

Te dramatične događaje u Subotici opisao je subotički *Neven*. Naime, posljednji prijeratni broj *Nevena* datiran je 1. »kolovoz« 1914. kada je prestao izlaziti zbog izbijanja Prvog svjetskog rata, ali je u vrijeme raspada Austro-Ugarske obnovljen. Prvi broj obnovljenog *Nevena* datiran je »17. studena god. 1918.«, a uredio ga je mladi odvjetnik dr. **Joso Prčić**, prvi Bunjevac koji je pravo diplomirao u Zagrebu. Nekoliko članaka iz ovoga broja *Nevena* prvorazredni su izvor za povijest bunjevačkih Hrvata iz Subotice.

Oduševljenje Bunjevaca u vrijeme stvaranja Jugoslavije ilustrira uvodnik urednika *I kamenje popucaše nad grobom...*:

»Šta je? Što tareš oči, zar ti smeta svitlost, pa me ne pripoznajesh? Ja sam *Neven* ili si još nevjerni Toma? Poslušaj glas, gledaj u oči, stisni ruku. Jest! Ima povratka i iz groba: ta ja sam bio živ zakopan.

U početku rata zakopaše mene i mnogo moje braće misleći oni da su nas usmrtili; Naš kraj postade dolinom suza.

I ponovo zaplače Majka Jugovića i plakaše dugo... Ali njen plač izazva srdžbu božju protiv zlotvora naših. I gle čuda: ta uništena srpska vojska u Subotici! Naši nikad nevidjeni barjaci na varoškoj kući, mrtav *Neven* progovara.«

O kakvim barjacima je riječ? O tome nedvosmisleno govore još dva članka iz istog broja *Nevena*.

Tako **Šandor Rajčić** u članku *Velika narodna skupština* piše o događaju koji se zbio »10. miseca studena god. 1918.«:

»Kakovo je to komešanje u srid grada Subotice? Kakav se to žamor čuje iz gomile naroda?

Događa se nešto neobično, nešto nepojmljivo.

Gle, tamo u sredini gomile vidi se velik barjak. Ali kakove su to boje? Spavam li ili šta je? Crveno, bijelo, plavo? Gledam bolje, jer svojim očima ne virujem. Ta odista je tako: hrvatski barjak se vije u ruci jednog oduševljenog oficira! A narod? Narod se kupi oko tog barjaka i kreće se prema dvoranama bivšeg hotela *Hungarije*. Tamo je sazvala Pučka Kasina narodnu skupštinu, koja ima da riješi sudbinu svoga naroda.

Zar Pučka Kasina još nije mrtva? pitaju mnogi u čudu. Ta naši neprijatelji su zadnjih godina o njoj tek tako govorili, kao o kakovom starom i bolesnom čoviku, koje već »neće dugo«. Da, pokopavali su Pučku Kasinu, pretstavnicu naroda, pa su mislili da će im poći za rukom uništiti svaku pojavu, koja je na taj patnički narod potsjećala.

Ali, evo sada samog naroda, koji se diže na noge i sa gomilom od deset hiljada ljudi viče svojim tlačiteljima: »Da Bunjevac svoju dušu ne izdade!« Podjimo bliže toj gomili, koja je već stigla na misto obdržavanja glavne skupštine; idimo bliže barjaku. Oko barjaka su se skupili poznate vodje našeg naroda, starešinstvo, Kasine i vodje one grane našeg naroda koja nosi dično ime Srba. Zar i opet iznenadjenje? Srbi i Bunjevci pod jednim barjakom? Svi okićenim sa srpskom il hrvatskom trobojnicom...«

U nepotpisanom članku *Bunjevački preporod* autor govori o još nekim detaljima zbora u Hotelu *Hungaria*:

»Toga dana su Bunjevci sa jednojezičnom braćom svojom Srbima održali svoj veličanstveni zbor u *Hungariji*, gdje su otvoreno i muški stali na branik svoga jezika, narodnosti i ostalih prava. Na čelu su vrlim rodoljubima Bunjevci koji su se krenuli putem Slobode, koju su im dosada branili propali germanski izmećari. Oduševljena omladina bunjevačka, koja svoju radost zbog toga nije mogla ni htela zatajati uzdigla je crveno-belomodru zastavu bunjevačku na ovu visinu, koju zaslužuju kako po brojčanosti svoga naroda, tako i po valjanosti narodnoga karaktera, koji je prosvjećena Evropa svojim dopadanjem nagradila. Po svršenom zboru naši omladinci, časnici, bivši austro-ugarske vojske pograbili su ponositi barjak bunjevački, te su ga usred varoši od *Hungarije* do *Košutove* ulice i natrag proneli uz oduševljeno klicanje *Jugoslaviji*, majki pobraćenih Bunjevaca i Srba.

Ti naši mladi junaci, koji odvažno prednjače cilom narodu neka za uzdarje prime od nas narodnu hvalu, a radi ugleda i primera drugim nabrojaćemo svitla imena njihova. To su bili poručnici: **Gabor Čović**, **Lazar Orčić**, **Andrija Mazić**, **Andrija Čakić**, **Remija Miljački Matak** i **Marko Peić Tukuljac**.

Sutradan, u ponedjeljak uveče zalepršala je naša narodna i bracka srpska zastava i na tornju varoške kuće Naš spomenuti predsjednik bunjevačko srpskog Narodnoga odbora pukovnik **Šima Milodanović**, kao tumač želja 70.000 ovdašnjih stanovnika izdao je zapovist oficirima narodne garde da izvese barjak na vašu kuću, na kuću sviju Subotičana, na varošku kuću. Stari stražar na tornju, otvoreni i čestiti Bunjevac, kad je to vidio radosno je pozdravio sa rečima: »Nek bude, što bude, samo kad sam ja to doživio.«

Slaven Bačić

GAVRO ČOVIĆ,
koji je nosio hrvatsku zastavu na dan
oslobođenja Bunjevaca i Šokaca 10.
studenoga 1918.

Nova Subotička Danica za 2017.

Popularni narodno-crkveni kalendar *Subotička Danica* za 2017. godinu izašao je iz tiska za Materice, u nakladi Katoličkog društva **Ivan Antunović**, priopćilo je Uredništvo kalendara. Na 264 stranice glavni i odgovorni urednik **Stjepan Beretić** uvrstio je za vjerne čitatelje ovoga kalendara tekstove u više tematskih cjelina. U cjelini *Duhovnost* upoznajemo se sa svjedocima Božje ljubavi, kako to u uvodnoj riječi najavljuje glavni urednik. Otac **Mato Miloš** predstavlja Duhovno iskustvo i nauk karmelićanke, svete Elizabete od Presvetog Trojstva, a **Josip Štefković** piše o sv. Majci Tereziji (Agnes Gonxha Bojaxhiu). *Danica* piše i o novim blaženicima, dvojici Hrvata s Kosova: fra **Serafinu Glasnoviću Kodiću** i don **Antonu Muziću**. Ne zaboravlja ni našeg kandidata za sveca, o. **Gerarda Tomu Stantića**. U rubrici *Narodno blago* čitamo o šokačkim pogrebnim običajima i vjerovanjima u Baču iz pera **Antuna Kesejića**, a u *Kulturi* **Marta Vargek** predstavlja knjišku produkciju vojvođan-

skih Hrvata 2015.-2016. **Josip Štefković** piše o knjizi **Antala Hegedúsa** *Život i restauracijska djelatnost kalačkog nadbiskupa Gabrijela Patačića*. Tu su i uobičajene rubrike *Mala Danica* (uredila **Katarina Čeliković**), *Mladi* (uredila **Larisa Skenderović**), *Obitelj* (uredili **Vesna** i **Ladislav Huska**). U *Povijesnom kutku* **Stjepan Beretić** piše o Bunjevačkom momačkom kolu i o dva stoljeća staroj bajmačkoj župnoj crkvi. Zanimljiv je tekst dr. **Gyule Dudása** preveo s mađarskoga i priredio **Josip Štefković** pod naslovom *Izvjestaj s ruševina bačke tvrđave iz 1842. godine. Da ih ne zaboravimo* podsjeća na prof. **Belu Gabrića**, **Milana Asića** i fra **Česlava Novaka**, OP. Zabilježila je *Danica* nova duhovna zvanja i pokojnike, a završava kronikom događanja u Subotičkoj biskupiji koju su pripremili **Dragan Muharem** i **Katarina Čeliković**. Pjesnici su i ove godine začiniili svojom lirom stranice *Danice*, a osim navedenoga ima i drugoga štiva za čitatelje *Subotičke Danice* koja se može kupiti po cijeni

od 400 dinara u svim crkvama Subotičke biskupije.

H. R.

PRVI SAJAM NACIONALNIH MANJINA SRBIJE ODRŽAN U BEOGRADU

Mozaiik Srbije

Hrvatska zajednica je na Sajmu bila najbrojnija

Kancelarija za ljudska i manjinska prava je prvi put u subotu, 10. prosinca, na Međunarodni dan ljudskih prava, organizirala Sajam nacionalnih manjina na Beogradskom sajmu. Događaj je organiziran suradnjom Kancelarije i nacionalnih vijeća aškalijske, slovačke, češke, romske, crnogorske, bošnjačke, njemačke, bugarske, mađarske, rumunjske, rusinske, ukrajinske, vlaške, bunjevačke i hrvatske nacionalne zajednice.

PROMOCIJA SUŽIVOTA

Jednodnevni događaj je podrazumijevao predstavljanje nacionalnih manjina kroz

kulturni program i prezentiranje gastronomije i autentičnih rukotvorina. Hrvatsku zajednicu, koja je na Sajmu bila i najbrojnija, predstavili su nastupom izvorna pjevačka skupina *Kraljice Bodroga* iz Monoštora, potom tamburaški sastav *HGU Festival bunjevački pisama*, predstavljajući ovogodišnjeg bandaša i bandašice te postavljenim štandom gdje je bila izložena izdavačka produkcija NIU *Hrvatske riječi*, predmeti i slike od slame HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta i postavka risarskog ručka u aranžmanu UBH *Dužijanica*.

Otvaranju Sajma je prisustvovao ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna

pitanja **Aleksandar Vulin** koji je istaknuo kako politika Srbije prema nacionalnim manjinama predstavlja uzor za mnoge države u svijetu, potkrepljujući tu izjavu podacima o mnoštvu tiskanih medija te radijskih i televizijskih programa koji se emitiraju na jezicima nacionalnih manjina. Ravnateljica vladine Kancelarije za ljudska i manjinska prava **Suzana Paunović** je kazala kako su upravo manjine najbolji most za bolje odnose sa susjednim državama, te da su ovakvi događaji promocija suživota različitih etničkih skupina u Srbiji.

RAZBIJATI STIGME

Nažalost, ovom događaju nije prisustvovao veliki broj građana, te su većina gledatelja zapravo činili predstavnici nacionalnih manjina koji su ujedno i sudionici. Iako sajamskog karaktera, kompletan događaj je zauzeo mali prostor a iz svega izrečenog najčešće prenošena vijest je bila da su nacionalne manjine korisnici određenih proračunskih sredstava Republike Srbije. Treba uzeti u obzir da je Kancelarija za ljudska i manjinska prava događaj ovog tipa prvi puta organizirala i shodno tome treba učiniti napor da se u narednim godinama, osim kulturnog programa, znatno više prostora posveti potencijalnim projektnim aktivnostima koje ne moraju biti isključivo na dobrobit manjinske zajednice. Bila je lako primjetna šarolikost gastronomske ponude, kao i diverzitet narodnih rukotvorina čiji je potencijal kao turistički proizvod trenutno nesaaglediv i neiskorišten.

Ako bismo ovaj događaj uistinu transformirali u sajamsku manifestaciju, nužno je strpljivo raditi na povezivanju ljudi i ideja kako bi se ostvarivale međuetničke suradnje kroz projektne aktivnosti. Upravo je to najsigurniji način da se razbije stigma o nacionalnim manjinama kao isključivo korisnicima proračuna već nasuprot tomu, manjine u Srbiji mogu biti resurs i primjer funkcioniranja multietničkog društva u jednom širem, europskom kontekstu.

Dubravko Bilinović
Fotografije: **Jelena Ademi**

Orkestar HGU Festival bunjevački pisama i gajdaš Augustin Žigmanov

Veleposlanik Markotić je posjetio štand Hrvata

Prodavale su se i knjige i rukotvorine

MONS. STANISLAV HOČEVAR, BEOGRADSKI NADBISKUP

Žena porodi Božjega sina

Nema povijesnog Božića

bez Majke; a gdje nema

majčinstva, tamo se Isus

*ne rađa * Duhovno gle-*

dam pred sobom bogoro-

dicu Majke Europe

Razgovor vodila: Suzana Darabašić

Za iduću godinu Beogradska nadbiskupija je najavila održavanje prve sinode, koja ima cilj jačanje osobne vjere kao i brojnije uključivanje vjernika u rad župnih zajednica. Beogradski nadbiskup mons. **Stanislav Hočevar** za tjednik *Hrvatska riječ* govori o značaju prve sinode za kršćane, kao i o ostalim aktivnostima i djelovanjima Beogradske nadbiskupije na uključivanje ljudi u djelovanje crkvene zajednice.

HR: Na mjesto beogradskog nadbiskupa došli ste 2000. godine. Koliko toga se od tada do danas promijenilo u Beogradskoj nadbiskupiji?

U vrijeme imenovanja za beogradskog nadbiskupa-koadjutora navršavao sam 12. godinu svoje službe i bio baš umoran. U trenutku sam se, dakle, našao u novoj situaciji. Veliki nadbiskup mons. dr. **Franč Perko** odmah je sve prenio na mene; osobito ona kompleksna pitanja pastorala mladih i Caritasa. U otkrivanju svojih dužnosti išao

sam dalje, kako su to ukazivale prilike i znakovi vremena. Kao ljubitelj medija želio sam da *Blagovijest* ponovno bude mjesečnik; da se iznova sagrađi veća crkva u Smederevu... Dok me je salezijansko srce vuklo mladima, čežnja za jedinstvom kršćana, koja mi se snažno ražarila u srcu još u malom sjemeništu, dobivala je sada nove mogućnosti. Mislim da je Božja dobrota omogućila izvanredne događaje: dva puta susret naše Međunarodne biskupske konferencije s Arhijerejskim sinodom SPC-a i dolazak patrijarha srpskog **Pavla** u našu Crkvu u Beogradu i u Novom Sadu. Treba priznati veliko zauzimanje apostolskih nuncija koji su služili u Beogradu da se dođe do susreta, kao i izvanrednu spremnost i otvorenost SPC-a za svestrani i integralni dijalog. Sve je to unosilo u naš život želju da se »osvježimo« i »pomladimo«.

HR: Koje je sve promjene katolička zajednica u Beogradu doživjela od dana ponovne uspostave

Beogradske nadbiskupije 1924. godine?

Godina 1924. (29. listopada) za našu je Nadbiskupiju doista važna. Naime, od 1739. godine nadalje ovdje nije bio prisutan biskup. U Beogradu je od 1888. bila samo mala katolička kapela unutar veleposlanstva Austro-Ugarske. Tako je prvi nadbiskup franjevac **Rafael Ivan Rodić** započeo pravu epopeju izvanredne djelatnosti i organizacije. Nažalost, zbog teških ekonomskih kriza morao je 1936. odstupiti i mjesto prepustiti poznatom profesoru moralne teologije mons. **Josipu Ujčiću**. On je s velikom mudrošću vodio našu Nadbiskupiju prije, za vrijeme i poslije Drugoga svjetskog rata. Bio je neko vrijeme i predsjednik Biskupske konferencije Jugoslavije. Ipak, povijest potvrđuje, a globalizacija i omogućuje, da stanoviti broj vjernika ostane konstantan. Tako se događa i danas. Ljudi polako izlaze iz anonimnosti i traže svoj pravi identitet. Stoga ovdje zapravo nije najrelevantniji fenomen brojnih

promjena, nego pitanje koliko je Crkva sama u sebi jaka!

HR: Kakva je danas situacija i u kojoj mjeri su povijesne okolnosti utjecale na smanjenje broja katolika u Beogradskoj nadbiskupiji?

Za razliku od Vojvodine, gdje je katolički dio stanovništva prilično konstantan i autohton, na našem je području fenomen migracije neprestano vrlo velik i gotovo neopisiv. Katolici su dolazili osobito tamo gdje su bili rudnici (Ravna Reka, Kostolac, Aleksinac, Bor...), a ti su se rudnici na mnogim mjestima i zatvarali, a naši vjernici ostajali bez posla. Svaki novi val društvenih promjena donosi promjenu u nacionalnoj zastupljenosti katolika. Sam Beograd, grad brzog rasta i velikih događaja, skriva u sebi relativno velik broj onih koji se vjerski još nisu definirali. Svakako bi danas trebalo jače omogućiti i mladim katolicima iz Vojvodine, koji sve više dolaze u Beograd, da se u vidu svoga integralnog napretka

moгу uključivati i u svoju crkvenu zajednicu. No, i pored manjeg broja vjernika, katolici ovdje jednako snagom svjedoče svoju vjeru. Zato je i važno da današnji katolici budu svestrano prosvjetljeni bogatim naukom Crkve i da imaju duhovnu slobodu da i kao ljudi žive svoj identitet.

HR: Kakva je danas nacionalna struktura vjernika u Beogradskoj nadbiskupiji?

Gledajući povijesno i nacionalno, svoje prioriteto mjesto svakako imaju Hrvati, Albanci, Mađari, Slovenci. Sada je pak npr. vrlo veliki broj katolika u Beogradu i drugdje iz takozvane međunarodne zajednice. Među nama je više obitelji u poslanju koje tu sliku plurinacionalnosti samo još povećavaju, a ujedno i uljepšavaju katoličku dimenziju naše vjere. Poznato je da je kod nas liturgijski jezik hrvatski; osim za međunarodnu zajednicu, jedanput tjedno se služe sv. mise i na mađarskom i slovenskom jeziku.

HR: U koliko župa u Beogradskoj nadbiskupiji danas žive vjernici i kakva je suradnja među njima?

U samom povijesnom centru grada Beograda je šest župa; u srijemskom dijelu Beograda su dvije, a u banatskome jedna župa. Unutar naših župa u Beogradu je suradnja sve veća i veća; i to ne samo zbog manjeg broja vjernika, nego i zbog bolje kvalitete pastoralnih mogućnosti: priprema katekumena; susreti djece, mladih, bračnih parova, članova župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća... Velika je mudrost potrebna da bi župa sačuvala svoju ulogu i bila »gnijezdo«, ali da bi svojim vjernicima ujedno pružala mogućnost stupanja u »veliku šumu« ponuda na razini čitavog grada.

HR: Kako danas žive katolici u župama Beogradske nadbiskupije i je li kod njih i dalje prisutan strah u očitovanju vlastite vjere i nacionalnog identiteta?

Najveći dio naših vjernika živi u mješovitim obiteljima. Naši vjernici vaze, dakle, za

osobnim pastoralom: da svećenici imaju živi osjećaj za njihova osobna pitanja. Naša situacija zahtijeva stoga u praksi »novu evangelizaciju« što znači, po riječima sv. Franje Saleškoga, »da je svaka duša tako velika, kao čitava biskupija« i treba joj pristupiti jednakom snagom kao jednoj biskupiji. Odatle ćete lakše razumjeti da nije nužno da kod naših vjernika na prvom mjestu bude strah od izražavanja nacionalne pripadnosti ili konfesije nego neka vrsta suzdržanosti da se u bračnom i obiteljskom životu ne bi izgubila dragocjena ravnoteža.

HR: Najavili ste prvu sinodu Beogradske nadbiskupije u idućoj godini. Pripreme su već počele. Što će to značiti za katoličke vjernike u smislu jačanje njihove vjere i uspostave dijaloga i novih odnosa?

Naša prva sinoda ima mnogo zadaća: ponajprije osnažiti osobnu vjeru; zatim jače osvijetliti razloge za vjerovanje; jače uključiti vjernike u župne zajednice i napraviti ih konkretno odgovornima za sve vidike života. Zatim je potrebno umnožiti integralni dijalog (ekumenski, međureligijski, društveni...) i uspostaviti bolju suradnju vjernika, svećenika, redovnika, kao i dublju inkulturaciju u sredinu u kojoj žive. Hitno je također potrebno probuditi brigu za apostolska zvanja i njihovu permanentnu formaciju. Zbog sadašnjeg je broja vjernika potrebno pronaći određenu organizaciju čitavoga vjerskog života i probuditi veću brigu i za materijalno uzdržavanje crkvene zajednice. Ukratko: Crkva treba doista biti Crkva, tj. živo mistično Tijelo Isusa Krista koje zrači radost i nadu. Moja je stalna i najveća želja upravo to: da Crkva bude Crkva. Zato neprestano zazivam Blaženu Djevicu Mariju kao Majku Crkve.

HR: Koliko su mladi u Beogradskoj nadbiskupiji uključeni u vjerski život?

Prilično, ali ne i dovoljno. Znamo da ne postoji mladež kao kolektivni pojam, nego samo

mladi kao pojedinci. Život je danas izražen diferenciran. I upravo zbog te diferenciranosti, pa dakle zbog prenaplašene subjektivnosti i relativiziranja, djeca i mladi teže se integralno uključuju u život Crkve. »Crkvenost«, naime, zahtijeva cijeloga čovjeka. U odnosu prema mladima mi pastiri Crkve imamo, dakle, danas izvanredno veliku i tešku odgovornost: svakoga na originalan način uključivati u zajednicu.

HR: Kao jednu od bitnih stvari naglašavate uspostavu dobrih odnosa sa Srpskom pravoslavnom Crkvom. Kako ocjenjujete te odnose danas i koliko su oni važni?

Među nama su tolike suštinske jednakosti da bi bilo štetnije ako toga ne bismo bili svjesni i ako to u stvarnosti ne bismo živjeli. To je, teološki gledano, bilo uvijek važno, no uz potpunu logičnost zajedništva danas je i egzistencijalno nadasve hitno. Tzv. divlja globalizacija (kapital bez aksioloških i moralnih vrednota) može doista jako raniti čovječanstvo. Iskreno se zapitajmo: dajemo li zbog naših podijeljenosti doprinos daljoj podjeli svijeta na istočni i zapadni blok. Kao i to: zar nije velika šizma 1054. godine prouzrokovala među nama toliko posljedica? Osobno sam uvjeren, a život to potvrđuje, da samo reintegracija kršćana može ozdraviti prošlost i prevenirati budućnost.

HR: Karitativno djelovanje ističete kao veoma važno za uspostavu dijaloga, posebno danas u vrijeme migrantske krize. Koliko djelovanje Caritasu i pružanje djelotvorne ljubavi drugima može povezati ljude i dati nadu za neku bolju budućnost?

Svaka prava i integralna ljubav nužno liječi, povezuje, omogućuje pravi identitet i dijalog. Mi kršćani danas smo pred izvanrednim izazovima: zar smo zaboravili što već psalmi pjevaju: da je zemlja Gospodnja kao i sve ono što je na njoj?! Samo onaj tko vrši volju svoga Stvoritelja može računati i na Njegovu zemlju.

Nema stabilnosti Crkve bez stupa Caritasu. Duhovno gledam pred sobom Bogorodicu »Majku Europe«. Želim pronaći velikog umjetnika za tu sliku i velika srca da promiču »Majku Europe« u našim odnosima. U takvim okvirima teorija nije, naime, dostatna. Majka ljubi djelima – Crkva treba ljubiti djelima!

HR: Na susretu papu skoga vijeća u kojem ste surađivali, a koje se bavi promicanjem jedinstva, u jednom ste razgovoru za naš tjednik istaknuli kako je iznimno važno da svi trebamo biti na zajedničkom putu kako bismo došli do većeg jedinstva. Koliko je danas važno naglašavati ekumenizam?

Za jedinstvo svih svojih vjernika Isus je molio u najdramatičnijem trenutku svoga prijelaza: na Svetoj večeri muke i Uskrsnuća. Jedinstvo je konstitutivna dimenzija ljubavi, milosti, evanđelja. Ako smo u prošlosti dozvolili da se razjedninimo, bilo bi najnormalnije da u daljem hodu tražimo ozdravljenje našega mističnog Tijela. To će se događati ako odsad budemo zajedno na putu, dopustimo da Uskrsli svima nama protumači »sve« od Mojsija pa do proroka i Proroka, i da »konačno« svi zajedno zavapimo: Ostani s nama, Gospodine.

HR: Vrijeme je adventa kad se pripremamo za najradosniji krišćanski praznik Božić. Koja bi bila Vaša poruka vjernicima u ovo adventsko vrijeme?

Ove godine želim posebno istaknuti ulogu Bogomajke – Djevice Marije iz Nazareta. Strašno je što se danas više ne čudimo tom jedinstvenom čudu: Žena porodi Božjega Sina; Svjetlo od Svjetla...! Bez našeg čuđenja nad Bogomajkom i naše su majke bačene u zaborav, u bescijenje. Nema povijesnoga Božića bez Majke; a gdje nema majčinstva – tamo se Isus ne rađa. Draga obitelji; draga Crkvo, uzмимо sa sv. Ivanom Majku Mariju u svoju kuću. I dom će ponovno postati pravi dom...

3. SJEDNICA SAVJETA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA HRVATE IZVAN RH

Snažnije povezivanje domovinske i iseljene Hrvatske

*Dogovorena čvršća suradnja u području obrazovanja i znanosti na način da se osiguraju upisne kvote na hrvatskim sveučilištima za studente – pripadnike hrvatskog naroda izvan Hrvatske, kao i stipendiranje tih studenata * Naglašen je i potencijal suradnje hrvatskih zajednica u okviru u okviru različitih programa koje pružaju EU fondovi*

S ciljem unapređenja i jačanja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske od 9. do 10. prosinca u Vukovaru je održana 3. sjednica Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike. Briga o Hrvatima u BiH, kao konstitutivnom i ravnopravnom narodu, skrb o hrvatskoj manjini u ostalim zemljama, afirmacija hrvatskog iseljeničtva te povratak iseljenika su strateške zadaće rada ove Vlade, naglasio je **Zvonko Milas**, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te dodao: »Prepoznajući značaj, doprinos i potencijal Hrvata izvan Republike Hrvatske kako u gospodarskim, znanstvenim i kulturnim interesima, kao i u stvaranju i obrani naše domovine, ciljanim mjerama i proaktivnom politikom ćemo raditi na boljem međusobnom povezivanju, produbljivanju veza te integraciji Hrvata izvan RH u hrvatski društveni i politički život, ali ćemo uporedo raditi i na podizanju svijesti među Hrvatima u RH i izvan RH o važnosti te suradnje, veza i kohezije.«

USTAVNA OBVEZA

Također, Milas se zahvalio svim članicama i članovima Savjeta na naporu, trudu, volji i angažmanu no prije svega na nesebičnoj ljubavi koju daju zajedničkoj domovini Hrvatskoj a koju ni vrijeme ni udaljenost ne mogu umanjiti.

»Potpora koju pružamo i sve aktivnosti koje provodimo i koje ćemo provoditi nije samo naša dužnost, zakonska ili ustavna obveza. Pripadnost hrvatskom narodu nije definirana zemljopisnim granicama. Dijelimo kulturu, baštinu, tradiciju, jezik, povijest, ali i buduć-

KONKRETNI PRIJEDLOZI

Nevenko Herceg, predsjednik Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH izrazio je uvjerenje u spremnost Vlade Republike Hrvatske na djelovanje i poduzimanje kon-

studente – pripadnike hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske te osiguravanje stipendiranja studenata – pripadnika hrvatske manjine i iseljeničtva tijekom studija u Republici Hrvatskoj.

Istaknuta je važnost učenja i poučavanja hrvatskog jezika

nost. U svakom smo pogledu oslonjeni jedni na druge. I jedni bez drugih niti smijemo niti možemo. Siguran sam da razdoblje pred nama nosi još puno prilika za poboljšanje svih mjera i aktivnosti koje provodimo. I ova sjednica doprinijet će tome. Ova hrvatska vlada, na čelu s **Andrejom Plenkovićem**, predsjednikom Vlade, otvorena je i spremna za sve konstruktivne prijedloge«, poručio je državni tajnik Milas.

kretnih mjera i aktivnosti kad su u pitanju Hrvati izvan RH te da ova hrvatska vlada razumije potrebe i važnost Hrvata izvan Republike Hrvatske.

Na sjednici su doneseni konkretni prijedlozi koji će pridonijeti snažnijem povezivanju domovinske i iseljene Hrvatske. Između ostalog, dogovorena je čvršća suradnja u području obrazovanja i znanosti na način da se osiguraju upisne kvote na hrvatskim sveučilištima za

i kulture u svijetu te je u tom smislu predloženo otvaranje novih lektorata poput lektorata na Sveučilištu u Temišvaru u Rumunjskoj.

S obzirom na gospodarski potencijal Hrvata izvan Republike Hrvatske predloženo je pokretanje Hrvatske svjetske poslovne mreže koja će doprinijeti umrežavanju poduzetnika i gospodarstvenika hrvatskog podrijetla diljem svijeta ali i poticati njihov interes za ula-

ganje u Republiku Hrvatsku. Isto tako, naglašen je potencijal suradnje hrvatskih zajednica u okviru u okviru različitih programa koje pružaju EU fondovi. U tom smislu, predloženo je da se kroz radionice, seminare ili prigodne publikacije ojača ta suradnja koja će rezultirati konkretnim zajedničkim projektima koji će doprinosti međusobnom boljem povezivanju ali i očuvanju hrvatske kulturne i prirodne baštine.

DEMOGRAFSKA OBNOVA

Na sjednici Savjeta je istaknuta važnost potencijala Hrvata izvan Republike Hrvatske u demografskoj obnovi Hrvatske kroz poticanje povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka te je u tom smislu istaknuta potreba olakšavanje stjecanja hrvatskog državljanstva i rješavanje ostalih statusnih pitanja. Također je naglašena potreba uvođenja e-glasovanja koji

SUDJELOVANJE PREMIJERA I PREDsjedNICE

Tijekom prvog dana zasjedanja, radu Savjeta se pridružio i **Andrej Plenković**, predsjednik Vlade Republike Hrvatske koji je predstavnicima hrvatskih zajednica iz cijelog svijeta poručio da je Vlada RH otvorena za sugestije i prijedloge te da želi u partnerskom duhu nastaviti suradnju i unapređivati međusobne odnose s Hrvatima izvan Republike Hrvatske. U popodnevnim satima članovi Savjeta su se susreli i s predsjednicom Hrvatske **Kolindom Grabar Kitarović** koja je, tom prigodom vukovarskom gradonačelniku **Ivanu Penavi** uručila donaciju Hrvata iz Kanade za obnovu vukovarskog Vodotornja.

će Hrvatima izvan Republike Hrvatske omogućiti, Ustavom zagaranirano, pravo glasanja na izborima.

Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske izrazio je i snažnu potporu Vladi Republike Hrvatske u svim njenim naporima i aktivnostima koje poduzima u očuvanju

istine o Domovinskom ratu, zaustavljanju kriminalizacije Domovinskog rata te pružanju svekolike (pravne i materijalne) pomoći svim optuženim hrvatskim braniteljima kao i u zaustavljanju daljnjeg progona hrvatskih branitelja.

Inače, Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike čine pred-

stavnici hrvatskih zajednica iz cijelog svijeta koji zajedno s predstavnicima državnih tijela i institucija, organizacija civilnog društva u domovini imaju zadaću pomagati hrvatskoj Vladi u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate izvan Republike Hrvatske. Zastupljenost Hrvata izvan Republike Hrvatske u Savjetu Vlade RH određena je sukladno brojnosti i značaju Hrvata u dotičnoj državi, aktivnosti i povezanosti zajednice s Republikom Hrvatskom, kao i radu na afirmaciji ugleda i interesa Republike Hrvatske. Tako bosansko-hercegovački Hrvati imaju 9, hrvatska manjina u europskim i susjednim zemljama 17, a hrvatsko iseljeništvo 29 predstavnika. Članovi Savjeta, predstavnici Hrvata iz Srbije su: **Slaven Bačić**, **Tomislav Žigmanov** i **Petar Kuntić**, koji su sudjelovali u radu prošlotjedne sjednice.

H. R.

I DALJE NEMA ODGOVORA NA OTVORENO PISMO

Žigmanov »dobro razumio« Vučićevu šutnju

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV) **Tomislav Žigmanov** je prošloga tjedna na Twitteru objavio da je »dobro razumio poruku« koju mu je srbijanski premijer i lider Srpske napredne stranke (SNS) **Aleksandar Vučić** poslao neodgovaranjem na njegovo otvoreno pismo u kojem je zatražio da zaštiti Hrvate.

Čelnik DSHV-a je 24. studenoga Aleksandru Vučiću uputio otvoreno pismo u kojemu je zatražio zaštitu političkih predstavnika Hrvata u Srbiji od prijetnji i verbalnih napada dužnosnika SNS-a na posljednjoj sjednici gradske skupštine u Subotici.

Premijer međutim nije odgovorio na što je Žigmanov

reagirao porukom koja je aluzija na nedavnu Vučićevu izjavu da je »dobro razumio poruku Hrvatske imenovanjem Ante

Gotovine za savjetnika za nacionalnu sigurnost«.

U povodu verbalnih napada predstavnika SNS-a na Žigmanova i medijskih napisa

kojima je ispraćen taj incident u Subotici oglasio se predsjednik Povjerenstva za praćenje povreda manjinskih prava Hrvata pri

Hrvatskom nacionalnom vijeću **Darko Baštovanović**.

On je za medije na hrvatskom jeziku u Vojvodini naveo da se protiv predsjednika

DSHV-a u Srbiji vodila medijska hajka, koja može imati ozbiljne posljedice.

»Mi sustavno pratimo pisanje srbijanskih medija i zaključili smo kako je bilo dosta negativnih medijskih napisa. Držimo da takve stvari mogu imati negativna ishodišta. Ovo je posebno osjetljivo jer je riječ o visokom predstavniku hrvatske zajednice, a znamo kako se ona percipira u ovdašnjoj javnosti. Sve to zato može rezultirati povećanjem antihrvatskog raspoloženja u Srbiji«, naveo je Baštovanović.

Dodao je da su pojedini mediji pisali da Žigmanov »raspaljuje nedavno ugašene nacionalističke vatre« te da je to »opako« poigravanje s položajem hrvatske manjine u Srbiji.

(Hina)

Što Vam je donijela i odnijela ova godina?

STANKO KRSTIN,
Novi Sad

Lijepa događanja

U odgovoru se ne bih htio baviti problemima, najviše suđenjima, kojima mi je ova godina bila bremenita. Ima i lijepih događanja, a njih ću se puno dulje sjećati. Najljepša su mi vezana za obitelj. Znamo da unuci igraju najbitniju ulogu u životima baka i djedova, pa supruga **Vesna** i ja uživamo u svakom trenutku provedenom s njima. Starija kćer, **Kristina**, potpuno je posvećena obitelji, odgoju djece, a mlađa, **Sonja**, upravo početkom ovoga mjeseca, obranila je doktorsku disertaciju na Ruprecht – Karls sveučilištu u Heidelbergu, na Institutu za farmaciju i molekularnu biotehnologiju. Tako je postala prva doktorica znanosti u našoj užoj i široj obitelji. Ovo je za sve nas veliki događaj, a Vesna i ja kao roditelji vrlo smo ponosni. Na promociji smo se osjećali veličanstveno. Ovom događaju, osim supruge i mene, nazočile su i Kristina i njezina šestogodišnja kćer **Dunja**. Ove godine smo proslavili dva desetljeća postojanja obiteljskog poduzeća. Tijekom rada stekli smo renome pouzdane firme, ne dugujemo nikom ništa, redovito isplaćujemo sve obveze, kako prema državi, tako i prema dvanaestero uposlenika. Plaće uposlenih daleko su iznad minimalca, veće i od republičkog prosjeka. Svima je riješeno stambeno pitanje, zdravstvene knjižice ovjerene, mirovinski doprinos uplaćen za sav radni staž. I ove godine isplatit ćemo božićnicu. Možda sam se ove godine manje bavio i udrugama, jer su mi aktivnosti vezane za firmu i Uniju poslodavaca Vojvodine, čiji sam predsjednik, uzeli najviše vremena.

I. A.

KRISTINA KUJUNDŽIĆ,
Subotica

Posao u struci

Ovu godinu pamtit ću po puno lijepih stvari. Prije svega bih izdvojila završetak studija na Ekonomskom fakultetu u Subotici, smjer trgovina, čime sam stekla zvanje diplomirane ekonomistice. Ono što mi je još lijepo donijela ova godina je uposlenje u struci. Počela sam raditi u subotičkoj kompaniji *Infostud*, gdje mi je omogućen rad u ugodnom i radnom ozračju. Veoma sam sretna zbog ovoga posla, jer sam tijekom studija maštala o takvom radnom mjestu. U *Infostudu* radim u oglasnom odjelu. Osim završenog fakulteta i posla u struci 2016. godinu ću pamтит i po divnim i veselim trenucima uz rodbinu i prijatelje i uz to pet svadbi na koje sam išla. Također ne smijem ne spomenuti mog malog nećaka **Matea**, koji mi je uljepšao puno dana u ovoj godini i bez kojega ova godina ne bi bila tako lijepa. Osim nedavnog koncerta **Zdravka Čolića** u Subotici, poseban dojam na mene je ostavio i koncert **Gibonnija i Olivera** u Osijeku. Kao i svaka prethodna, ova godina je bila prepuna lijepih druženja i uspomena koje ću dugo pamтит. Sjećat ću se 2016. godine i po tome što mi je »odnijela« bezbrižne i lijepe studentske dane. Od sljedeće godine očekujem da napredujem u poslu i da ulažem još veći trud i zalaganje da bih uspjela ispuniti svoje ciljeve, kao i malo više putovanja nego u ovoj godini. Voljela bih u narednoj godini također imati ovakvih trenutaka provedenih uz najmilije, pročitati puno dobrih knjiga i što više raditi na sebi i usavršavati se.

J. D. B.

MIJA ERCEG,
Golubinci

Uspješna godina

Ova godina je za mene bila veoma uspješna, kako na profesionalnom tako i na privatnom polju. Počevši od mog angažiranja u HKPD *Tomislav* gdje sam član Upravnog odbora i gdje aktivno sudjelujem u radu sekcija. Prezadovoljan sam ostvarenim uspjesima i drago mi je što smo uspjeli sve zacrtano i ostvariti i moja očekivanja su da će tako biti i ubuduće.

Što se tiče mog drugog angažiranja u Udruženju građana *Ruzmarin* iz Golubinaca na čijem sam čelu, mogu reći da je odlazeća godina za nas i članove te udruge također bila veoma uspješna. Iza nas je proslava obljetnice udruženja, ali i godina uspješnog humanitarnog rada. Drago mi je što smo uspjeli prikupiti značajan iznos sredstava za liječenje male djevojčice i na tome smo posebno ponosni. Naše zadovoljstvo je veliko ukoliko uspijemo pomoći nekome, a posebno kada je nečije zdravlje u pitanju. Uspješno smo u okviru rada udruge uradili i ostale poslove – odazvali se na 32 manifestacije, predstavili se drugima i prezentirati radove članica naše udruge. Uopćeno, meni će ova godina ostati u vrlo lijepom sjećanju, a ono što nije bilo u redu, a mali broj je toga, pokušat ću zaboraviti i umjesto toga zapamтит samo one lijepe stvari, jer ih je bilo mnogo više.

Što se tiče privatnog života mogu reći da sam zadovoljan. Na prvom mjestu i ono što je najvažnije to je da je mene i moju obitelj poslužilo zdravlje. Sve ostalo je manje važno. Iskreno se nadam da će tako ostati i u 2017. godini, a tako želim i svim drugima.

S. D.

**RAZGOVOR POVODOM CIKLUSA
HRVATSKOG FILMA U VOJVODINI 2016:**

**MILAN BUKOVAC,
AUTOR EKSPERIMENTALNIH FILMOVA**

Filmovi za određenu vrstu publike

poslu radim tzv. standardne, konvencionalne stvari, dok u privatnosti, kada se bavim filmom onako za sebe, radim filmove koji se mogu uvjetno nazvati eksperimentalnim ostvarenjima.

Kada je započela Vaša opčinjenost filmskom umjetnošću?

Bilo je to još u mom rodnom Zadru, u četvrtom razredu osnovne škole kada sam se prvi puta tijekom filmske projekcije u sportskoj dvorani susreo s kino projektorom i ta me je napravila jednostavno osvojila. Od tada sam se ozbiljnije zainteresirao za fotografiju i filmsku umjetnost, a kada sam se 1975. godine preselio u Zagreb, upisao sam se u Kino klub Zagreb. Svakog ponedjeljka i četvrtka su tamo vrtjeli brojne filmove i tu sam se prvi puta susreo s eksperimentalnim filmovima. I to je bila ljubav, ja sam se zaljubio u tu vrstu filma.

Po čemu se razlikuje eksperimentalni od igranog ili dokumentarnog filma?

U pitanju je vrlo komplicirana stvar. Prava definicija eksperimentalnog filma zapravo i ne postoji, jer je u pitanju preširoko područje, osobito ako se malo bolje poznaje povijest filma i strašne su granice ove vrste filmova. Postoje dijelovi eksperimenta u animiranom filmu, pa sve do igranog filma koji nema pretenzije pričanja određene priče. Ipak, prema filmskom teoretičaru **Fredu Kemperu** postoje određene zakonitosti koje bi trebale biti vezane uz svaki eksperimentalni film: većinu funkcija i aktivnosti poput režije, kamere i montaže mora obavljati ista osoba (autorsko djelo), film mora biti niskobudžetni i nikako ne bi smio biti narativan.

U kojoj mjeri razvoj suvremene tehnologije i njezine dostupnosti utječe na razvoj filmske umjetnosti, uzimajući u obzir činjenicu kako doslovno svatko danas može snimati i stvarati filmske uradke?

Po mom osobnom mišljenju ne utječe nikako. Puno ima radova gdje su kamere stavljene na automatiku i pokušavaju se stvarati određeni filmski uradci. Za stvaranje jednog eksperimentalnog filma ipak se, ponajprije, moraju ispuniti određeni preduvjeti poput poznavanja povijesti eksperimentalnog filma i same teorije filma, te filmske tehnologije i tehnike. I da kad gledate film date mu mogućnost da vas iznenadi. Slična stvar se dogodila i s fotografijom ili glazbom, u digitaliziranim verzijama, ali ipak su analogne stvari još uvijek najkvalitetnije.

Koji je bio kriterij odabira Vaših filmova za večer hrvatskog filma koja je bila organizirana u subotu, 10. prosinca, u Art kinu Lifka u Subotici?

Prikazani program ima jednu zajedničku crtu da su svi filmovi izuzev posljednjeg (*Pismo – Letter op.a*) ili kompletno ili dijelom rađeni upravo filmskom kamerom. To su moja djela: *Back home*, *Sonata za Ernesta G*, *Tour retour* i *Mind Games*, koja su nastala u razdoblju od 1995. do 2004. godine i s kojima sam se predstavio i publici u Subotici.

Smatrate li da su eksperimentalni filmovi, zbog svoje osobnosti, zanimljivi za gledanje široj publici navikloj na standardne vrste filmova kakvi su igrani ili dokumentarni?

Ne mislim da su zanimljivi široj publici, a opće je poznato kako svaka vrsta filma ima svoju publiku. Zato uostalom i postoje art kina namijenjena upravo takvoj vrsti publike i određenom broju njegovih poklonika. Jer velika masa publike uopće i ne preferira eksperimentalne filmove, a opet, u konačnici, ovi filmovi i nisu uopće namijenjeni široj publici. Underground ima smisla samo dok je underground.

Dražen Prčić

Treći i završni dio *Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini* za proteklu 2016. godinu bio je posvećen jednom od najistaknutijih predstavnika hrvatskog eksperimentalnog filma **Milanu Bukovcu**. Kao snimatelj i kameraman radio je na velikom broju igranih, dokumentarnih, animiranih filmova i emisija, a osnivač je Autorskog studija – fotografija, film, video u Zagrebu. Za svoj filmski rad nagrađen je brojnim filmskim nagradama i uživa respektabilni međunarodni ugled.

Kako biste široj javnosti pojasnili svoj umjetnički angažman?

Cijelog života radim na Hrvatskoj televiziji kao snimatelj, a za film sam zainteresiran još od svoje najranije mladosti. Na

San o lijepom gradskom trgu

Kolekcionari su zapazili zanimljiv detalj: gotovo sve slike i razglednice iz prošlosti Subotice, snimane na malom trgu ispred Gimnazije, nastale su iz iste pozicije, s one odakle je ova monumentalna građevina u središtu pogleda kroz objektiv. Zgrada Gimnazije je od svog postojanja 1895. godine ostala najatraktivnija na mjestu susretanja tri ulice i jednog trga. Mada se maštalo o zasnivanju atraktivnog parka na ovoj lokaciji, ispred Gimnazije, prostor je ostao urbano skrajnut i danas prepušten parkingu. Na starim snimkama vidi se da je i tu bila tržnica. Prometno je uvijek bilo.

U centru grada je zgrada Gimnazije postojala još od 1817. godine (pored nje je podignuta Gradska kuća, druga po redu, prethodnica sadašnje). Gradski senat krajem devetnaestog stoljeća donio je odluku o gradnji novog objekta, tada Glavne muške gimnazije, po projektima **Ferenca Raichla**, u neobaroknom stilu. U njoj se nastava odvija od školske 1899./1900. godine. Ubraja se kao nepokretno kulturno dobro u spomenike kulture. Ulaz u zgradu Gimnazije na spoju dvije ulice u koje se pružaju bočna krila objekta naglašen je proćeonim korpusom s kupolom. Zgrada ima impozantno predvorje i trostruko stubište.

NEKAD
i
SAD

K. K.

O, moj grade

»U istinu sve su moje ptice i krilata bića odletjela – jao, moj grade – reći ću ja. Moje kćeri i moji sinovi su odvedeni – jao, moji muževi – reći ću ja. O, moj grade koji više ne postojiš, moj (grade) napadnuti bez razloga, o moj (grade) napadnuti i razoreni«.

Štovani čitatelji, vjerujem kako će većina vas pomisliti da je ova pjesma-tužbalica nastala u nekim od gradova, koji su u nedavnom ratu na tlu bivše

move i bogove, tornjeve hramova od cigle i zemlje do posljednjeg sam savinio sa zemljom i bacio u kanal Arakhtu«. Njegov nasljednik **Asurnasirpal II.** se hvali: »osvojio sam gradove, proveo sam veliko krvoproliće, uništavao sam, pljačkao i palio. Ratnike sam žive zarobio, i pred zidinama njihovog grada sam ih nabio na kolac, na njihova mjesta sam naselio Asirce«. Obojica su izgradili ogromne palače u gradu Ninive, koji je postao prijestolnica Asirskog carstva.

raseljavanju stanovnika da ne pričamo. Čini mi se da tisućljeća nisu ništa promijenila u »mržnji prema gradu«, napose u onima gdje su živjeli pripadnici različitih nacija i vjere.

MULTIKULTURALIZAM?!

Administrativni centar naše Pokrajine Novi Sad za pet godina, znači 2021. zajedno s Temišvarom i jednim grčkim gradom, postat će kulturna prijestolnica Europe. Petog prosin-

je jedna izložba, za pet godina ostati od multikulture Novog Sada? No, ne trebamo putovati do Novog Sada, propadanje tzv. multikulturalizma je sve vidljivije i u našem gradu. Na primjer, samo što je spomenik Svetom Trojstvu postavljen na njegovo staro mjesto, od strane nepoznatih osoba već je oštećen.

RAZARANJE GRADA

Prije dvadeset pet godina proučavao sam koji sve faktori utječu na razvoj jednog grada, istovremeno slušajući zvuke gusjenica tenkova (stanujem u blizini vojarne), počeo sam razmišljati i o tome zašto neki uništavaju gradove (opsada Vukovara bila je u tijeku), ali i o tome da se jedan grad može uništiti i na »miroljubljiv način«. Jedan je uklanjanje njegovih javnih spomenika rušenjem »zaštićenih spomenika kulture« kao što je Kazalište. (Poznata je izreka: »izgradit ćemo ljepši i stariji grad«). Ruši se i nebrigom, primjera radi centar našeg grada »krase« ruševine dva nekadašnja kupatila (*Fekete i Hajzlerovo*). Premijer je nedavno vrlo precizno navodio koliko sredstava daje država za ovdašnje Hrvate za njegovanje njihove kulture, čak i za izgradnju ulica u Tavankutu, gdje uglavnom žive Hrvati. Zasad o osnivanju, recimo Drame na hrvatskom jeziku nema govora, čak po novom projektu Kazališta jedna dvorana navodno namijenjena hrvatskoj Drami je izostavljena. Mogao bih tako ređati što je sve nestalo iz mog grada, od tramvaja do uništenja Palića ali i dijela stanovništva. Mogli bismo o tome napraviti i jednu izložbu, na temu *Kako je uništen moj grad*, no bojim se možda se takva izložba neće svidjeti nekima i bit će uništena.

Rekonstruirani ostaci zidova u Niniveu (prije uništenja)

SFRJ bili bombardirani i razarani bez razloga (u obzir dolaze: Vukovar, Osijek, Zadar, Šibenik, Dubrovnik itd.). Ova tužbalica je stara preko dvije i pol tisuće godina, nastala u Mezopotamiji, gdje božica zaštitnica Ura jednog od najstarijih gradova na svijetu ovako nariče nad sudbinom svoga grada, kog su razorili Asirci, poznati po nevjerojatoj želji za »ubijanjem gradova«. **Senaherib** (Sanherib) se hvali uništenjem Babilona: »Grad i kuće, od temelja do krova, razorio sam, poharao i spalio ognjem. Zid i vanjski zid, hra-

Zašto je ovo interesantno u ovom trenutku? Na Bliskom istoku ponovno se bjesomučno razaraju drevni gradovi, bitka za Alepo upravo je završena, a u toku je i bitka za Mosul, čiji dio je i drevni Ninive. Kada su islamski fundamentalisti zauzeli ovaj grad, osim masakriranja tamošnjih kršćana, počeli su uništavati i stare asirske spomenike, a dijele palača su digli u zrak. Ništa novo, već se ni ne sjećamo da su prije dvadeset pet godina »oslobodioci« Banja Luke potpuno srušili dvije džamije, upisane u Svjetsku kulturnu baštinu. O

ca u ovoj budućoj prijestolnici nepoznati vandali uništili su izložbu *Vukovar – ubijanje jednog grada*. Očito da ni poslije 25 godina neki ljudi nisu u stanju pogledati vuku u oči, vuku koji se nalazi u njima, najradije se govori o grijesima drugih. O ovom sramotnom incidentu nitko od dužnosnika grada, da ne govorim o višim instancama nisu se oglasili. Jedan od argumenta tima koji je prezentirao grad u Briselu, bio je njegov multikulturalizam. Pitamo se što će s ovakvim pristupom jednom kulturnom događaju, kao što

IVAN ŠIMUNOVIĆ, VAJSKA

Znanje stečeno od predaka

Zaostravšinu od djeda i oca održava i danas, a osim osobnog zadovoljstva, proizvodnjom odlične rakije, osobito kajsijevače, popunjava i kućni proračun

Ivan Šimunović iz Vajske po statusu je umirovljenik, ali po navikama ne. Skupa sa suprugom, bivšom Sončankom Anom, vrlo je aktivan u društvenom životu. Predsjednik je HKPU-a Zora. Od prije koji mjesec Šimunovići su svojoj udruzi ustupili dio prostora u obiteljskoj kući, pa Zora više nije beskućnik. Sudionik je i svake akcije koja doprinosi boljem životu njegovih Vaištanaca, a i obiteljski je baštinik pučkog zanimanja koje se ne uči niti u jednoj školi, osim u životnoj.

NETIPIČNI OBRT

U obiteljskoj kući u Vajskoj Ivan Šimunović posjeduje ozidanu pecaru za proizvodnju rakije. U toj naizgled običnoj kući najživlje je u vrijeme pečenja rakije. Ljudi dolaze, zadržavaju se neki dulje, neki kraće. U zadnjem dijelu kuće smještene su prostorije s ozidanim kazanom za pečenje rakije, sustavom za hlađenje i jednim priručnim skladištem u vidu starinskog vojata. Pod krovom je i nekoliko drvenih bačvi različite litraže u koje se sakuplja i priprema komina. Šimunović proizvodi svoju, domaću rakiju, a Vaištanci razasuti po cijelom svijetu dobro poznaju i cijene njegovu kajsijevaču. Tako se ovaj njegov proizvod može naći u Australiji, Kanadi, na Novom Zelandu i u velikom broju europskih zemalja. Osim svoje, uslužno peče i rakiju za mnoge sumještane od donijete komine.

»Koliko se sjećam, imao sam devet ili deset godina kad sam u zidanoj pecari počeo učiti vještinu pečenja rakije. Tu pecaru nije ozidao moj otac, po pričama bake i mame on se priženio u

njihovu kuću. Umro je sa 68 godina starosti, a znam da je za života obilježio pola stoljeća rada u pecari. S učenjem pečenja rakije započeo je u svojoj kući, uz svojega oca. I eto, kako sudbina namjesti, tamo gdje se priženio, već je postojala stara, ozidana pecara, pa je samo nastavio s ovim poslom«, priča Šimunović.

Ivan Šimunović se i u poslu mlad osamostalio. »Poput mnogih mladića iz toga vremena u Njemačku na rad sam se otisnuo 1971. godine. Nisam ostao dugo, vratio sam se šest godina kasnije. Vratio sam se u Vajsku, kupio kuću, pa sam po očevu savjetu kupio i ozidao kazan. Od tada je pecara neprekidno u pogonu, a ovo je već treći novi kazan u uporabi«, kaže Šimunović.

Kazane su ozidavali posebni

majstori. I taj zanat se zasebno izučavao, nisu ga mogli raditi obični zidari.

»Majstor koji je uzidao ovaj kazan više nije među živima, a nažalost, nema ni nasljednika. Kad sam mu rekao u kojem dijelu kuće bih smjestio kazan, isplanirao je i predložio mi kako da to i uradimo. Prihvatio sam

tu nema nikakvih tajni, da je potrebno samo ispoštovati zakone nametnute od prirode, a sve ostalo su prazne priče.

»Šljivu, kajsiju i ostalo voće kupujem, kominu spremam sam. Tako sam jedino siguran da proizvodim pravu rakiju. Da se ne lažemo, onaj tko ima dobru recepturu rakiju može ispeći i od pet šljiva i dvadeset kila šećera. No, mene to ne zanima. Ne miješam čak ni plavu i bijelu šljivu, jer imaju različita svojstva. Ljudi koji već godinama kupuju rakiju od mene dobri su znalci i jednostavno ne želim radi neke sitne koristi povećavati zaradu nauštrb kvalitete. Isto tako imam i pet-šest mušterija koji već desetljećima peku rakiju kod mene, a u svakoj turi imaju po dvadesetak kazana. Njima čak i pripremam kominu i govorim kad je pravo vrijeme za pečenje. Priroda ima svoje zakone, pa se rakija ne smije peći ni prerano, ali ni prekasno. Svaka greška umanjuje i kvalitetu i kvantitetu ispečene rakije. Nije nikakva tajna, komina je najbolja ukoliko se priprema tri tjedna i peče se dvadeset prvoga dana. Mnogi griješe kad prikupljanje voća za kominu rastegnu predugo, pa recimo prva tura već uzavri, a posljednja je još potpuno živa. Ukoliko komina dulje stoji, rakija zna biti nakisela. Napuni se drvena bačva, dobro se zatvori, kako ne bi bilo dotoka zraka, pa se tako može čuvati i dva mjeseca. Sada govorim o šljivi, ne može svaka voćka stajati. Primjerice, višnja, breskva, kajsija, moraju se odmah preraditi. Šljiva, kruška, jabuka, mogu se peći i na proljeće, jer dobro podnose stajanje«, završava priču Ivan Šimunović.

Ivan Andrašić

njegove prijedloge i eto, sve se dobro držalo godinama. Ovo danas je drugi ozid, radio sam ga sam kad se drugi kazan mijenjao trećim«, priča Šimunović.

TAJNA PROIZVODNJE PRIRODNE RAKIJE

Svaki proizvođač domaće rakije tvrdi da ima neku svoju, naslijeđenu obiteljsku tajnu kvalitete. Ivan Šimunović kaže da

Čestitamo Oce
muškoj čeljadi!

Krasilo vas
poštovanje i
dostojanstvo!

TJEDAN U BAČKOJ

O vlakovima i prugama

Proteklih tjedana posložilo se nekoliko vijesti koje se tiču željezničkog prometa u zapadnom dijelu Bačke. Mogli bismo ih podijeliti na one dobre, one loše i one koje su više utopija nego li vijest. Iako se obično kreće od onih loših, ja ću ipak krenuti obratno – od onih dobrih. A dobra je vijest da pruga Sombor – Vrbas ipak neće biti ukinuta. Izgleda da su glasovi razuma (čitaj vapaji putnika i inicijative općina zapadne Bačke) stigli do onih koji su, očito, mehanički na popis pruga za ukidanja stavili i ovu između Sombora i Vrbasa. Loša vijest je da je po zimskom redu vožnje izmijenjen vozni red, a kako to obično biva ukinuti su oni poslaci koji su najpotrebniji onima koji svakodnevno putuju, a to su daci i zaposleni. Tako su (za nevjerovati) ukinuti jutarnji polasci za Sombor iz Vrbasa i Bogojeva. Po novom voznom redu prvi vlak iz Bogojeva u Sombor stići će tek oko pol deset, a iz Vrbasa u 9 sati i 50 minuta?! Kako na vrijeme da stignu na posao i u školu oni koji u Sombor putuju iz Vrbasa, Kule, Crvenke, Sivca, Kljajićeva Čonoplje ili pak iz Bogojeva, Sonte, Prigrevice? Zar se prije izmjene voznog reda ne gleda broj putnika na pojedinim poslacima? Nije li upravo to mjerilo treba li neki polazak zadržati ili ukinuti? Očito da za one koji »studiozno« planiraju nije. A onima koji više vlakom ne mogu ni na posao, ni u školu ostaje putovati autobusom. To što je dvostruko skuplji, te iste planere nije briga. To su one dobre i loše vijesti.

A sada bih malo o onoj trećoj – utopiji, koja košta nekoliko milijuna eura i koja Šargan (čuvana Šarganska osmica na Mokroj gori) treba napraviti na zapadu Bačke. Ne, nemam ja ništa protiv te ideje, ali se pitam kako je i ostvariti, jer košta cijelih sedam milijuna, eura dakako. Ali krenimo redom. Ideja je Vojvođanskog društva za željeznicu da se napuštena pruga Sonta – Apatin – Sombor – Bereg pretvori u turističko-muzejsku prugu Specijalnog rezervata prirode Gornje Podunavlje. Potporu je ovaj projekt dobio i od Ministarstva građevina, prometa i infrastrukture. A »opravdanje« za realizaciju inicijatori vide u tome što bi ta dionica duga 50 kilometara, s velikim brojem objekata željezničke infrastrukture, mogla postati turistička atrakcija slična onima koje imaju Austrija i neke druge europske zemlje. I sada suština! Po kilometru to bi koštalo 150.000 eura. U tom dijelu se najviše računa na potpru EU Fondova. Ali EU fondovi nisu tu za ispunjavanje naših želja. Uvjerili smo se u to na mnogim primjerima. Ali, vrijedi pokušati.

Z. V.

GODIŠNJI KONCERT HKPD-A TOMISLAV GOLUBINCI

Vrhunac dosadašnjeg rada

U kazališnoj dvorani u Staroj Pazovi, u subotu, 10. prosinca, HKPD Tomislav iz Golubinaca održao je godišnji koncert. Sudeći po broju posjetitelja te večeri i gromoglasnom pljesku trud članova sekcija ove hrvatske udruge se isplatio, a ove su godine uspjeti ostvariti brojne projekte i rezultate. U cjelovečernjem koncertu predstavili su se omladinski tamburaški orkestar, vokalni solisti, recitatori, mlada pjevačka skupina, a publika je imala priliku čuti i novoformiranu pjevačku skupinu veterana potpomognutu mladim pjevačima. Osim njih, publici se predstavio i folklorni ansambl *Dukat* iz Golubinaca.

OSTVARILI PLANOVE

Predsjednik HKPD-a Tomislav **Vlatko Čačić** podsjetio je na uspjehe koje je ova udruga ostvarila tijekom godine:

»Usprkos poteškoćama, uspjeti smo sve naše programe i planove realizirati. Našu tradicionalnu manifestaciju *Golubinačke mačkare*, koja ima najdužu tradiciju u staropazovačkoj općini i koja polako postaje brend ovih prostora, smo uspjeti prenijeti na filmsko platno. U suradnji s Etnografskim muzejom iz Srijemske Mitrovice napravili smo kratkometražni film. Tu je i naša manifestacija *Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara* koju smo također podigli na visoku razinu. Objavili smo CD našeg omladinskog tamburaškog orkestra. Ova godina nam

je zaista bila uspješna, mi smo prezadovoljni.«

U najavi za iduću godinu je formiranje, točnije ponovno vraćanje u rad dramske sekcije, jer, kako ističu u ovoj udruzi, u Golubincima je uvijek bilo dobrih talentiranih recitatora i glumaca.

Za mnogobrojne uspjehe zahvalu duguju, pored vrijednog rada svojih članova, i timu ljudi:

đaju muzičku školu. U Društvu je angažiran sklop divnih mladih ljudi koji će uspjeti uključiti još veći broj djece. Jedna od njih je i mlada dirigentica tamburaškog orkestra i voditeljica pjevačke skupine **Dubravka Čačić**.«

»Mislim da je večerašnji koncert jedan od naših najboljih izvedbi do sada. Mladi kod nas redovito dolaze, uče svirati i pjevati. Ove smo godine uspje-

»Imamo odličnog voditelja tamburaškog orkestra, stručnog dirigenta, potporu profesora **Mulića** i osmero djece koji poha-

li obrazovati i stariju pjevačku grupu koja je večeras prvi puta nastupila, veoma uspješno«, kaže Dubravka.

POTPORA

Potporu Golubinčanima te večeri su, osim brojnog gledateljstva, pružili i predstavnici AP Vojvodine, dugogodišnji prijatelji ove udruge:

»Nije mi prvi put da slušam izvedbe tamburaškog sastava iz Golubinaca koji me uvijek impresioniraju. Činjenica da u Golubincima postoji ovakav umjetnički potencijal je za svaku pohvalu. Imali smo priliku večeras slušati i srijemske, šumadijske i dalmatinske pjesme i to je ono što nam je danas svima potrebno, širiti poruke prijateljstva među ljudima. Ja sam imao zadovoljstvo da u posljednjih tjedan dana prisustvujem na tri događaja koja su vezana za hrvatsku nacionalnu zajednicu. Bila mi je čast vidjeti koliko su ovi ljudi posvećeni svojoj nacionalnoj zajednici, svom nacionalnom biću i kulturi, ali i ideji suživota s ostalim nacionalnim zajednicama, istaknuo je potpredsjednik Skupštine AP Vojvodine **Miroslav Vasin**.

Na samom kraju programa Golubinčani su poručili da će nastaviti raditi vrijedno i ambiciozno i u narednoj godini i pozvali su sve prisutne da im se pridruže na idućoj manifestaciji, *Golubinačkim mačkarama*, koje će biti održane posljednjeg tjedna u veljači.

S. Darabašić

BOŽIĆNI SAJAM U SURČINU

Pomoć novoosnovanom društvu

Hrvatska čitaonica *Fischer* iz Surčina, u nedjelju 11. prosinca, u svojim je prostorijama organizirala Božićni sajam. Osim slika nastalih na Likovnoj koloniji, žene članice ove novoosnovane udruge predstavile su i svoje rukotvorine.

Svi izloženi radovi su na prodaju, a ideja je pomoći rad novoosnovane udruge:

»Uz slike nastale ljetos na likovnoj koloniji imali smo želju animirati članove naše čitaonice i napraviti izložbu njihovih ručnih radova. Sva sredstva

s korisnim i uljepšati dane u vrijeme adventa:

»Nakon osnutka muzičke sekcije želja nam je da u sklopu naše udruge počnu raditi i druge sekcije, vratili smo se starim vještinama – izradi ručnih radova i rukotvorina, te njihovom prodajom pomažemo rad naše udruge. A željeli smo da se u ovo vrijeme adventa više okupljamo i družimo«, kaže **Irena Obradović** iz Surčina.

Toga dana Hrvatsku čitaonicu *Fischer* posjetili su i gosti iz Duboševica iz Hrvatske kao i člano-

prikupljena prodajom ovih rukotvorina i slika, iskoristit ćemo za dalji rad našega društva i rad drugih sekcija«, kaže predsjednik Hrvatske čitaonice *Fischer* **Josip Volarić**.

Članice su prihvatile prijedlog, a kako navode, željele su spojiti lijepo

vi zbora Uznesenja Blažene Djevice Marije. Nakon svete mise u župnoj crkvi u Surčinu boravili su u čitaonici, gdje su se upoznali s radom novosnovane udruge, razgledavajući izložene božićne dekoracije.

S. D.

Božićni program u Somboru

HKUD *Vladimir Nazor* organizira sutra, 17. prosinca, u Hrvatskom domu Božićnu radionicu *U štalici na slamici*. Sudionici radionice pravit će *betlem*. Početak je u 17 sati, a sudjelovati mogu svi zainteresirani.

Dan kasnije, u nedjelju, 18. prosinca, bit će priređena izložba božićnih kolača. Početak je u 19 sati, također u Hrvatskom domu.

Tradicionalni Božićni koncert bit će održan u nedjelju od 20 sati.

Z. V.

TJEDAN U SRIJEMU

Konačno kultura

Kraj godine i prigode za razna priznanja. Tijekom niza proteklih godina navikli smo da se priznanja uglavnom uručuju onima koji su na neki drugi način (na prvom mjestu svojim angažiranjem kako u političkim strankama tako i na drugim funkcijama), a ne svojim društveno korisnim radom postali dobitnici raznih odličja. Izgubila se vjera da će se konačno početi cijeniti prave vrijednosti. Zato je mnoge iznenadilo ovogodišnje šestoprosinačko priznanje koje se tradicionalno uručuje pojedincima i organizacijama na Dan proslave Dana grada Šida, a koji su svojim angažiranjem i radom dali veliki doprinos svome gradu. Ovoga puta u prednosti je bila kultura, pa je šestodecembarska nagrada uručena diplomiranom glumcu i lutkaru, redatelju amaterskog kazališta **Branislav Nušić Cvetinu Aničiću**. Cvetin je vrlo poznat šidskoj publici ali i mnogo široj javnosti. Rekla bih, do sada više cijenjen kod drugih nego li u svome gradu što je u par prilika i izjavio. Nedavno je u Šidu završen festival *Svratište* tijekom kojeg su se Šidani mogli družiti s brojnim kazalištima kako iz Srbije tako i iz ostalih zemalja bivše Jugoslavije. To je bila prigoda da se građani ove srijemske varošice upoznaju s kulturama drugih zemalja, njihovom kulturom, jezikom... A sve to zahvaljujući Cvetinu. Osim toga, ovaj vrsni redatelj režirao je veliki broj predstava za djecu i odrasle, a pri Kulturno-obrazovnom centru u Šidu osnovao je lutkarsku scenu. Suraduje i s ostalim udrugama kako u Šidu tako i u drugim mjestima, a svoju pomoć pružio je i HKD-u *Šid* pri režiranju predstave u povodu obljetnice društva. I kako je i sam izjavio prilikom dodjele priznanja, kada su mu saopćili da je komisija jednoglasno donijela odluku da priznanje uruče njemu, pomislio je da je skrivena kamera, jer ovo nije prvi puta da ga je netko predložio za šestoprosinačku nagradu, ali tada političari nisu imali sluha za umjetnike, a kultura je nekako uvijek bila u drugom planu. Da se konačno nešto promijenilo, barem kada je kultura u pitanju, upravo je ovo priznanje to i potvrdilo. S obzirom na to da znamo da se svake godine sve manje novca izdvaja za kulturne djelatnosti i pored vidnog napretka pojedinaca i raznih kulturnih udruga, možda će ovaj primjer s razine lokalne zajednice poslužiti i drugima na višim razinama da se više sredstava ulaže upravo za kulturne djelatnosti i njihove djelatnike, koji to svakako zaslužuju. A vjerujem da ih je sličnih Cvetinu mnogo više.

S. D.

KRISTINA IVKOVIĆ, MODNA DIZAJNERICA

Živim za modu

Nakon studija u Zagrebu i Milanu, početkom iduće godine slijedi selidba u London

»Oduvijek sam znala kako ću jednoga dana biti modna dizajnerica, doslovno još od malih nogu i prvih dječjih crteža u vrtiću. Imala sam zbog toga problema od vršnjaka, jer su me zadirkivali i vukli za kosu s obzirom na to da sam za razliku od njih crtala haljine i dijelove garderobe, ali bez ljudskih lica i tijela«, započela je svoju modnu storiju dizajnerica **Kristina Ivković**, rođena Subotičanka koja je proteklih godina svog umjetničkog usavršavanja živjela na adresama u Zagrebu i Milanu.

MODNO USAVRŠAVANJE

Glamurozni svijet visoke mode prečesto se čini tako nestvarnim u okvirima standardiziranog, pomalo konvencionalnog načina svakodnevnog odijevanja, osobito u još uvijek tradicionalistički orijentiranim sredinama poput Subotice. Kako se otisnula na put svoje buduće profesionalne modne avanture, Kristina nam s osmijehom pojašnjava:

»Zbog određenih obiteljskih pritisaka, isprva sam završila srednju Ekonomsku školu u Subotici, ali sam istrajala u svojoj odluci da upravo moda bude moje buduće profesionalno životno usmjerenje. Na putu do realiziranja konačne zamisli, pored brojnih crteža i skica, sa sedamnaest godina sam počela i pohađati tečaj šivanja na Otvorenom sveučilištu kako bi svladala osnovne tajne samostalnog finaliziranja određenih mojih prvobitnih zamisli.

Istina, oko određenih šivanja često su mi pomagale baka i teta **Nada Sudarević**, ali sam i sama željela naučiti osnove šivanja pa sam praktično počela od samog početka učenja ovoga zanata koji je usko bio vezan uz moju željenu profesiju. Prije fakulteta, kao vid pripreme za studij, u rodnom gradu sam pohađala godinu dana privatnu likovnu školu *De Medici* kod **Jelene Grković** te sam potom upisala preddiplomski studij Tekstilno tehnološkog fakulteta

u Zagrebu, smjer modni dizajn, dok sam ljetos diplomski dio završila ljetos na Akademiji lijevih umjetnosti *Brera* u Milanu.«

EGZISTENCIJALNA POTREBA

Moda je apsolutno moja egzistencijalna potreba, živim za nju otkad znam za sebe i slobodno mogu reći kako sam rođena s tim osjećajem, ističe Kristina i dodaje: »Mama me je podržavala, ali se tata bojao

mog izbora i refleksije na moju profesionalnu budućnost. Ipak svojom istrajnošću sam uspjela izboriti se za svoje željeno akademsko obrazovanje, a svojim kasnijim angažmanom i golemom energijom na studijama u Zagrebu dokazala sam svima kako sam bila u pravu glede svog izbora. Što se tiče samog školovanja mogu reći kako je po meni to samo 50 posto ukupnog udjela u budućem strukovnom usavršavanju, jer postoje i dobri, ali jednako tako i lošiji

HIPERPRODUKCIJA GARDEROBE

Nezamisliva je hiperprodukcija odjevnih predmeta koji su naprosto zagušili cijeli naš planet pa čak niti *second handovi* ili dobrotvorne ustanove ne mogu primiti svu količinu odjeće koja je svakodnevno u opticaju. S druge strane, zbog nekvalitetnih materijala u pitanju su vrlo opasne tvari koje su kontinuirani zagađivači.

modnom izričaju bila je tek **Francesca Liberatore**, uspješna modna dizajnerica sa svjetskom reputacijom, moja mentorica na master studijama u Milanu.«

AKTUALNA KREACIJA

Nakon okončanja studija, Kristina Ivković sada kao diplomirana modna dizajnerica, novim projektima i kolekcijama nastavlja svoju umjetničku karijeru. Za potrebe sudjelovanja na jednom međunarodnom

cionalnom natječaju. Cipele koje smo radili su potpuni modni eksperiment, jer one praktično nisu nosive i rađene su samo kao izložbeni komad (*show piece*).

Cijela kolekcija bi u hrvatskom prijevodu nosila naziv *Zvezdana realnost* i za nastajanje ovih su korišteni potpuno nekonvencionalni materijali, poput plastike, silikona i irizistentnog najlona koji se utiskivao u navedeni silikon i bojao sa suprotne strane. To je ipak jedan modni eksperiment i na njega se mora gledati isključivo kao moj umjetnički izričaj.«

KREATIVNA BUDUĆNOST

Nakon Zagreba i Milana, naša sugovornica je trenutačno u Subotici, a na naše završno pitanje gdje je njezina sljedeća modna destinacija Kristina nam otkriva:

»Idem u London kod mlađe sestre, jer sam po pitanju financija potpuno razočarana u Italiju. Dobila sam stipendiju *Erasmus*

momenti u tom cjelokupnom procesu. U Zagrebu sam dobila odličnu radnu atmosferu, imajući gomilu kolega i kolegica koji su, poput mene, danonoćno radili na određenim modnim projektima, dok to primjerice u Milanu nije bio slučaj. Ondje studiraju djeca imućnih roditelja koji nisu opterećeni nikakvom egzistencijalističkom potrebom, dok smo mi u Zagrebu često bili primorani raditi i brojne dodatne poslove kako bi skupili novac za materijale i sve ostalo što ide uz stvaralački proces nastajanja određene kreacije. Naglasila bih

kako je dobro radno ozračje izuzetno važno, i jednostavno se tako reći od 0 do 24 mora živjeti u tom svijetu i davati u potpunosti cijeloga sebe ukoliko se, u konačnici, želi uspjeti u svojoj životnoj nakani unatoč, često puta, protivljenju svojih najbližih i sredine u kojoj si potekao. S druge strane, negativna strana cijele akademske priče ogleda se u tzv. ukalupljivanju, školski sustav naginje u tom smjeru i rijetko koji profesor vidi i želi sagledati individualne kvalitete svojih studenata. Prva koja mi je dala potpunu slobodu u mom

natječaju, upravo je u potpunosti dovršila projekt diplomske kolekcije, nadopunivši ga serijom adekvatnih cipela. »Za diplomski sam uradila šest odjevnih kombinacija, modnih kombinacija, a sada sam ih u suradnji s jednim fantastičnim subotičkim obučarem realizirala u kolekciju sedam pari cipela, dovršivši pritom i sedmi modni outfit, što je bio i uvjet za sudjelovanje na interna-

plus, koja se odnosi na stručnu praksu koju bih obavila u glavnog grada Engleske, a potom ću pokušati pronaći adekvatan posao u modnoj struci. Kad pozavršavam sve stvari koje još imam ovdje u Subotici, a bit će to negdje početkom iduće godine, selim se u London«, nasmijala se dizajnerica Ivković.

Dražen Prčić

Nagrađeni radovi na hrvatskom jeziku

SUBOTICA – Uoči Međunarodnog dana ljudskih prava (10. prosinca), Ured zaštitnika građana Grada Subotice je četvrtu godinu zaredom raspisao literarni natječaj za učenike srednjih škola na jezicima koji su u službenoj uporabi u Gradu Subotici – srpskom, mađarskom i hrvatskom. Najbolji radovi proglašeni su prošloga petka na svečanosti koja je tim povodom održana u Subotici. U kategoriji radova na hrvatskom jeziku prvo mjesto osvojio je **Mario Evetović** (Politehnička škola Subotica), drugi je rad **Augustina Žigmanova** a treći **Marijane Skenderović**, oboje iz subotičke Gimnazije *Svetozar Marković*.

Ovogodišnje teme na natječaju bile su *Zašto se o tome šuti?* i *Sanjao/la sam da bi život trebao biti radost*.

Božić na salašu prikazan u Osijeku

OSIJEK – Prošloga je petka u Osijeku, u Vikarijatu biskupije Đakovačko-osječke, održana projekcija filma *Božić na salašu* redatelja iz Subotice, **Rajka Ljubića**, a u organizaciji Udruge katoličkih intelektualaca i vukovarske podružnice Hrvatske matice iseljenika. Voditelj vukovarske podružnice HMI **Silvije Jergović** rekao je da se trude što češće promovirati kulturu i baštinu vojvođanskih Hrvata u tom dijelu Hrvatske.

Film *Božić na salašu*, snimljen je 2005. u autentičnom ambijentu baka Katinog salaša na Čikeriji, prema scenariju i sjećanjima **Grge Piukovića** i **Alojzija Stantića**.

S. Ž.

Tribina Hrvati iz Srijema, Bačke i Banata 25 godina poslije

OSIJEK – Tribina *Hrvati iz Srijema, Bačke i Banata 25 godina poslije* bit će održana danas (petak, 16. prosinca) u foajeu Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku, u 11 sati. Tribinu organizira Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, a pod pokroviteljstvom predsjednika Gradskog vijeća Grada Osijeka **Ante Đapića**. O sudbini Hrvata iz Vojvodine tijekom 1990-ih godina i o njihovom položaju danas govorit će: **Mato Jurić**, predsjednik Zajednice, **Ivana Andrić Penava**, prof. povijesti i istraživačica u projektu *Nepodobni građani Vojvođanskog građanskog centra*, Novi Sad, preč. **Marko Kljajić**, svećenik i hrvatski publicist, autor knjige *Kako je umirao moj narod*, **Tomislav Žigmanov**, predsjednik DSHV-a, zastupnik u parlamentu Republike Srbije i ravnatelj ZKVH-a, **Stjepan Šutija**, zamjenik predsjednika Zajednice, **Jelena Dodig**, predsjednica Glavnog odbora Zajednice. Na tribini će sudjelovati i predstavnik Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata iz Zagreba.

110. obljetnica prvog broja Fruškogorca

NOVI SAD – HKPD *Jelačić* iz Petrovaradina, uz potporu ZKVH-a, organizira obilježavanje 110. obljetnice izlaska prvog broja petrovaradinskog tjednika *Fruškogorac* koja će biti priređena sutra (subota, 17. prosinca) s početkom u 19 sati, u Istarskom arhivu Grada Novog Sada (Filipa Višnjića 2a). Uz izložbu starih brojeva tjednika, bit će upriličeno i predavanje kustosice i povjesničarke Muzeja grada Novog Sada **Gordane Bulović**.

Priredba za Materice i Oce

SUBOTICA – Priredba u čast Materica i Oca koju priređuju djeca i mladi župe svetog Roka u Subotici bit će održana sutra, u subotu (17. prosinca) u Velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici. Početak je u 18 sati.

Glagoljica u dječjem oku i srcu

TAVANKUT – Otvorenje međunarodne putujuće izložbe *Glagoljica u dječjem oku i srcu* na kojoj sudjeluju djeca hrvatskih iseljenika širom svijeta bit će otvorena u ponedjeljak 19. prosinca u OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu. Otvorenje je u 16 sati.

Izložba i tamburaški koncert u Knjižnici

SUBOTICA – Otvorenje izložbe *Svjedočanstvo tamburaške pismenosti s početka XX. stoljeća - digitalizacija* uz prigodni koncert Subotičkog tamburaškog orkestra bit će održano u utorak, 20. prosinca, u 17 sati u čitaonici Gradske knjižnice Subotica. Ovim programom javnosti će biti predstavljen istoimeni projekt digitalizacije zbirke rukopisnih muzikalija **Aleksandra Aranickog** iz Radio Beograda koji je podržalo Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije, a realizirala subotička knjižnica.

Digitalizirana baština na web stranici ZKVH-a

SUBOTICA – Projekt ZKVH-a pod nazivom *Digitalizirana baština* bit će predstavljen javnosti u četvrtak, 22. prosinca, u 18 sati u prostorijama Zavoda. Riječ je o razvojnem projektu koji će omogućiti veću dostupnost građe (knjiga, periodike, nota, fotografija i dr.) istraživačima i svim zainteresiranim korisnicima putem internetske stranice Zavoda, a čiju je realizaciju pomoglo Ministarstvo kulture Republike Srbije.

O digitalizaciji će govoriti docent dr. sc. **Tihomir Živić**, predsjednik Katedre za knjižničarstvo Odjela za kulturologiju Sveučilišta u Osijeku i koordinator međunarodnog interdisciplinarnog znanstvenog projekta *Digitalizacija baštinskih knjižničnih fondova: naša nužnost i obveza* te **Katarina Čeliković**, voditeljica Zavičajne knjižnice *Biblioteca Croatica* ZKVH-a.

Novi svezak Klasja naših ravni

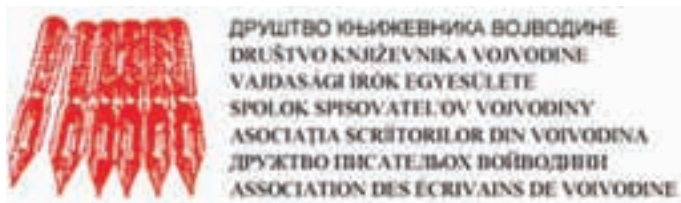
SUBOTICA – Novi svezak časopisa za kulturu, umjetnost i znanost *Klasja naših ravni* (5-12 za 2016. godinu) posvećen je jednim dijelom nedavno preminulom književniku **Lazaru Merkoviću**. Osim tekstova o Merkoviću, tu su i književni radovi (priče, pjesme), prikazi knjiga, intervjui te tekstovi iz povijesti. Među ostalim, predstavljeno je stvaralaštvo četiriju suvremenih židovskih pjesnika (**Rahela Blumstein Sela**, **Jehuda Amihaj**, **Ilan Sheinfeld** i **Aleksandar Šimonović Korotko**). Tekstove u novom broju *Klasja* potpisuju: **Boško Krstić**, **Milovan Miković**, **Igor Žic**, **Stevan Mačković**, **Božica Zoko**, **Ruža Silađev**, **Nevenka Nekić**, **Đorđe Dragojlović**, **Ljiljana Žegarac-Tenjović**, **Đuro Vidmarović** i **Jelena Zarična**. Časopis izlazi u nakladi Matice hrvatske Subotica.

REPREZENTATIVNO UDRUŽENJE OSTAJE U SVOJIM PROSTORIJAMA

Bez iseljenja DKV-a

Nakon pritiska javnosti i dogovora s gradskim vlastima, Društvo književnika Vojvodine (DKV) ostaje zasad u svojim prostorijama u Novom Sadu (u Ulici braće Ribnikara 5), unatoč sudskom nalogu o prinudnom iseljenju zbog duga od 700.000 dinara.

Sudski izvršitelj nije došao 8. prosinca u prostorije Društva, kako je ranije bilo najavljeno. Potpredsjednik Upravnog odbora DKV-a **Jovan Zivlak** izjavio je za medije kako je iseljenje odloženo za siječanj do kada

bi trebalo da dođe do reprogramiranja duga. Grad je, kako je dodao, obećao da će usvojiti pravilnik o sufinanciranju troškova reprezentativnih udruženja kako više ne bi dolazilo do sličnih situacija.

»Ovo ne smatram našom pobjedom, već jednim razumnim činom koji je došao od

strane gradske uprave«, rekao je Zivlak. To je već peti put za tri godine da su izvršitelji pretili DKV-u iseljenjem iz prostorija koje to udruženje koristi već 15 godina. Posljednji put, u svibnju, iseljenje je odloženo jer je plaćen dio duga.

Društvo je osnovano 1976. godine. Organizator je značajnih

književnih manifestacija, bavi se i nakladništvom, a 2001. pokrenulo je časopis *Zlatna greda*. Dio njihovih članova stvara na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini. Više ovdašnjih hrvatskih književnika bili su članovi ovog reprezentativnog pokrajinskog udruženja, a prema podacima dostupnim na internetskoj stanici DKV-a, danas su to: **Jasna Melvinger, Petko Vojnić Purčar, Tomislav Ketig, Milovan Miković, Ivan Balenović, Vojislav Sekelj, Franja Petrinović i Lazar Francisković.**

D. B. P.

REDATELJ SZABOLCS TOLNAI DAO OSTAVKU NA ČLANSTVO U SAVJETU FEFP-A

Ljudski, ali i profesionalni razlozi

Nakon što je Skupština Grada Subotice, na prijedlog Gradskog vijeća, krajem studenoga razriješila filmskog reditelja **Zoltána Siflisa** s mjesta člana Savjeta Festivala europskog filma Palić (FEFP), njegov kolega, redatelj **Szabolcs Tolnai** dao je ostavku na članstvo u tom tijelu. Navodeći razloge ostavke koju je podnio 2. prosinca pismenim putem, Tolnai kaže: »Moji razlozi su prije svega ljudski ali i profesionalni. Najmanje politički. Smatram da je **Zoltán Siflis** svojim radom zadužio našu sredinu. Ja se nisam slagao s njim u nekim njegovim političkim istupima, čak i smatram da je svojim servilnim ponašanjem i sam aktivno pridonio da jedna partija u potpunosti preuzme Mađarsko nacionalno vijeće i ukine pluralizam kod mađarske nacionalne manjine. Što mu se na kraju krajeva i vratilo kao bumerang. Ali ne mogu da zatvorim oči i ostanem ravnodušan pred moralnim pa i egzistencijalnim ponižavanjem

čovjeka pred mirovinu ma iz koje partije bio. S druge strane, u profesionalnom smislu, ja već godinama besplatno radim svoj posao u Savjetu Festivala. Zajedno razmišljati i boriti se za neke daljnje odrednice Festivala s profesionalcima kao što su **Mira Banjac, Slobodan Lečić, Radoslav Zelenović, Petar Mitrić** itd. je bila čast i zadovoljstvo i donosila je radost. Ponosan sam što smo postavili Festival na mjesto gdje je sada, kao jedini festival u Srbiji koji je od Medie Europe podržan i ocijenjen maksimalnim ocjenama. Nemam namjeru taj rad nastaviti s nestručnim partij-

skim kadrovima, ili za to bih morao biti debelo plaćen. Pri tom Subotica je u zadnje vrijeme iznjedrila ozbiljne filmske profesionalce. Recimo mladi nedavno diplomirani **Ákos Kovács** je već sa svojim studentskim radovima počeo osvajati nagrade na najvećim svjetskim festivalima, u Berlinu i u Karlovim Varyma, ili dr. **Szilárd Antal**, profesor filma na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu i vrsni dokumentarist, **Branko Ištvančić** i da ne nabrajam dalje. Svi ti ljudi su posvetili svoj život filmu. Pa zašto ovaj grad zaboravlja na njih, da makar besplatno rade na unapređenju našeg filmskog

života kada je prilika za to? Makar da osjete, da ima smisla boriti se ovdje, a da ne govorim da rad u Savjetu daje i mogućnost povezivanja s važnim ljudima u našoj profesiji, što je u ovoj struci itekako važno. A mogućnost se daje nekome tko nema veze sa strukom. Mislim da je to neozbiljno, i ne želim svojim imenom dati legitimitet takvim radovima.«

Upitan – očekujete li da će i drugi članovi Savjeta dati ostavke, Tolnai kaže kako »ne bi volio ući u slijepo nagađanje.«

Inače, Savjet Festivala je u prošlotjednom priopćenju izrazio zabrinutost »zbog nedostatka obrazloženja ili kvalitativne ocjene rada Siflisa koje bi opravdalo njegovu smjenu«. Na pitanje – bi li ove nesuglasice iznesene u javnosti mogle utjecati na sam Festival, Tolnai kaže: »Sve je moguće i poznavajući okolnosti, siguran sam da će se ovi problemi gomilati u budućnosti i utjecati na sam Festival.«

D. B. P.

SVEČANI GODIŠNJI KONCERT HKC-A BUNJEVAČKO KOLO IZ SUBOTICE

Ples i pjesma spojili Bačku, Istru i Dalmaciju

HKC Bunjevačko kolo

Puna tri sata tradicijske pjesme i plesa ponudio je Svečani godišnji Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* iz Subotice. Koncert je održan u subotu u sportskoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić*, a pratilo ga je preko 400 posjetitelja.

Tradicionalno, predstavile su se sve skupine njihova Folklornog odjela – dječja (voditeljica **Mirjana Čupurdija**), pripremna i prvi ansambl (voditelj **Andrija Bašić Palković**) i ogranak u Žedniku (voditelji **Ante** i **Jelica Čipak**). Uz bunjevačke plesove, po kojima su najprepoznatljiviji, izveli su i koreografije: Šokačke, Dječje banatske, Hercegovački lindo, Vlaške plesove te Mješovite šopske plesove. Plesače je pratio orkestar

USPJEŠNA GODINA

Po riječima **Andrije Bašića Palkovića**, Folklorni odjel HKC-a imao je uspješnu 2016. godinu. »Proputovali smo oko 7000 kilometara a imali smo petnaestak gostovanja u zemlji, Hrvatskoj i Makedoniji. Od jačih manifestacija, poput CIOF-ovog festivala u Bitoli, Varaždina i Koprivnice, do revijalnih, kakve smo radili u Puli, Zadru, Biogradu na moru, u sklopu suradnje s udrugama u Hrvatskoj«.

potraje onoliko dugo koliko smo napisali u prvoj rečenici, pobrinuli su se gosti iz Hrvatske: Hrvatsko glazbeno društvo *Sv. Cecilija* iz Korčule, KUD *Mate Balota* iz Raklja u blizini Pule i ženski pjevački zbor *Mendule* iz Vrsara.

»U goste su nam došli prijatelji, udruge s kojima imamo dužu suradnju. Ovo je bila večer prijatelja. Zajednički smo prikazali različitost folklorne baštine: od Istre i Dalmacije, Hercegovine, Vojvodine, južne i istočne Srbije«, kaže voditelj Folklornog odjela **Andrija Bašić Palković**.

Predsjednik KUD-a *Mate Balota* **Josip Percan** ukazao je što ih sve povezuje sa Suboticom. »Naša poveznica s Suboticom

Centra pod vodstvom **Danijela Horvatskog**. Nije bilo premijernih koreografija, međutim, imali smo prigodu premijerno čuti krajem rujna oformljenu žensku pjevačku skupinu *Bunjevačkog kola* koju vodi profesorica **Tamara Štricki Seg**. One su se predstavile splotom tradicijskih pjesama iz Baranje, Bačke i Makedonije.

No, to nije sve. Da program

je **Mate Balota**. To je pseudonim doktora **Mije Mirkovića** koji je živio u Subotici od 1928. do 1939. godine gdje bio profesor na Pravnom fakultetu. Tu su nastala njegova najvrjednija književna djela. Kontakt s HKC-om smo ostvarili na smotri folkloru u Slatini, i tako je krenula naša suradnja. Drago nam je da se i

večeras u Subotici zaszvirala *roženica*, da se zakantalo 'na tanko i debelo' kako je to ranije činio dr. Mirković s istarskim intelektualcima u subotičkoj kavani *Tri šešira*«, kaže Percan.

Gosti s Korčule predstavili su dio tamošnjeg folkloru, uz *pismu* i glasovitu vitešku igru *moreška*. **Đuro Čehovski** iz HGD Sv. *Cecilija* kaže kako je prijateljstvo sa subotičkim HKC-om ostvarena

KUD *Mate Balota* iz Raklja

Gosti s Korčule: viteška igra *moreška*

na *Vinkovačkim jesenima*, a danas su one bratske udruge, skupa s KD-om *Lisinki* iz Vinkovaca. »*Bunjevačko kolo* je gostovalo kod nas bilo prije tri-četiri godine, a mi smo prvi puta u Subotici. Želja triju pobratimljenih udruga, a danas smo tu ideju podgrija- li, je održati zajednički koncert

u dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu«, kaže Čehovski.

Prema najavama, snimka svečanog godišnjeg koncerta HKC-a *Bunjevačko kolo* moći će se pogledati tijekom predstojećih praznika na televizijama K23 i TV Subotica.

D. B. P.

CIKLUS HRVATSKOG FILMA U VOJVODINI 2016.

Večer eksperimentalnog filma

»Želja nam je bila da ljubiteljima filma pokažemo od svega po malo, pa smo se poslije igranih i dokumentarnih filmova odlučili ovoga puta prikazati i nekoliko eksperimentalnih filmova koji su djelo **Milana Bukovca**, jednog od najistaknutijih predstavnika hrvatskog eksperimentalnog filma. U pitanju je, također, relevantna grana hrvatske kinematografije i jednako je važna poput ostalih filmskih žanrova«, rekao je filmski redatelj i jedan od organizatora *Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini* **Branko Ištvančić** u povodu treće, završne večeri toga programa za ovu godinu koja je održana u subotu 10. prosinca u Art kinu *Lifka*.

Publika je imala prilike vidjeti četiri Bukovčeva ostvarenja: *Back home* (1995.), slikovnu entropiju koja u osam minuta interpretira cijelu povijest kulture i čovječanstva, *Sonatu za Ernesta G* (1997.)

Milan Bukovac i Branko Ištvančić

koja se bavi problemom organizacije cjeline, vremenom, prostorom i paralelnim događanjima; *Tour retour* (1999. – 2000.) kao »animirani kraj drugog tisućljeća« te *Mind games* (2003./2004.) posvećen prerano preminulom kolegi redatelju **Darku Verniću Bundiju**.

»Prava definicija eksperimentalnog filma zapravo i ne postoji, jer je u pitanju preširoko područje i goleme su granice

ove vrste filmova. Dio eksperimenta može biti u animiranom filmu pa sve do igranog filma koji nema pretenzije pričanja određene priče. Ipak postoje određene zakonitosti koje bi trebale biti vezane uz svaki eksperimentalni film: većinu funkcija i aktivnosti poput režije, kamere i montaže mora obavljati ista osoba (autorsko djelo), film mora biti niskobudžetni i nikako ne bi smio biti narativan«, kaže Milan Bukovac,

gost filmske večeri u Subotici, autor koji je u dosadašnjem radu nagrađen brojnim domaćim i inozemnim nagradama.

Osim Bukovčevih filmova, prikazan je i dokumentarni film *Mihovil Pansini – Brodovi ne pristaju* (2008.) posvećen najvećem majstoru eksperimentalnog i amaterskog filma u Hrvatskoj, te *Pismo – Letter* (1992./93.), eksperimentalno video pismo poslano 7. listopada 1992. godine subotičkog redatelju **Zoltánu Siflisu** od strane njegovog kolege i prijatelja **Ivana Ladislava Galete**. Suradnik u nastajanju ova dva ostvarenja bio je Milan Bukovac.

Večer su organizirali Udruga za audio vizualno stvaralaštvo *Artizana* iz Zagreba, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Autorski studio – fotografija, film, video i Art kino *Lifka* uz potporu Hrvatskog audio vizualnog centra.

D. P.

DENIS KOVAČ, AUTOR KNJIGE *AJDE MI ČITAJ*

Moji dani počinju i završavaju s gitarom i pjesmom

Svoje najdraže koji su rođeni u Zagrebu »navukao« sam na Monoštor i Vojvodinu. Vodim ih u šumu, na kupanje i pecanje, na »živi« Dunav, Sombor, Suboticu, Novi Sad...

Rođen prije 49 godina u Monoštoru, **Denis Kovač** »vlasnik« je zanimljivog životopisa. Kao mlad, stopirao je po **Europi**. Najveći pokretač njegovog prvog »velikog« putovanja bila je pjesma *Pariz* gdje **Aki** pita: »Zašto ja nikad neću vidjeti Pariz?« Zainatio se, uzeo gitaru i ruksak i stopom do Pariza. Završio je srednju policijsku školu u Srijemskoj Kamenici. Otišao živjeti u Split 1991. godine. Radio svakojake poslove: davao glasove za crtiće, bio humanitarni radnik, konobar, zaštitar, detektiv, ulični svirač i bauštelac... Sada radi kao knjižničar u ogranku Knjižnica Grada Zagreba u knjižnici Novi Jelkovec. Otac je troje djece: **Delta** (16), **Daša** (7) i **Maks** (5). Prošle je godine objavio svoju prvu knjigu, zbirku pjesama za djecu naslovljenu *Ajde mi čitaj* koju je predstavio nedavno u Subotici i rodnom Monoštoru. Često gostuje u zagrebačkim knjižnicama, bolnicama, vrtićima i, kako kaže, gdje god ga pozovu. Svoje pjesme i uglazbljuje te iza sebe ima i dva albuma – *Monoštor* i *Narandžasti dan*.

Kako je došlo do Vašeg nedavnog gostovanja u Subotici i rodnom Monoštoru? Kako ste zadovoljni ovim gostovanjem? Kakvi su Vaši dojmovi?

Sudjelovao sam u jednoj radionici na prošlogodišnjem Interliberu gdje sam upoznao **Katarinu Čeliković** i njenog muža **Ervina**. Spomenuo sam kako planiram izdati knji-

gu i pročitao im par pjesama. Svidjelo im se te su mi rekli da se javim kad knjiga bude izašla. Tako je to počelo. A završilo je da smo moja obitelj i ja dočekani u Subotici kao kraljevi. Moje gostovanje je organiziralo Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata uz potporu Gradske knjižnice Subotica. Imali smo prijam i kod ravnatelja subotičke knjižnice **Dragana Rokvića**, a da nam bude super pomoglo je i društvo, tj. **Bernadica Ivanković**. Obišli smo i nekoliko

starih prijatelja u Subotici. Jako me veselilo i gostovanje u rodnom Monoštoru gdje se okupilo 80-tak učenika i nastavnika, koji su bili fantastična publika.

Povod Vašeg gostovanja bila je knjiga *Ajde mi čitaj*. Kažite nam više o njoj?

Otkad znam za sebe pišem pjesme o svemu što mi se događa, a iz hobija crtam. Zahvaljujući mojoj ženi **Sanji**, koja je rekla da bi to mogao spojiti u slikovnicu. Knjiga *Ajde mi čitaj* moći će se iznajmiti u subotičkoj Gradskoj knjižnici.

Svirate gitaru. Okušali ste se i u glazbi, s projektom *Malo dobrih ljudi* i Denis Kovač objavili ste album *Narandžasti dan*. Kažite nam neto više o tome albumu...

Prvi moj glazbeni album koji je izašao davne 1988. zvao se *Monoštor*, a drugi koji sam uradio dok sam bio na porođiljnom (8 mjeseci) je spomenuti *Narandžasti dan*. Za sad se na Youtubeu mogu pogledati tri moja uradka: *Knjige* (himna knjižnica), *Tebi* (Sanjin rođendanski poklon) i *Dug* (za sve koji su dužni knjigu u knjižnici). Svi uradci su niskobudžetni jer je sve financirano od strane autora, kao i izdavanje knjige *Ajde mi čitaj*...

Koliko ste povezani sa zavičajem? Kako vam se čini Monoštor u odnosu na vrijeme kada ste u njemu živjeli, a to je bilo, ako se ne varam, prije tri desetljeća?

Volim Monoštor i naravno, sve se mijenja. Problem je kada su ljudi uvijek na istom mjestu pa te lagane promjene ni ne primjećuju. Prije 30 godina svugdje se drugačije živjelo. Ja svugdje živim odlično, a stvar je u tome da se prije svega cijeni ono što imaš – ruke, noge, oči, djeca, voljena osoba – i da uzmeš život kao sadašnje putovanje u kome uživaš, a ne kao konstantno jurenje za nekom ciljanom budućnošću ili još gore materijalnim.

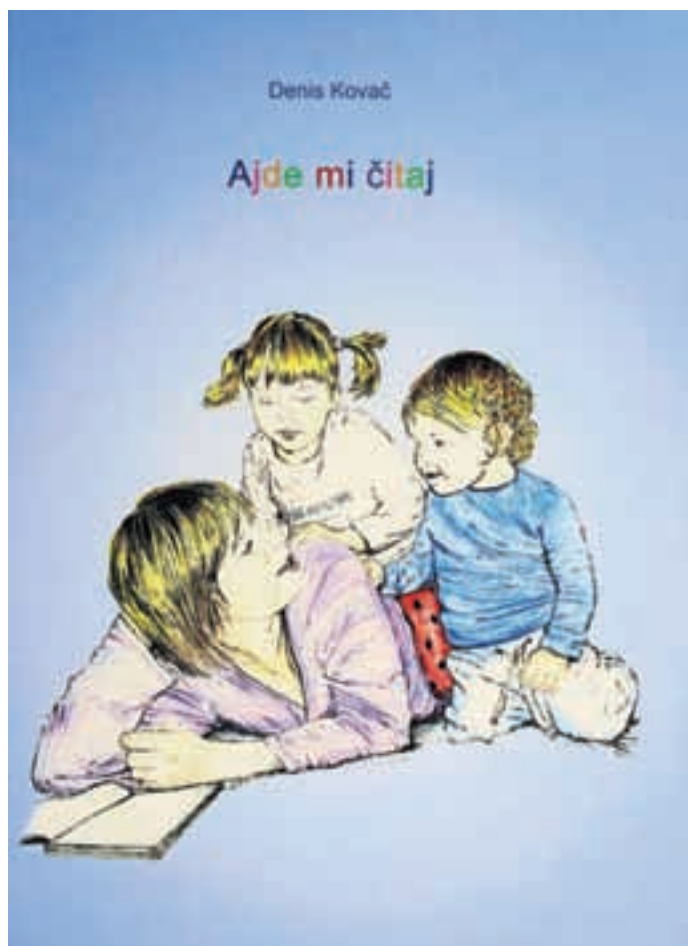
Družite li se u Zagrebu s »dijasporom« vojvođanskih Hrvata? U Zagrebu živi još jedan Monoštorac koji se

bavi književnošću Ivan Vidak, autor knjige *Ugljik na Suncu...*

Nažalost ne koliko bih volio. Grozni ubrzani tempo života i rub egzistencije udaljili su ljude jedne od drugih. Moj izbor je izbor dobrih prioriteta, pa se na njemu nalaze obitelj i prijatelji, a ne zarada i skupljanje materije. Ivana sretnem u prolazu svakih par godina i onda on obeća javiti se i to je to, do novog slučajnog susreta.

Pratite li zbivanja u hrvatskoj zajednici u Srbiji, putem medija i kontakata s ovdašnjim poznanicima? U tom kontekstu, planirate li neka nova gostovanja u Vojvodini?

Kako rekoh, svake sam godine najmanje jednom u Vojvodini i volim je. Tako da sam i svoje najdraže koji su rođeni u Zagrebu »navukao« na Monoštor i Vojvodinu. Meni je najdraže kad supruga pita klince: »Hoćete rađe na more ili u Vojvodinu?« a oni uglas odgovore: »Vojvodinu!« Vodim ih u

šumu, na kupanje i pećanje, na »živi« Dunav, Sombor, Suboticu, Novi Sad... Što se tiče novog gostovanja, nadam se daljnjoj suradnji s HNV-om i ZKVH-om.

Kada pogledamo Vaš životopis, vidimo bogat život, ali pun izazova. S obzirom na Vašu vedrinu, što Vas je vodilo kroz sve te izazove?

Moja osobna filozofija o smislu života je da smo ovdje kako bi nešto naučili. Nekad mi se čini da je učenje iz teškoća nekad bilo učinkovitije od učenja u blagostanju. Bitno je da se stvari uvijek sagledavaju iz kuta pozitivizma. Na kraju svi umremo, a nije li onda bolje proživjeti život pun veselja ako već mogu birati. Zato moji dani počinju i završavaju s gitarom i pjesmom, što ponekad zna i iritirati moje spororazbūdujuće ukućane.

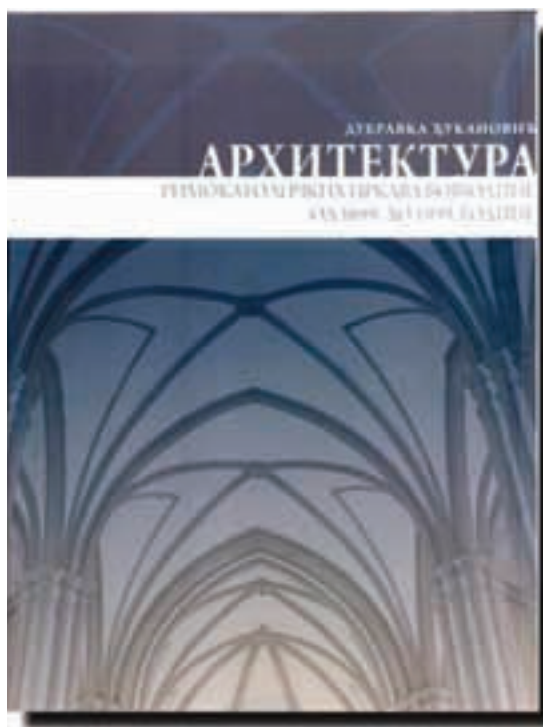
Daljnji planovi – nova knjiga, CD, gostovanja?

Naravno! Sve to.

Davor Bašić Palković

MONOGRAFIJA ARHITEKTURA RIMOKATOLIČKIH CRKAVA VOJVODINE OD 1699. DO 1939. GODINE

Memento za 240 godina povijesti

Monografija *Arhitektura rimokatoličkih crkava Vojvodine od 1699. do 1939. godine* Dubravke Đukanović predstavljena je prošloga tjedna u Arhivu Vojvodine u Novom Sadu. U dvojezičnoj monografiji (na srpskom i engleskom jeziku) objavljeni su rezultati višegodišnjeg istraživačkog rada usmjerenog na proučavanje značajnog korpusa novovjekovne rimokatoličke sakralne arhitekture Vojvodine.

U monografiji se može pronaći niz zanimljivih informacija među kojima i podatak da na području Vojvodine postoje 243 sakralna objekta rimokatoličke crkve. Sveobuhvatna sinteza provedenih istraživanja rezultirala je integralnim tekstom objavljenim na 584 strane, koji prati veliki broj fotografija, tehničkih crteža i arhivskih dokumentata (od starih karata, grafičkih predstava, fotografija, razglednica i projekata do pisanih dokumenata), kao i obimna bibliografija, popisi i registar.

Posebnu vrijednost predstavlja 11 sinteznih karata i tabele na kojima su predstavljeni svi proučavani objekti i data analiza njihove kronološke, stilske i tipološke pripadnosti.

O monografiji su govorili autorica Dubravka Đukanović, recenzent Aleksandar Kadijević i biskup srijemski mons. Đuro Gašparović.

Promociji je nazočio i predsjednik Skupštine AP Vojvodine István Pásztor koji je u obraćanju istaknuo da monografija govori o tome kako ljudi koji žive u Vojvodini doživljavaju ono što zovemo zajedničko nasljedstvo i dodao da se listajući stranice povijesti 240 godina unatrag zaključuje da je to bio period velikih političkih, ideoloških promjena, a da je monografija memento za taj period, objavila je Radio televizija Vojvodine.

Monografija je objavljena prošle godine u nakladi Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Petrovaradina.

D. B. P.

XX. IZLOŽBA BOŽIČNJACI U SUBOTICI

Utkano srce i vjera

Katoličko društvo *Ivan Antunović*, u okviru Etnografskog odjela *Blaško Rajić* priredilo je XX. izložbu *Božićnjaci* u predvorju subotičkog Otvorenog sveučilišta. Posjetitelji su mogli vidjeti plodove rada žena koje su od brašna i vode napravile Betlehem na kolaču. Izloženi su božićnjaci iz Subotice te iz okolnih naselja Tavankuta, Male Bosne, Đurđina i Žednika. Uz božićnjake, izložene su i slike Likovnog odjela Hrvatskog

kulturnog centra *Bunjevačko kolo* iz Subotice i Likovno-slamarskog odjela Hrvatsko kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec* iz Tavankuta.

SVE SE RADUJE

»Svečanim božićnim kruhom, božićnjakom, kao da je sam Isus ušao u kuću. Zato je božićnjak na blagdanskom obiteljskom stolu zauzimao počasno mjesto. Od Badnje večeri do Nove godine resio je stol,

da podsjeća ukućane na radost Božića. Središnje mjesto zauzima od tijesta oblikovan lik maloga Isusa i Gospe, svetoga Josipa. Iz sredine božićnjaka se uzdizalo drveće na čijem je vrhu bila zvijezda. I to je drvo bilo od tijesta, a grane su mu ukrašene ptičicama i cvjetovima.

Na božićnjaku je bilo mjesto i za pastira, govedara. Tu su i domaće životinje i ptice iz seljačkog dvorišta, ali i sunce, mjesec i zvijezde. S bunjevačkim Hrvatima se tako raduju

njegovi ukućani i sva stvorenja. Sve poznaje živoga Boga. Svi su ti kipići i svi ukrasi od tijesta. Sve je plod rada ljudskih ruku. Sve se raduje Božiću«, odlomak je iz pisma koje je napisao predsjednik Katoličkog društva mons. **Stjepan Beretić** o božićnjaku prigodom njegovog uručivanja predsjednici **Kolindi Grabar-Kitarović**. Svečani Božićni kruh, božićnjak, prethodnih godina krasio je stol kardinala **Josipa Bozanića**, bio je izložen u etnografskom

muzeju u Zagrebu, a našao se i među stotine jaslica u Rimu.

U PRISUTNUTI BOGA

Izložbu *Božićnjaci* 9. prosinca otvorila sestra **Nada Ivanković** koja je tom prigodom rekla kako želi da ovi božićnjaci »uprisutnjuju Isusa, malog Boga u našim obiteljima, u našem narodu, u cijelome svijetu.« S. Ivanković dodala je da se nada da nikada neće ponestati ideja, inspiracija i volja kako bi božićnjaci i dalje bili svjedočanstvo vjere u Boga i ljubavi prema tradiciji.

U ime Društva Antunović, vlč. **Dragan Muharem** zahvalio se svim onima koji su svojim rukama u ove božićnjake »utkale srce i vjeru našega naroda« te istakao da se može reći, makar i simbolički, da se ovim događajem završila Dužijanica jer je kruh pred nama.

Nazočne je pozdravio i Generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** uputivši svima Božićnu čestitku.

Otvorenje izložbe uljepšala su djeca iz vrtića *Marija Petković – Sunčica* koja su uz pratnju odgojiteljice **Marine Piuković** otpjevala nekoliko pjesama.

»Zahvaljujući trudu brojnih žena i djece i ove godine stolove brojnih obitelji krasit će božićnjaci koji svjedoče da će taj lijepi običaj bunjevačkih Hrvata biti sačuvan i u budućnosti«, zaključila je program voditeljica **Ana Piuković**.

Prvu izložbu ovakve vrste Etnografski odjel organizirao je 1997. godine u subotičkom Hrvatskom kulturnom centru. Osim izložbi, priređuju se i radionice gdje se djeca, mladi i svi zainteresirani mogu okušati u ovoj božićnoj vještini.

Izložba je priređena uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća i Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama.

Izložba je otvorena još danas, 16. prosinca, od 10 do 20 sati.

J. D. B.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Došašće je vrijeme iščekivanja Božjeg dolaska, tj. Isusovog rođenja. To je vrijeme puno dinamike i čežnje. Čovjekova žudnja za Božjom blizinom i prisutnošću u ovom vremenu dolazi do izražaja. Ono tako postaje prikladan uvod u slavlje Božića. Stoga je za kršćane vrijeme došašća vrijeme intenzivne pripreme za proslavu Božje ljubavi koja su utjelovila. Tako cijelo ovo razdoblje ima svoj vrhunac u Božiću, no u Božiću sve ono što je činilo pripremu za susret s Gospodinom ima, nažalost, i svoj završetak. A osjećaj radosnog iščekivanja i čežnje za Bogom kao da zamre do sljedećeg došašća, kada ponovno biva obnovljen i življen kroz tih nekoliko tjedana. No, u vjerskom pogledu susret s Bogom ne događa se samo na Božić, jer Bog traži vjernika i želi ga susretati cijele godine, pa bi naše vjerske aktivnosti koje označavaju pripremu za susret s Gospodinom trebale stalno biti obnavljane, a osjećaj radosnog iščekivanja uvijek iznova oživljava. Naposljetku, svaki čovjek će se po završetku ovoga života uistinu susresti s Bogom, pa bi ovo vrijeme koje provodi na zemlji trebao koristiti kao pripremu za taj konačni susret, osobito što nitko od nas ne zna kada će se to dogoditi.

U tjednima došašća svatko se trudi što više raditi na svojoj vjerskoj izgradnji. Ono što se želi postići je biti što bolji vjernik kako bi bili što pripravniji

Primjer svetog Josipa

za susret s Bogom. No, koje su karakteristike pravog vjernika?

UZOR U LJUBAVI

Četvrta nedjelja došašća, kao ona najbliža Božiću, kada smo u pripravi trebali već postići neki napredak, stavlja pred nas evanđeoski odlomak o sv. Josipu. Tako nam je ovaj svetac predstavljen kao vjerski uzor. On je bio običan čovjek i vijest o trudnoći svoje zaručnice primio je čisto ljudski, jer nije imao kako znati da je to djelo Božje. Iako je mogao, kao što su mnogi u njegovo vrijeme činili i kao što je bio i običaj, izvrnuti ruglu svoju zaručnicu i predati je da se kamenuje, nije to kanio učiniti. Njegovi su osjećaji bili povrijeđeni. Vijest o Marijinoj trudnoći morala ga je pogoditi i zadati mu bol, jer zna da on nije otac toga djeteta. U takvim trenucima povrijeđenosti i ranjenog ponosa, mnogi snuju o osveti, ali ne i sv. Josip. Evanđelje kaže kao je nije htio izvrnuti sramotu, nego je smišljao kako će je potajice otpustiti. Josip tako pokazuje kolika je i kakva je njegova ljubav prema Mariji. Ta ljubav je iskrena i velika. Toliko snažna da i kad mu se čini da ga je ona iznevjerila, on joj ne želi zlo, nego misli na njeno dobro.

I eto nam već u tome odgovoru na pitanje kako se pripremiti na susret s Bogom. Ljubiti unatoč svemu, željeti dobro, ma koliko bili povrijeđeni, a osvetu i zlo izbaciti iz svog života. Josipova dobrota udijelila mu je jednu od najljepših i najvažnijih uloga u povijesti spasenja – da bude poočim Božjem Sinu, da o njemu brine i odgaja ga. Bog je odabrao Josipa za hranitelja svoga Sina zbog njegovih vrлина. Tako je ovog skromnog čovjeka nagradio i nama ga stavio kao

uzor u ljubavi prema Bogu i bližnjima.

Ljubiti ljude važan je dio pripreme u vrijeme došašća. Uzalud nam je sva molitva, zornice i druge pobožnosti, ako u našem srcu nema iskrene ljubavi i dobronamjerne brige za bližnje. Josip nije u početku znao da ga Marija nije prevarila, ali je svejedno mislio na njeno dobro. Naučimo se od njega da mislimo na dobro svih koji su nas povrijedili, da ne zamjeramo i ne uzvraćamo istom mjerom, nego da praštamo i ljubimo.

POVJERENJE U VOLJU BOŽJU

Bog je Josipu u snu objavio da je dijete koje nosi njegova zaručnica začeto po Duhu Svetom, da je to dijete ono o kojem su govorili proroci. On je povjeroval u Božju riječ i uzeo sebi Mariju, te s njom podizao Božjeg Sina. Tako je pokazao veličinu svoje vjere i snagu svog pouzdanja u Boga. Kao što je Marija, bez obzira na sve neugodnosti i probleme koji bi je mogli snaći među ljudima, ipak prihvatila roditi Božjeg Sina, tako je i Josip unatoč svemu što bi mogao doživjeti od ljudi iz svoje sredine, prihvatio brinuti se za Sina Božjeg i njegovu Majku. Bezuvjetna vjera i povjerenje u Boga učinili su od Josipa vjerski uzor svim kršćanima. Poslušavši anđela koji mu se javio u snu, stavio je svoj život u Božje ruke i predao se Njegovoj volji.

Evanđelje nam ne govori mnogo o sv. Josipu, ali ono što je rečeno dovoljno je da od ovog sveca naučimo kako se pripravlja za susret s Bogom, da je za taj susret potrebno srce puno ljubavi i dobrote za druge, puno povjerenja i predanje volji Božjoj.

**MINI INTERVJU: RUŽICA VUKAŠINOVIĆ IZ VELIKE,
MAJKA ŠESNAESTORO DJECE**

Bogata majka

Već nekoliko puta župe u Srijemu posjetila je obitelj sa šesnaestero djece **Ružice i Ivana Vukašinović** iz Velike u Hrvatskoj. Poslednji put boravili su u Sotu na blagdan svete Katarine, kada su župljanima prenijeli svoja iskustva o odgoju djece i ujedno pozvali bračne parove da krenu njihovim putem. Bila je to prigoda za razgovor s majkom Ružicom.

Kako ste se odlučili roditi ovoliko djece?

Bilo je vrlo teško odlučiti se, ali s obzirom na to da sam svjesna da smo na ovom svijetu samo u prolazu i da nas gore čeka dom vječni, nisam željela uskratiti sve te ljepote što nam je Bog pripremio i to mi je bio polet. Drugo, na moj životni put utjecala je **Katarina**

Sinska koja je bila 24. djece svojih roditelja. Pomislila sam, ako se njena majka u to vrijeme odlučila na toliki broj novih života, onda bih ja isto tako željela. I to mi je bio najveći podstrek u donošenju mojih odluka.

Je li Vam je bilo teško tijekom svih ovih godina? Kako ste uspjeli organizirati poslove oko odgoja djece?

Svake godine sam radala i jednostavno nisam imala vremena misliti na neki teret. Sve je jako brzo prošlo. U vrijeme kada sam podila prvu djecu nije bilo ni Pampers pelena, a imali smo istovremeno tri bebe. Trebalo je oprati i ispeglati po čak i 200 pelena dnevno, pored toga pripremiti obroke za djecu i sve ostalo, ali sve sam postizala nekako s lakoćom i nikada mi nije bilo dosadno.

Danas su djeca odrasla. Mnogi od njih su se lijepo snašli, pronašli posao, a dosta ih ima dara za glazbu...

Jeste, obitelj nam se smanjila. Četvoro djece je otišlo u Njemačku da radi, jedno radi u Zagrebu, a jedno dijete je kod nas u mjestu otvorilo starački dom. Sada nas ima desetero u obitelji. Sedmero djece završilo je osnovnu glazbenu školu, nekoliko ih je krenulo u srednju glazbenu, tako da sada često skupa nastupaju s ocem koji također voli glazbu.

Što bi ste poručili roditeljima koji se još uvijek nisu odlučili povećati svoju obitelj?

Voljela bih da naši dolasci u vojvođanske župe budu nekome od koristi. Mladi se danas ne trebaju plašiti novog života. Radost u domu je neizmjerena kada nas je puna kuća i ništa nije teško, jer se sve radi s ljubavlju. Voljela bih kada sljedeći put dođem u Srijem čuti kako se ovdje rodilo barem deset novih života. Bit ću presretna ako tako bude, jer ću znati da su naši dolasci ovdje imali smisla.

S. D.

IGRA

TABU

OPIS IGRE: Tabu igra je donekle slična popularnom Pictionaryu. Ovdje je cilj objasniti svom timu određeni pojam, ali tako da ne koristimo Tabu (zabranjene) riječi. Igru igraju 2 tima igrača a cilj je, naravno pobijediti drugi tim. Igra sadrži: ploču za igru, 2 figurice, 1 sat, 1 Tabu zviždaljku i 252 Tabu kartice s pojmovima. Tabu kartica je podijeljena na četiri obojena dijela, po dva sa svake strane kartice. Boje na karticama ne označavaju kategorije pojmova (kao npr. u Crataryu).

TIJEK IGRE: Igrači se podijele u dva tima i odluče koji tim igra prvi. Odlučuju također koja boja će biti zadana za pogađanje.

Igrač koji objašnjava pojam svom timu stoji pokraj suparničkog tima. Pješčani sat označuje vrijeme koje tim ima na raspolaganju da bi pogodio pojmove. Igrač koji objašnjava mora što brže objasniti svom timu pojam, ali ne smije koristiti pet Tabu riječi niti prekršiti pravilo davanja naznaka. Njegovi suigrači izvikuju riječi za koje misle da su traženi pojam. Nema kazne za netočne odgovore. Kada suigrači pogode traženi pojam, igrač uzima novu karticu i objašnjava im sljedeći pojam i tako sve dok ne istekne vrijeme. Nakon isteka vremena, računaju se bodovi i pomiče se figurica na ploči. Zatim na isti način igra drugi tim. Svaki sljedeći krug drugi igrač objašnjava traženi pojam.

Suparnički tim prati koje Tabu riječi ne smijete koristiti te koristi zviždaljku da bi upozorio ostale da ili koristite Tabu riječ ili kršite pravilo o naznakama.

Igrač koji objašnjava pojmove može preskočiti neku karticu s pojmom, ako to želi. Nema kazne za preskakanje kartice. Bodovanje: za 1 pogodenu karticu s pojmom tim dobiva 1 bod. Suparnički tim dobiva po bod za svaku Tabu riječ koju ste upotrijebili.

Tim koji prvi dođe do završnog polja je pobijedio!

Polja na ploči: neka polja na ploči su posebno naznačena. Tako postoje polja gdje tim ima na raspolaganju dvostruko vremena za pogađanje, kada tim ima dvostruko vremena za pogađanje a uz to morate odabrati samo jednog igrača da pogađa pojmove, polje na kojem odabirete samo jednog člana tima da pogađa pojmove... Na zadnjih sedam polja se bodovanje malo mijenja – potrebno je pododiti najmanje 3 pojma kako bi se figurica mogla pomaknuti prema polju naprijed.

KARAKTERISTIKE IGRE:

Razvija vokabular i govorne vještine.

Jako zabavna, odlična za igru za veći broj ljudi.

Asocijativna i kreativna igra.

Timska igra.

Sadrži kartice s tekstom.

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 18. PROSINCA, HRT1 20.10

Novine, serija
Epizoda 10.

Mario Kardum (**Aleksandar Cvjetković**) je u pri-tvoru pa razvoj situacije u *Novinama* pokušava kontrolirati preko svoje odvjetnice Hane Mašić (**Dajana Čuljak**). Dubravka Kardum (**Edita Karađole**) kao ispo-

vjednu tajnu priznaje nadbiskupu Bilaveru (**Zdenko Botić**) da je ona skrivila prometnu nesreću u kojoj je poginulo troje mladih ljudi. Nadbiskup traži da

njezin sin na mjesto glavnog urednika *Novina* vrati Martina Vidova (**Zijad Gračić**). Nakon posjeta pretučenom šefu krim policije Juri Joliću (**Dražen Mikulić**), koji mu potvrđuje da Kardumovi imaju neke veze s prometnom nesrećom, Andrej Marinković (**Goran Marković**) se sastaje s gradonačelnikom Tomaševićem (**Dragan Despot**). Pristaje biti njegov glasnogovornik u Tomaševićevoj predstojećoj predsjedničkoj kampanji. Andrejeva nova djevojka Renata Savić (**Anja Matković**) to mu oštro zamjera. Nikola Martić (**Trpimir Jurkić**) sučeljava se i prijeti kolovođi skupine razrednih kolega koji maltretiraju njegovog sina...

Uloge: **Branka Katić**, Trpimir Jurkić, Zijad Gračić, Aleksandar Cvjetković, **Olga Pakalović**, Goran Marković, **Tihana Lazović**, Dragan Despot, Edita Karađole, **Zdenko Jelčić**, **Alen Liverić**, Dajana Čuljak, Anja Matković, **Mijo Jurišić**

Scenarist: **Ivica Đikić**Redatelj: **Dalibor Matanić**Urednik: **Mislav Brumec**

KNJIGA

PAVAO PAVLIČIĆ

Dobri duh Zagreba

Djelo pripada književnoj vrsti noveli. Prva priča novele opis je neobičnog i pomalo čudnog života opsesivnog statističara zločina Valentina Kneza. Preko njegovog života i događaja u koje se upliće pisac nam poručuje koliko je jednako važno imati nekakve pravilnosti u ritmu života koje donose stabilnost, ali da se njegova prava ljepota sastoji i od nepravilnosti. Koliko god da red i pravila donose nužni mir i sigurnosti, impulzivnost i povremeni kaos donose posebna zadovoljstva i jednako važna uzbuđenja od kojih život kao da zablista. Čovjek se ne bi smio boriti protiv takvih trenutaka, koliko god zbog njih bio preplašen.

PJESMA ZA DUŠU:

Zima je
Colonia

U parku na klupi sam sjedila
i o nečemu razmišljala
večer se s neba spustila
u moje oči pune zvijezdica

I ja se ne bih sjetila
da mi nije jedna pahulja
niz obraz kanula
i sjećanja probudila

Ref.

Zima je, zima je hladna
kao i one godine
kad smo si rekli zauvijek zbogom,
jer ljubav je riječ koja nedostaje

Zima je, zima je hladna
kao i one godine
kad smo si rekli zauvijek zbogom,
ljubav u nama više ne stanuje

U parku na klupi sam sjedila
i o nečemu razmišljala
ni traga ni glasa o tebi
nisam čula vec stoljećima

I ja se ne bih sjetila
da mi nije jedna pahulja
niz obraz kanula
i sjećanja probudila

Ref.

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (38.)

Pripema: Milovan Miković

Robovi strasti za zemljom

Uz pučke igrokaze i komade iz života bunjevačkih Hrvata **Matije Poljakovića** poput *Ča Bonine razgale* (28. listopada 1950.), *Niko i ništa* (26. siječnja 1952.) i *Vašangi* (29. studenoga 1952.), na subotičku je scenu dospjelo i dramsko štivo iste, ili srodne tematike, iz šokačkog života – primjerice *Požar strasti* (7. prosinca 1951.), što ga je svojedobno napisao **Josip Kosor**, a ovdje je uprizoreno u režijskoj postavci **Lajče Lendvajia**, uz sudjelovanje cijeloga ansambla: **Miloša Jojkića**, **Ane Skenderović**, **Mirka Huske**, **Gize Katančić**, **Franjice Dulića**, **Pere Vrtipraškog**, **Slave Bulgakov**, **Geze Kopunovića**, **Ljubomira Teodorovića**, **Mihajla Jančikina**, **Aleksandra Ugrinova**, **Milana Tutorova**, **Klare Peić**, **Miše Paraskijević**, **Žarka Velickog**, **Maće Merkovića**, **Saše Vojtova**, **Milivoja Radakovića**, **Antuna Stipića**, **Josipa Bajića**, **Nikole Dulića**, **Milice Radaković**, **Antuna Crnjakovića**, **Živadina Markovića**, **Radomira Popovića**, **Žarka Moaćanina**, **Brune Vujkovića**, **Klare Pejić**, **Ruže Juhas**, **Grozdanke Ikonović**, **Angeline Klinovski**, **Milice Teodorović**, **Katarine Bačlije**, **Ruže Gijon**, **Kolomana Vukovića**, **Grge Andrašića**, **Ivana Gabrića** i **Milisava Petrovića**.

U ROPSTVU NAGONA I STRASTI

U Kosorovu se viđenju *Požar strasti* »razbuktao« uoči I. svjetskoga rata, kada pisac uzima za temu pitanje čovjekova neugasiva nagona spram zemaljskih posjeda, ili kako u svom predlošku navodi redatelj ove predstave Lajčo Lendvai: »On je obradio problem gramzivosti za zemljom, kojoj je dao tu silu da u ljudima probuđuje pračovječne, skoro životinjske nagona, a potiskuje u njima zdrav razum i osjećanja. Ljudi postaju robovi svojih strasti. Zbog strasti za zemljom i zbog uvrijeđene sujete dva se susjeda krvno zavade i parniče zbog pet brazda zemlje. **Guša Rigalin** prisvoji od **Ilarija Šalića** pet brazda zemlje, a ovaj traži pravdu na sudu. Guša iz osвете zapali sijeno Šaliću i ide na robiju. Njegov sin **Ada** izbode u kolu Ilarijevog sina **Ilju** i odvuče djevojku mu **Ružu** u sumrak, u noć.« Ilja se treba vjenčati s Ružom, ali ga kopka misao što je Ada uradio s njom. Dan je svatova i svima je izgledalo kako će se susjedi, ipak izmiriti, a među njima zavladata prijateljstvo i veselje, ali nagoni i strasti ponovno ih nadvladaju i dvije se obitelji nastavljaju upropaštavati, a kako zapaža Lajčo Lendvai ovo djelo koje, inače, obiluje dramatičnim sukobima, među ostalim odlikuje i

zdrav seljački humor, protkan prizorima pučkih pjesama i igara.

BAJKOVITA KOMEDIJA

Ne zadugo, 23. prosinca 1951. uslijedit će premijera komada *Dugonja*, *Trbonja* i *Vidonja*, **Mladena Širole**, u režiji **Miloša Jojkić**, za koje scensku glazbu piše **Milan Asić**, koreografiju je upriličila **Boginja Krstić**, a scenografiju izradio **Andrija de Negri**. Uloge su tumačili: **Milivoj Radaković**, **Žarko Velicki**, **Geza Kopunović**, **Borislav Vukić**, **Grozdana Ikonović**, **Franjica Dulić** i **Mihajlo Jančikin**. U ovoj bajkovitoj komediji, u tri čina, tri veseljaka putuju svijetom,

a njihova imena ukazuju na njihova svojstva ili sposobnosti. Dugonja je bio: dug, visok, velik, čini se u nekoliko koraka bi mogao pohoditi pola svijeta. Trbonja je bio malen i podebeo, mogli bismo se zapitati nije li popio cijelo jezero, dočim suhonjavog Vidonju odlikuje oštar vid, kojim gleda nadaleko i blagovremeno uočava sve zapreke ili opasnosti.

Jednoga su se dana trojica prijatelja zatekla u jednom kraju koji je čeznuo za slobodom, gdje je sve bilo zavijeno u žalost i tugu, a uzrok je tomu bila strašna vještica koja je svojom zlobom trovala svijet kako bi njime zavladovala. Ondje upoznaju seoskog momka Ivu koji tuguje jer su mu pomrli roditelji, a vile ga onda pozovu neka živi uzornim životom kako bi se mogao suprotstaviti vješticu u korist cijeloga svijeta, na što on pristane te se odluči pozvati trojicu prijatelja svojim pomagačima.

Nastane tada neizbježna borba dobra i zla, sred svijeta kojega je vještica začarala, pa u njoj stradaju i Ivini pomagači, ali tada na scenu stupa dobra vila koja mu pomogne, Ivo uspijeva osloboditi svoje pomagače i osloboditi ljude u začaranom gradu, a vješticu sustigne njezina sudbina u plamenu. Pored ove predstave pripremljene za najmlađe posjetitelje kazališta, njima je bio namijenjen i igrokaz pod naslovom *Berba pogača*, u kojem pored troje kazališnih glumaca sudjeluje i veća grupa učenika subotičkih škola, a među njima se već naziru i budući glumci, koji prethodno, ipak, trebaju usavršiti svoju darovitost pohađajući studij Kazališne akademije – poput **Mirjane Peić** i **Danila Čolića**. U tom kontekstu, dodajmo, u Velikoj dvorani subotičkog kazališta, uoči Nove godine, svečano je otvoreno *Pionirsko kazalište*.

Terenčilo se od mladih dana

Obiteljski album **Marinka Đanića** – **Title** prava je riznica sjećanja i svojevrsna kronika života jednoga dijela Sončana prije četiri, pet, pa i više desetljeća. »Često prelistavam ovaj album i prisjećam se mladih dana i događaja kojima sada hranim umirovljeničke i bolešničke dane. Ovdje su mi ovjekovječena sjećanja na bezbrižne, mladalačke dane, pune zadovoljstva«, kaže Marinko Đanić.

TEMELJI NA PRAKSI

Ova fotografija datira iz kasnih proljetnih mjeseci 1969. godine, a na njoj je snimljena skupina mladih majstora, ličilaca i trojice šegrta iste struke, na krovu jedne stambene zgrade u novobеоградskom naselju Tošin bunar. Zanat ličilaca ovaj umirovljeni majstor završio je prije 47 godina, kada je postajao sve popularniji u svakoj kući u Sonti. »Zanat ličilaca izučio sam u Apatinu, u Školi učenika u privredi. Škola je trajala ukupno tri godine, od čega se teorija izučavala dvije. Za razliku od

današnjih proizvodnih i uslužnih djelatnosti, izučavanje budućeg zanimanja više se temeljilo na praksi, nego na teoriji. Praksa se obavljala u poduzeću *Ukras* i trajala je tri godine. Roditelji bi s poduzećem potpisali ugovor o obavljanju prakse, a teorijski dio školovanja trajao je puno kraće nego praktični. Recimo, na prvoj godini, nakon četiri i pol mjeseca nastave u zimskom razdoblju, umjesto na raspust, odlazili bismo na praksu. Kako smo bili građevinci, teorijski dio bismo učili zimi, a praksu bismo obavljali u građevinskoj sezoni. Od svršetka teorijskog dijela drugog razreda, pa do isteka trogodišnjeg ugovora o obavljanju prakse radili smo i učili od majstora u *Ukrasu*, sve do dvadesetak dana prije diplomskog ispita. Na praksi nije bilo izmotavanja bilo koje naravi. Svakog jutra na posao smo išli sa skupinom majstora, od kojih je jedan bio zadužen za nas praktikante. Njemu smo izravno bili odgovorni za sve svoje postupke, a i on je odgovarao za našu sigurnost. U tajne zanata uvodili su nas postupno,

obučavali su nas temeljito, dio po dio, od najjednostavnijih pomoćnih, do najkompliciranijih finalnih poslova. Obučavali su nas i pripremi potrebnih materijala za rad. Tada nije bilo specijaliziranih prodavaonica u kojima bismo mogli naći sve potrepštine, morali smo ih sami izrađivati – od gašenja vapna, do toniranja boja.

POGODITI ŠARU

Diplomski ispit polagali smo pred tročlanom stručnom komisijom. Od teorije morali smo jako dobro poznavati razna izračunavanja i planiranja vezana uz posao za kojega smo osposobljavani, ostalo se malo gledalo i kroz *prste*, ali je zato praktični dio ispita bio pod posebnom pozornošću i od njega je najviše i ovisio uspjeh na diplomskom. Bili smo posljednja generacija koja je izučavala zanat na ovaj način. Šteta, jer i danas mislim da je za izučavanje bilo kojega zanimanja puno bitniji praktičan rad, nego puko *bubanje* opće teorije, uz floskulu da školujemo najobrazovanije majstore. Džaba

vam i najgenijalnije opće obrazovanje, ukoliko ne znate zamiješati boju i *pogoditi šaru* kakovu bi na zidu htjela imati baka koja vas je angažirala«, kroz smijeh Đanić završava priču o izučavanju zanata. Skupina mladića s fotografije, mladi majstori, uz trojicu praktikanata, među kojima je bio i Đanić, radili su završne radove na adaptaciji jedne stambene zgrade, koja je već bila useljena, a trebalo je uraditi još vanjsku zaštitu, ličenje i bojanje građevinske stolarije. »Slanje praktikanata na teren, kao i njihov angažman na prekovremenom radu, tada je bilo zabranjeno. Tražio sam od tadašnjeg ravnatelja, a u ime nas trojice učenika završne godine koji smo obučavani u sklopu ove grupe, da s njima odemo i na teren. Ravnatelj to nije dopustio dok od roditelja nismo donijeli pismenu suglasnost za to, pošto smo još uvijek bili malodobni. To mi je puno značilo. Prvi put sam otputovao van Sonte i Apatina, vidio »svijet«. Osjetio sam nekakvu još nikada doživljenu slobodu, a dobro se i zaradilo. Primaio sam uvećanu učeničku plaću i terenski dodatak, pa sam temeljito obnovio svoju garderobu, a dio zarade dao sam i »u kuću«. Po povratku s terena uspješno sam položio diplomski ispit i tako postao mladi majstor«, priča Đanić koji svoj posao voli i dan danas, ali ga nije do kraja naučio u školi. »Žao mi je što u školi i na praksi nismo učili ličenje na starinski način. Kao mladi majstor, u Sonti, gdje se i danas *moluje*, počeo sam raditi uz starije majstore. Snaše su same ličile sobe, a moj učitelj i ja smo im malali zidove. Majstor od kojega sam naučio ovaj dio zanata bio je **Ivan Zlatar – Isa**, koji je umro još prije tri desetljeća, a ja još i dan danas radim na izvorni, starinski način«, završava priču Đanić.

Ivan Andrašić

Đurđinske božićne čestitke u Njemačkoj

Božićni duh ljude vodi na zbližavanje. Tako smo i mi, učenici Hrvatskih odjela Osnovne škole *Vladimir Nazor* iz Đurđina željeli upoznati učenike hrvatske nastave u Njemačkoj, točnije u okolici Ulma. Najlakši način za predstaviti školu i nas samih bio je snimiti

film. Što smo i napravili. Svi su se vrlo radno odazvali i uključili u projekt. **Josipa Dulić** i **Josipa Stantić** su preuzele redateljsku palicu. Obišle su sve učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, »uhvatile« i pokojeg nastavnika i ravnateljicu **Ljiljanu Dulić**. Film smo slali nastavnici **Kristini Martinčić**, zaposlenoj u Koordinaciji nastave na hrvatskom jeziku Ulm. Nastavnica Kristina tjedan dana je pokazivala naš uradak djeci koja pohađaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u Hechingenu, Weilstettenu, Albstadt – Ebingenu, Sigmaringenu i Balingenu. Projektom je obuhvaćeno pedesetak učenika. Oni su nama izradili izdašnu prezentaciju. Sad kad smo se »vidjeli«, krenuli smo u izradu 3D čestitki.

Knjižničari Belog Manastira u Subotici

Knjižničari u razmjeni naziv je zajedničkog projekta Gradske knjižnice Beli Manastir, Središnje knjižnice Mađara u Republici Hrvatskoj, Gradske knjižnice i kulturnog centra *Ady Endre* iz Baje

te Gradske knjižnice Subotica. Jedan od ciljeva ovog interesantnog projekta je povezivanje i razmjena iskustava te rad s djecom pripadnicima nacionalnih manjina u ove tri zemlje. Prvo druženje održano je u Belom Manastiru, a ponovno su se okupili 6. prosinca u Subotici. Na blagdan svetog Nikole knjižničari iz Belog Manastira posjetili su učenike nižnjih odjela koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u osnovnim školama *Matko Vuković* i *Ivan Milutinović*.

Knjige na dar

Uoči blagdana svetog Nikole, djeca iz vrtića *Marija Petković – Biser* dobila su dvadesetak knjiga na dar. Predstavnica rodi-

telja **Ninoslava Pirša** kontaktirala je nakladničku kuću Egmont iz Zagreba te su se oni rado odazvali molbi. Poklonili su djeci enciklopedije o životinjama i prirodi, *National Geographic* enciklopedije i razne kartonske knjižice.

Izrada božićnjaka u vrtiću *Marija Petković – Sunčica*

Kako ne bi zaboravili svoje običaje i izradu božićnjaka odgojiteljice vrtića *Marija Petković – Sunčica* su i ove godine organizirale radionice za djecu, ali i roditelje. Na prvoj radionici su djeca uz pomoć snaž **Vite** napravila božićnjak za svoj vrtić. Bilo je lijepo i na drugoj radionici kada su došle mame, majke i ostala ženska čeljad koja su uz vodstvo teta **Jelice Matković** izrađivali figurice za božićnjak.

Škola tehničkih aktivnosti u Tavankutu

U Osnovnoj školi *Matija Gubec* iz Tavankuta, 7. prosinca u okviru projekta međunarodne suradnje Zajednice tehničke kulture Osječko-baranjske županije, Zajednice tehničke kulture grada Osijeka i Osnovne škole *Matija Gubec* Tavankut, održana je *II. mala škola tehničkih aktivnosti* Tavankut.

Učenicima su na raspolaganju bile tri različite radionice: 3D printanje gdje je učenicima prezentiran rad *Ultimaker 2* 3D printera, na kom je izrađeno nekoliko modela između ostalog i salaš. Na radionici modelarstvo uporabnih tehničkih tvorevina učenici su imali priliku raditi s *Unimat 1 Basic* strojem i pomoću njega izraditi drvena kolica, dok su se na radionici zrakoplovnog modelarstva, voditelja učenici natjecali s modelima zrakoplova SIKI-13 i MAKI-13. Na radionica-ma je sudjelovalo 60 učenika od 5. do 8. razreda.

Aktivnosti su financirane u okviru projekta *Projekt međunarodne suradnje* kojeg provodi Zajednica tehničke kulture Osječko-baranjske županije i Zajednice tehničke kulture Grada Osijeka, a voditelj projekta je bacc. ing. el. **Ante Maras**.

Faljen Isus gazdarice, čestitamo Materice!

Prošle, treće nedjelje Adventa vi smo po nekoliko puta izgovorili rečenicu: »Isus gazdarice, čestitamo Materice.«

Kako i ne bi kad, Bogu hvala, toliko ženske čeljadi oko nas. Tu je mama, pa majka ili baka, kako tko zove, onda tetke, komšinice, ujne, strine, prijateljice, časne sestre, učiteljice, odgojiteljice... Svatko je, vjerujem, imao barem nekoliko mjesta gdje je želio otići čestitati ovaj lijepi blagdan. Sigurno su neki obišli i grobove svojih najmilijih. Sve u svemu, kad bolje razmislim, ovo je stvarno naporan dan. Toliko mjesta i osoba, a samo jedan dan. No, sigurna sam da ste se već nekako snašli.

U nedjelju, na Materice, sva djeca se trude biti bolja u čast svojih

Crkva sv. Roka, Subotica

Crkva Isusova Uskrsnuća, Subotica

mama. U mnogim župama toga ili dan prije bile su priredbe, prigodni programi i čestitanja. Nane, mame i majke, ponegdje obučene u narodnu nošnju, su darivale svoje čestitare jabukom, možda čak i s kojom *zadivenom* kovanicom.

Treća nedjelja došašća podsjeća nas da je radost temeljna značajka cijelog došašća, a osobito ove treće adventske nedjelje koja se od davnine zove *nedjelja Gaudete – Radujte se*. Stoga nije slučajno što su Hrvati Bunjevci na sjeveru Bačke baš ovu nedjelju uzeli za dan posvećen majkama, tim najdražim stvorenjima. Nadam da ste proteklu nedjelju bili veseli, a možete i naredne jer tada ćemo proslaviti naše Oce, koji su nam itekako važni. Ne zaboravite koliko vas vole, za vas brinu i rade vaši roditelji te im zahvalite i ove nedjelje ali i svake druge.

U domu Cvijanovih

**PETAK
16.12.2016.**

06:34 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:06 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:06 Dobro jutro, Hrvatska
09:33 McLeodove kćeri, serija
10:21 Na vodenome putu:
Floridsko koraljno
otočje - Američki tropski
raj, dokumentarna serija
11:09 Riječ i život
12:00 Dnevnik 1
12:25 Život teče dalje
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:42 Normalan život
15:27 Znanstveni krugovi
15:55 Kako je obranjena
Hrvatska, dokumentarna
serija
17:00 Vijesti
17:46 Manjinski mozaik: Bat
micva - kći zapovijedi
18:05 Đardini nadahnuća,
dokumentarni film
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Škola kuhanja: Njoke
20:09 Crno-bijeli svijet - gledali
ste
20:10 Crno-bijeli svijet, serija
20:55 Naši dani - priče
o hrvatskom rocku,
dokumentarna serija
21:55 Hrvatska za 5
22:50 Eurojackpot
23:00 Dnevnik 3
23:31 Fargo, serija
00:23 Arsene Lupin, francuski
film (R)
02:28 McLeodove kćeri, serija
03:13 Kod doktora, talk-show
03:56 Hrvatska uživo
04:38 Skica za portret (R)
04:59 Tema dana
05:11 Život teče dalje

05:42 Regionalni dnevnik
06:22 Vrijeme na Drugom
06:25 Džepni djedica, serija
06:40 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:31 Vlak dinosaura,
08:56 Medvjedičiserija
09:02 Andyjeve divlje
pustolovine
09:22 Dečki iz dvorca,
dokumentarna serija
09:30 Školski sat: Projekt -
DRUGI
10:00 Brlog

10:15 Ton i ton: Glazbena priča
i slikovna poruka
10:30 Mentalna blokada, serija
11:05 Don Matteo, serija
12:10 Val Gardena: Svjetski
skijaški kup - Super G,
prijenos
13:25 Kućni ljubimci Marca
Morronea, dokumentarna
serija
14:00 Bijeg, američki film
15:30 Okusi Beča,
dokumentarni film
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Projekt -
DRUGI
17:10 Medvjediči, serija
17:16 Andyjeve divlje
pustolovine
17:36 Dečki iz dvorca,
dokumentarna serija
17:45 Zakon!, humoristična
serija
18:25 Dobra žena, serija
19:10 Kruške i jabuke
20:05 Umorstva u Midsomeru,
serija
21:35 Vrijeme na Drugom
21:45 Posrednica, mini-serija
23:20 Mračni zločini, serija
00:10 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas
07:05 Sve u šest, magazin (R)
07:45 Lego Ninjago, (R)
08:10 TV prodaja
08:25 Naša mala klinika
09:45 Pet na pet - nove
epizode, kviz (R)
10:40 TV prodaja
10:55 Najbolji ninja ratnici, (R)
11:55 Wipeout, game show (R)
12:50 Ruža vjetrova serija
13:50 Ranjena ljubav - nova
serija, dramska serija (R)
14:50 Tri, dva, jedan - peci! (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:25 Pet na pet - nove
epizode, kviz
20:00 Tri, dva, jedan - peci!
22:00 Bean - film vrhunske
katastrofe, igrani film,
komedija
23:45 Pink Panther, igrani film,
komedija
01:35 Ubojite namjere, igrani
film, kriminalistički
03:30 RTL Danas, informativna
emisija (R)
04:15 Kraj programa

**SUBOTA
17.12.2016.**

05:56 TV kalendar
06:11 Klasika mundi: Berlinska
filharmonija pod
ravnateljstvom Sir Simona
Rattlea, 2015., 2. dio
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:10 Buchanan jaše sam,
američki film - Kinoteka,
ciklus klasičnog vesterna
10:35 Kućni ljubimci
11:10 Duhovni izazovi
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:14 Potrošački kod
13:48 Prizma - multinacionalni
magazin
14:36 Crno-bijeli svijet - gledali
ste
14:37 Crno-bijeli svijet, serija
15:22 Profesija: glazbenik
- Živjeti od glazbe,
dokumentarna serija
15:58 Slatka kuharica: Opatija
16:23 Lovac na bilje: Mljet
17:00 Vijesti
17:20 Kulturna baština: Između
vinograda i Dunava
17:40 Lijepom našom
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 7/39
20:05 Priča o igračkama 2,
američki animirani film
21:40 Dnevnik 3
22:15 Šibicari, američki film
00:10 Dolly Parton na
Glastonburyju 2014.,
glazbeno-dokumentarni
film
01:20 Buchanan jaše sam,
američki film - Kinoteka,
ciklus klasičnog vesterna
02:40 Reprizni program
05:03 Tema dana
05:15 Veterani mira
06:00 Prizma

05:42 Regionalni dnevnik
06:22 Vrijeme na Drugom
06:25 Džepni djedica, serija
06:40 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Vlak dinosaura
08:55 Medvjediči
09:03 Andyjeve divlje
pustolovine, serija
09:17 Dečki iz dvorca,
dokumentarna serija
09:30 Farscape - Bijeg u svemir,
serija
10:25 Pite i pudinzi Paula
Hollywooda,
dokumentarna serija
11:35 Vrtlari: Ukrasne
penjačice

12:10 Val Gardena: Svjetski
skijaški kup - spust,
prijenos
13:30 Auto Market Magazin -
sponzorirani program
13:50 Najljepši vrtovi - pogled
iz zraka, dokumentarna
serija
14:40 Luka i prijatelji
15:05 Mjesto pod suncem -
Ostati ili otići
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Sjedni, odličan! - emisija
o obrazovanju
18:45 Najduži dan: Kuhar,
dokumentarna serija
19:35 Garaža
20:05 Svete rijeke sa
Simonom Reeveom:
Yangtze, dokumentarna
serija
20:55 Vrijeme na Drugom
21:00 Ludnica u Clevelandu
21:25 Wodehouse u
progonstvu, britanski
TV film
22:40 Graham Norton i gosti
23:30 Dva i pol muškarca
23:55 Vino u krvi, serija
01:25 Pa to je fantastično, serija
01:55 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
06:45 Jezikova juha
07:50 Mala sirena
08:15 Lego Ninjago
09:15 TV prodaja
09:30 Naša mala klinika,
humoristična serija
10:50 Dynamo: Majstor
nemogućega, zabavna
emisija
11:50 Troy, zabavna emisija
13:05 Niko - božićna potraga,
igrani film, obiteljska
animirana fantazija
14:45 Bean - film vrhunske
katastrofe, igrani film, (R)
16:30 RTL Vijest
16:40 Tri, dva, jedan - peci!
- nova sezona, kulinarski
show(R)
18:30 RTL Danas
19:20 Galileo, zabavno-
obrazovna emisija
20:00 Kako izdresirati zmaja
2 - TV premijera, igrani
film, animirani
22:00 Glup, glupli, najglupli
- TV premijera, igrani
film, komedija
23:55 Pogled u budućnost,
igrani film, znanstveno-
fantastični triler (R)
01:50 Astro show, emisija uživo
02:50 RTL Danas, (R)
03:35 Kraj programa

**NEDJELJA
18.12.2016.**

07:09 TV kalendar
07:25 Topli plijen, francusko-
talijanski film - Zlatna
kinoteka
09:05 Iza zavjese, politički
talk-show
10:00 Vukovar: Misa, prijenos
11:00 Biblija
11:10 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:45 Ovo je opera: Giuseppe
Verdi - Rigoletto
17:00 Vijesti
17:15 Halo, halo, gledate Radio
Zagreb!
17:20 Village Folk: Kuće s
tradicijom (R)
17:40 Volim Hrvatsku
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 6/45
20:10 Novine, serij
21:05 Profesije osobno:
Okončanje,
dokumentarna serija
22:15 Dnevnik 3
22:50 Zabranjena ljubav,
kanadsko-francuski film
00:35 Nedjeljom u dva
01:40 Topli plijen, francusko-
talijanski film - Zlatna
kinoteka
03:15 Ovo je opera: Giuseppe
Verdi - Rigoletto
04:05 Reprizni program
05:05 Plodovi zemlje
05:55 Tema dana
06:07 Split: More

06:05 Regionalni dnevnik
06:30 Vrijeme na Drugom
06:33 Moji najbolji neprijatelji
07:00 Juhuhu
08:30 Svete rijeke sa
Simonom Reeveom:
Yangtze
09:25 Alta Badia: Svjetski
skijaški kup - veleslalom,
prijenos 1. vožnje
10:30 Kratki dok. film
10:55 Ciglu po ciglu - Bryk
preuređuje,
dokumentarna serija
11:25 Vrtlari
12:00 Proglašenje sportaša
godine izbor SN, prijenos
13:15 Alta Badia: Svjetski
skijaški kup - veleslalom,
snimka 2. vožnje
14:10 Lidijina kuhinja: Jela iz
pećnice, dokumentarna
serija
14:40 (Re)kreativac

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1300 dinara

☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 75 eura

☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje

* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUHRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

15:10 Nova prilika, australski film
 16:50 Jura Hura, serija za djecu
 17:20 Dokumentarni film (vlastita proizvodnja)
 18:15 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
 18:44 Buđenje - Live at Kerempuh 2016., (1.dio)
 20:00 Rimu, s ljubavlju - američki film - Filmske večeri s komedijama
 21:46 Vrijeme na Drugom
 21:55 Vikinzi, serija
 22:45 Pa to je fantastično, humoristična serija
 23:15 Uvijek je sunčano u Philadelphiji, serija
 23:40 Nova prilika, australski film
 01:15 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
 06:55 Jezikova juha
 07:55 Jezikova juha
 08:55 TV prodaja
 09:20 Lego Ninjago
 10:20 TV prodaja
 10:35 Naša mala klinika
 11:50 Niko - božićna potraga, igrani film, (R)
 13:25 Glup, gluplji, najgluplji - TV premijera, igrani film, komedija (R)
 15:10 Kako izdresirati zmaja 2 - TV premijera, igrani film, animirani (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Kako izdresirati zmaja 2 - TV premijera, igrani film, animirani (R)
 17:20 10 najbolje odjevenih Hrvatica, zabavna emisija
 18:30 RTL Danas
 19:20 Galileo, emisija
 20:00 Sam u kući 4, igrani film,
 22:00 Previše je složeno - TV premijera, igrani film
 00:20 Vozilo 19, film, (R)
 02:05 Astro show, emisija uživo
 03:05 RTL Danas
 03:50 Kraj programa

PONEDJELJAK 19.12.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:32 McLeodove kćeri, serija
 10:17 Plodovi zemlje
 11:12 Treća dob
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Život teče dalje
 13:15 Hrvatska uživo
 14:00 Kod doktora, talk-show

14:45 Društvena mreža - medicina
 15:56 Profesije osobno: Okončanje, dokumentarna serija
 17:00 Vijesti
 17:20 Kraljica noći, telenovela
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Škola kuhanja
 20:05 Dva : jedan u gostima
 20:40 Novi kvadrat, dokumentarni film
 21:30 Downton Abbey, serija
 22:30 Otvoreno
 23:15 Dnevnik 3
 23:50 Novine, serija
 00:45 McLeodove kćeri, serija
 01:53 Kod doktora, talk-show
 02:35 Treća dob
 03:05 Hrvatska uživo
 03:47 Otvoreno
 04:27 Društvena mreža - medicina
 05:32 Skica za portret
 05:35 Tema dana
 05:47 Život teče dalje

06:00 Riječ i život
 06:30 Vrijeme na Drugom
 06:33 Dvorac igračaka, serij
 07:00 Juhuhu
 08:31 Vlak dinosaura
 08:56 Medvjedići
 09:02 Andyjeve divlje pustolovine
 09:22 Dečki iz dvorca, serija
 09:30 Školski sat: Matematički višebroj 3
 10:00 Notica: Čembalo
 10:15 Jezični crtić: Muha
 10:20 Navrh jezika: Grad
 10:30 Mentalna blokada, serija
 11:05 Sjedni, odličan! - emisija
 11:35 Don Matteo, serija
 12:40 Slastice a'la Mimi, dokumentarna serija
 13:08 Veterinarske priče, dokumentarna serija
 13:45 Tajni život, američki film
 15:10 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:42 Školski sat: Matematički višebroj 3
 17:12 Medvjedići
 17:18 Andyjeve divlje pustolovine
 17:32 Dečki iz dvorca
 17:40 Kratki dok. film
 17:55 Alta Badija: Svjetski skijaški kup - paralelni slalom, prijenos
 19:45 Kratki dok. film
 20:05 Pustolovke, serija
 20:56 Vrijeme na Drugom
 21:00 TV Bingo
 21:50 Stadion - sportska

emisija
 23:05 Crna lista, serija
 23:50 Tajni život, američki film
 01:10 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
 07:05 Sve u šest, magazin (R)
 07:40 Mala sirena
 08:10 Biblijske priče,
 08:50 Naša mala klinika
 10:05 Wipeout, game show (R)
 11:00 TV prodaja
 11:15 Ruža vjetrova, serija
 12:20 Previše je složeno, film, romantična komedija (R)
 14:45 Sam u kući 4, igrani film
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:25 Pet na pet - kviz
 20:15 Tri, dva, jedan - peci!
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Kronike zločina, serija
 23:20 Kronike zločina, serija
 23:55 Prava žena, serija
 00:45 Kriza, serija
 01:20 Kriza, serija
 01:55 CSI, serija
 02:50 Astro show, emisija uživo
 03:50 RTL Danas, (R)
 04:40 Kraj programa

UTORAK 20.12.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:32 McLeodove kćeri, serija
 10:17 Na vodenome putu: Abu Dabi - Šeikovo otočno carstvo, dokumentarna serija
 11:17 Glas domovine
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Život teče dalje
 13:15 Hrvatska uživo
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 15:55 Skica za portret
 16:06 Dva : jedan u gostima
 16:36 Informativka
 17:00 Vijesti
 17:20 Kraljica noći, telenovela
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Škola kuhanja
 20:05 Naknadno
 20:40 Global, vanjskopolitički magazin
 21:15 Downton Abbey, serija

22:15 Otvoreno
 23:00 Dnevnik 3
 23:35 Na vodenome putu: Abu Dabi - Šeikovo otočno carstvo, dokumentarna serija
 00:20 Igre moći, serija
 01:05 McLeodove kćeri, serija
 02:13 Kod doktora, talk-show
 02:55 Skica za portret
 03:15 Glas domovine
 03:40 Hrvatska uživo
 04:22 Otvoreno
 05:02 Global, vanjskopolitički magazin
 05:32 Tema dana
 05:44 Život teče dalje

05:50 Regionalni dnevnik
 06:30 Vrijeme na Drugom
 06:33 Dvorac igračaka, serija
 07:00 Juhuhu
 08:31 Vlak dinosaura
 08:56 Medvjedići
 09:02 Andyjeve divlje pustolovine
 09:22 Dečki iz dvorca
 09:30 Školski sat: Hrvatski svjetionici
 10:00 Kako nastaje: Tko to hoda po našim krovovima
 10:15 Ciak junior: Dvoje mladih i veo
 10:20 Ta politika: Demokracija
 10:30 Mentalna blokada, serija
 11:05 (Re)kreativac
 11:30 Don Matteo, serija
 12:35 Slastice a'la Mimi, dokumentarna serija
 13:03 Veterinarske priče, dokumentarna serija
 13:40 Daleko od doma, američki film
 15:10 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:42 Školski sat: Hrvatski svjetionici
 17:14 Zakon!, serija
 19:04 Tea Mamut
 19:10 Kruške i jabuke
 21:11 Vrijeme na Drugom
 21:20 Duži put do dna, britanski film - Filmske večeri s komedijama
 23:00 Pad, serija
 00:00 Crna lista, serija
 00:45 Daleko od doma, američki film
 02:10 Noćni glazbeni program

09:10 Wipeout, game show (R)
 10:20 Ruža vjetrova, serija
 11:25 Princ otkriva Ameriku, igrani film, komedija
 13:40 Tri, dva, jedan - peci! (R)
 15:30 Ranjena ljubav - serija
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Najbolji ninja ratnici
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:25 Pet na pet - kviz
 20:15 Tri, dva, jedan - peci!
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Kronike zločina, serija
 23:25 Kronike zločina, serija
 23:50 Prava žena, serija
 00:45 Kriza, serija
 01:20 Kriza, serija
 01:55 CSI, serija
 02:50 Astro show, emisija uživo
 03:50 RTL Danas, (R)
 04:40 Kraj programa

SRIJEDA 21.12.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:32 McLeodove kćeri, serija
 10:17 Na vodenome putu: Bretanja - Na francuskoj granitnoj obali, dokumentarna serija
 11:17 Eko zona
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Život teče dalje
 13:15 Hrvatska uživo
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 15:55 Skica za portret
 16:06 Naknadno
 16:36 Informativka
 17:00 Vijesti
 17:20 Kraljica noći, telenovela
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Loto 7/39
 20:05 Škola kuhanja
 20:10 Pola ure kulture
 20:45 Labirint
 21:20 Downton Abbey, serija
 22:20 Otvoreno
 23:05 Dnevnik 3
 23:40 Na vodenome putu: Bretanja - Na francuskoj granitnoj obali, dokumentarna serija
 00:25 Igre moći, serija
 01:10 McLeodove kćeri, serija
 01:55 Kulinarstvo
 02:20 Kod doktora, talk-show
 03:02 Skica za portret
 03:15 Eko zona
 03:40 Hrvatska uživo
 04:22 Otvoreno
 05:02 Labirint

05:32 Tema dana
05:44 Život teče dalje

05:50 Regionalni dnevnik
06:30 Vrijeme na Drugom
06:33 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:31 Vlak dinosaura
08:56 Medvjedići
09:02 Andyjeve divlje pustolovine
09:22 Dečki iz dvorca
09:30 Školski sat: Spavači i nespavači
10:00 Majstori svirači: Solisti
Muzičke akademije, 2. dio
10:30 Baxter, serija za mlade
11:05 Luka i prijatelji
11:30 Don Matteo, serija
12:35 Slastice a'la Mimi, dokumentarna serija
13:03 Veterinarske priče, dokumentarna serija
13:35 Posljednji lijepi dan, njemački film
15:10 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć, dok. serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:42 Školski sat: Spavači i nespavači
17:12 Medvjedići
17:18 Andyjeve divlje pustolovine
17:32 Dečki iz dvorca
17:45 Zakon!, serija
18:25 Dobra žena, serija
19:10 Kruške i jabuke
20:00 Seoska gozba: Velika
20:45 Vrijeme na Drugom
20:54 Upoznat češ visokog,

tamnog stranca -
britanski film - Filmske
večeri s komedijama

22:34 Crna lista, serija
23:19 Posljednji lijepi dan,
njemački film
00:49 Noćni glazbeni program

05.45 RTL Danas, (R)
06.30 Sve u šest, magazin (R)
07.10 Lego Ninjago, (R)
07.40 Biblijske priče
08.20 Naša mala klinika
09.35 Wipeout, game show (R)
10.55 Ruža vjetrova, serija
11.55 Chateau Meroux - vino
ljubavi, film, romantični
13.40 Tri, dva, jedan - peci! (R)
15.30 Ranjena ljubav - serija
16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.25 Pet na pet - nove
epizode, kviz
20.15 Tri, dva, jedan - peci!
22.15 RTL Direkt
22.50 Kronike zločina, serija
23.25 Kronike zločina, serija
23.55 Prava žena, serija
00.50 Kriza, serija
01.20 Kriza, serija
01.55 CSI, serija
02.50 Astro show, emisija uživo
03.50 RTL Danas, informativna
emisija (R)
04.40 Kraj programa

ČETVRTAK
22.12.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:27 McLeodove kćeri, serija
10:12 Na vodenome putu:
St. Peter - Ording
i poluotok Eiderstedt,
dokumentarna serija
11:12 Božićni igrokaz, emisija
pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:20 Život teče dalje
13:15 Hrvatska uživo
14:00 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
15:35 Prometej
16:00 Pola ure kulture
16:30 Jezik za svakoga
17:00 Vijesti
17:20 Kraljica noći, telenovela
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Škola kuhanja
20:05 Šifra, kviz
21:00 Kako je obranjena
Hrvatska, dok. serija
21:55 Otvoreno
22:40 Dnevnik 3
23:15 Romano Bolković - 1 na
1, talk-show
00:00 Na vodenome putu:
St. Peter - Ording
i poluotok Eiderstedt,
dokumentarna serija
00:45 Igre moći, serija
01:30 McLeodove kćeri, serija
02:15 Kulinarstvo
02:40 Kod doktora, talk-show

03:22 Skica za portret
03:40 Božićni igrokaz, emisija
04:10 Hrvatska uživo
04:52 Otvoreno
05:32 Tema dana
05:44 Život teče dalje

05:50 Regionalni dnevnik
06:30 Vrijeme na Drugom
06:33 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:31 Vlak dinosaura
08:56 Medvjedići
09:02 Andyjeve divlje pustolovine
09:22 Dečki iz dvorca
09:30 Školski sat: Biblija
10:00 Čarobna ploča - Širimo
vidike: Povijest umjetnosti
- Klasicizam, romantizam
i realizam
10:15 EBU dokumentarni
film: Ido
10:30 Baxter, serija
11:05 Pozitivno
11:35 Don Matteo, serija
12:40 Slastice a'la Mimi
13:08 Veterinarske priče
13:40 Zlatne kopačke, film
15:10 Lampice, lampice, svijetle
cijelu noć, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Školski sat: Biblija
17:10 Operacija Barbarossa
17:40 Madonna di Campiglio:
Svjetski skijaški kup -
slalom (M), prijenos 1.
vožnje
18:35 Dobra žena, serija
19:20 Kruške i jabuke

20:40 Madonna di Campiglio:
Svjetski skijaški kup -
slalom (M), prijenos 2.
vožnje
21:30 Vrijeme na Drugom
21:39 Red 2, američki film -
Filmske večeri s
komedijama
23:34 Crna lista, serija
00:19 Zlatne kopačke, film
01:44 Noćni glazbeni program

05.15 RTL Danas, (R)
06.05 Sve u šest, magazin (R)
06.40 Lego Ninjago, (R)
07.10 Biblijske priče
08.50 Naša mala klinika, (R)
09.05 Wipeout, game show (R)
10.05 TV prodaja
10.20 Ruža vjetrova, serija
11.25 Kolo sreće, film
13.40 Tri, dva, jedan - peci! (R)
15.30 Ranjena ljubav - nova
serija, dramska serija
16.30 RTL Vijesti
17.00 Najbolji ninja ratnici
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.25 Pet na pet - kviz
20.15 Tri, dva, jedan - peci!
22.15 RTL Direkt
22.50 Kronike zločina, serija
23.25 Kronike zločina, serija
23.50 Prava žena, serija
00.45 Kriza, serija
01.20 Kriza, serija
01.55 CSI, serija
02.50 Astro show, emisija uživo
03.50 RTL Danas, (R)
04.40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKE EMISIJE NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro-info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijerom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. *Zlatna škatulja* emisija posvećena tradicijskoj kulturi bačkih Hrvata, emitira se nedjeljom u 10, a reprizira se utorkom u 9.30 sati.

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

Pomoću nove multimedijske usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može

gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske.

U NEKO LIKO SLIKA

Godišnji koncert
HKC Bunjevačko kolo

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Svitla noć

Piše: Branko Ivković

Ne da je zaladilo čeljadi, vidi se borme da nam se bliži kraj godine i što dalje sve mi nikako brže istrče ti dvanajst miseci. Veli mi Pere da je to zato što sam mlađi i mlađi, al na njeg nije slušat. Godina traje ko godina, nama se samo čini drugačije, kad

nam štogod lipo protreče brzo, a kad je ružno onda nikako dugačkim izać kraj. A na žalost zadnji ftralj vika nikako da se već trevi štogod lipo – sve samo nika svađanja, ratovanja, istiravanja ko je kaki. Bože, al sam se niki dan ismijo da su mi sve suze trgle na oči... Dilili velikaši čokoladice daci pa se ustanovilo da su od druge države pa kad je onda počela svađanja čeljadi moja, jedni drugima: »Vi ste vaki«, a oni drugi: »Vi ste taki«. Av Bože, očel se ovi naš neprosvićen svit već jedared okrenit sami sebi i skontat da je to sve zato da se nevidi da kogod debelo lapa od narodne muke i baš ga briga čije su čokoladice. Ja sam se već uverto, kad god kogod pokrene kaku svađanju, a potihio se uvek baš onda trevi kaka skupština i nama opale kaku dodatnu porezčinu. Valjdar će, mislim se ja, i nama doć svitla noć pa ćemo se barem malo radovat i zaboravit sve nevolje barem ovog Božićnog blagdana, kad slavimo Isusovo porođenje. Mi borme u Ivković šoru u našoj lipoj crkvi smo se spremili ko i uvek, lipo svit okitijo crkvu, pivat će naš hor božićne pisme, malo nam samo velečasni zimogrizan, zebu ga prsti dok svira vorgule al rešiće se i to. Kupićemo mu jedne debele rukavice od prave vune sa svima prstima na Tavankuckom božićnom vašaru da mož trevljat note. E što ja čeljadi moja volim ić na vašare pa to ti je... Nek ni nemam novaca, volim razgledat, jest da oni što prodajedu nemaje baš od mene tušta hasne, al meni je lipo. Sad imade i u Tavankutu već nikoliko godina fajin velik vašar. Lane sam kupijo lip betlem tamo, opravljaju to njeve slamarke. Doduše ne mož kast da ni u varoši kod varoške kuće nije lipo i tamo imade svakaki lipi od naroda opravljani stvari. Sve je čoviku nikako drago kad vidi dicu kako se raduju skorašnjom Božiću, uporno idu dica na zornice, vidimo da nećemo baš tako oma propast i zaboravit viru i starinu dok imade mlađi i dice. »Daće dragi Bog, proće i ova zla vrimenta«, kaže moj rođo Joso dok žaga vatru u katlanki, »samo tribamo virovat u tu svitlu noć i Isusovo porođenje, a ne stalno provlačit ona prošla nikaka a niki moradu naučit da svako imade pravo da divani a ne ućutkivat drugog, ko što je niki dan bilo na našoj skupštini, to nije ni lipo ni kulturno.« Kontam ja da je on ovo baš lipo izdivanijo, onako jednostavno, sav svit mož razumit, a ne zakukuljeno i zamumuljeno pa di si bijo, nigdi, šta si radijo, ništa. I ja se zdravo radujem toj svitloj Božićnoj noći, jedva čekam ponoćki, a moram priznat da ni paćima nemožem odoliti, još kad su malo popaprena sitnom paprikom odozgor, milina jedna. Ajd zbogom čeljadi, idem da svećeg porađim da nemoram ovi svetaca.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ko bi vrido bližnje i kumove

Bač Iva ozbiljno štodira da se mane i sokočala. I tu se sve više stale trukovat splečke ko i na televizije i u novina. Do pri nekoliko godina uživo rano izajutra za njega i njegovu skuvat kafu i to nake velike bukarice. Onda je malo duže pijucku i divanu se o svačega što jim spadne napamet, najviše o njevi cura. Više put se desilo da bude i svakakoga divana, pa se zno svakako i izokrenit. Ništa ji uvati obadvoj, ko da su u prve mladosti, pa se zavuču natrag po dunju i malo se izluduju. Kolikogod prošlo otkako se uzeli, još uvijek željni jedno drugoga. Kafu do kraj popiju potli, ka se već skroz izladi. Otkako obolijo, više ne pije kafu, neg čaj, malo ga nastravila doktorica. Poslušo je u svemu, al te kafe što zajedno s njegovom popije izajutra, nikako da se ostavi. Jedino misto velike bukarice popije malu. A ni divan jim više ni vrcav ko prija, više gledu na sokočalu šta ima novoga. Ko da polako gubu volju za sve. A i kako ne bi? Eto i vi dana, polako dolazu najveći sveci, a nema ni njegovi ni njezni nadnica. I njezni u fabrike i njegovi kažu ne znu ka će bit, ni njima ne plaću ni što triba da jim koišta poplaću. I dokle će već tako, misli se bač Iva, ko već sve i komu u ve države ni dužan? A najgorje što i država dužna svima, jedino niko ne može dugovat njima, oma bi ezequivrali. Al baš i ni tako za sve. Na sokočalu mož pročitati i drugače neg na televizije i njevi novina. Tude naj što se za sve pita ništa ne može sustavit ko na televizije. Eto i najnovije natrukovano veli da jedna velika fabrika dužna letričarma toliko, da teško mož i razumit, al zote novce cila država bi mogla svitlit jedno pedes godina. I ne može jim niko ništa, naj što se za sve pita ne da da jim se letričari penju na banderu. Veli ne bi to bilo lipo, jal bi sve u tomu dila države stalo, a toliki rabadžije bi ostali brez posla, pa bi jim nadnice morala isplatit država. Ko da jim vako ne plaća, misli se bač Iva. Vamo, ako si letričarma štogoda dužan, ako si makar za par dana prikoračijo rok i nisi platijo par crveni, oma bi se penjali i ocikli struju, a za dug bi ti poslali eze kutore. Ni malo jim ni briga što ti nadnice kasnu, pa makar ji davala i država. A malo-malo, pa se obnaroduje koliko se ko nji pokralo. I niko jim ne može ništa. A naj što se za sve pita neće. Tako radu i drugi. Eto, štrekari. Vi dana minjali vrime ka idu ajzibani, al niko ne razumi kako. Vamo gore sve iskvarili. Eto, o niko jutro ne mož iz bač Ivinoga sela ni u varoš, istrisali ajziban što išo oma izajutra. Na njemu išlo puno čeljadi i u škulu i na posov i u bolnicu i ko zna kud, al ritko si mogo najt mista za sist. Jedino ako ti se digne kogod o mlađi, al ni toga danas baš nema. Svi se samo zabljendu u telefone i pravu se ludi. Štrekari rekli da jim se taj ajziban ne isplati tirat, jedino ako bi jim par općina iz komšiluka, kroz koje štreka prolazi, dobro platilo. Al cidulje bi i dalje prodavali oni. Eto, ni njima ne može niko ništa, a naj što se za sve pita, neće. Vada ni on ne volji vridat ni bližnje, ni kumove.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Aristotel:** Nemoguće je da se sve dokazuje.
- **Pessoa:** Vječni smo prolaznici pored nas samih.
- **Mazzini:** Vladari zaboravljaju obećanja, a narodi nikada.

KVIZ

Fran Mihaljević

Koje godine i gdje se rodio hrvatski liječnik **Fran Mihaljević**?
 Gdje je stekao medicinsku akademsku naobrazbu?
 U kojoj bolnici je proveo gotovo cijeli svoj radni vijek?
 Koji godine je izabran za redovitog profesora na Medicinskom fakultetu u Zagrebu?
 U kojoj medicinskoj oblasti je dao najviše doprinosa?
 Po čemu će ostati zauvijek upamćen u Hrvatskoj medicinarskoj povijesti?
 Koji godine i gdje je umro Fran Mihaljević?

U Zagrebu i Beču.
 U klinici za zarazne bolesti u Zagrebu.
 1954. godine.
 Infektologiji i kliničkoj medicini.
 Kao otac moderne infektologije u Hrvatskoj.
 Umro je 19. kolovoza 1975. godine u Zagrebu.

FOTO KUTAK

Zima, zima...

VICEVI

Kaže muž ženi:

– Hajde da sebi priuštimo jedan lijep vikend.

Odgovara žena:

– Hajde, može, super ti je ta ideja.

A on će na to:

– Onda, vidimo se u ponedjeljak.

Kaže mali Perica svom prijatelju Ivici:

– Jučer nam se pokvario internet pa sam malo sjedio s obitelji.

– Fini neki ljudi...

MALI OGLASI

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com
Prodaje se trosoban stan od 73 m ² , dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 45.000 eura. Tel.: 069 2052608.
Prodaje se dvosoban stan (51 m ² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.
Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.
Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.
Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369
Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.
Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.
Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.
Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.
Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m ² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.
U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupao, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupao) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.
Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.
Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 14 88
MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupao, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.
Povoljno prodajem protočni bojler sa 4 grejača od 24 kilovata i limene radijatore s 200 rebara različitih dimenzija. Tel.: 062 8687964.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupao, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kuniće. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637
Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.
Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.
Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.
PRODAJEM sitno radene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.
Izdajem garsonjeru 23 m ² – novogradnja u centru Subotice, kod katedrale. Slobodno za useljenje. Soba, kuhinja, kupao. Namještena stvarima i priključcima. Mala režija. Cijena 80 € + depozit. Tel.: 754-650 ili 064 2015689.
Prodajem crjepanu kaljavu peć, braon boje 136/82 cm i šivači stroj bagat <i>singericu</i> . Tel.: 024 4527499, mob.: 064 1839591.
Prodaje se veći i manji (skoro nekorišten) trajno žareći štednjak. Tel.: 024 528682.
Tražim kupca za vikendicu u Vrboškoj, otok Hvar, prizemnica pod pločom, 52 m ² , suvlasništvo parcele 500 m ² prilaznog puta 105 m ² . Papiri uredni. Cijena: 65.000 eura. Tel./viber: 063 7139337, e-mail: meridijan12@gmail.com.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 23. 12. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

CROART Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA
KARADORDEV PUT 2
TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

POGLED S TRIBINA

Summarum

Prvi puta u svojoj povijesti nogometaši *Rijeke* osvojili su naslov jesenskog prvaka i proljetni nastavak prvenstva čekat će s respektabilnih šest bodova prednosti ispred prvog pratitelja *Dinama*. Momčad **Matjaža Keka** tek je peta momčad kojoj je uspjelo prezimiti na čelu 1. HNL, a prije Riječana to je još uspjelo jedino još *Dinamu*, *Hajduku*, *Osijeku* i *Zagrebu*.

Jesenski naslov posve zaslužen zimuje na *Kantridi* odnosno *Rujevici* koja je trenutačno zamjenski stadion najboljeg

hrvatskog kluba. Bijeli su ostvarili impresivan rezultat od 15 pobjeda i četiri remija, zaključivši prvi dio prvenstva 2016./17. bez poraza, s 49 osvojenih bodova uz odličnu gol razliku 38:8.

Za hrvatski klupski nogomet to je veliko osvježanje nakon višegodišnje dominacije *Dinama*, a hoće li aktualni lider uspjeti sačuvati prijednost do posljednjeg kola, vidjet ćemo. Poznajući afinitete najtrofejnije hrvatske momčadi svih vremena, ne sumnjamo kako će Bugarin **Petev** mobilizirati sve moguće raspoložive snage (a odlazaka i pojačanja će zasigurno biti) u nastojanju obrane naslova i mjesta u kvalifikacijama za sljedeću sezonu Lige prvaka.

Hajduk i *Osijek* dijele treće i četvrto mjesto, te su posve izvjesno i realno viđeni na istom mjestu i na koncu ovoga prvenstva. To su pozicije koje garantiraju Europu, a shodno trenutačnim financijskim i igračkim mogućnostima čelništva najvećeg dalmatinskog i slavonskog kluba ne bi trebala biti nezadovoljna.

Na začelju tablice drugi dalmatinsko-slavonski dvojac *Split* i *Cibalia* borit će se do posljednjeg kola za ostanak u društvu najboljih hrvatskih klubova. Skromni učinak od svega 8 bodova i 19 odigranih susreta (samo jedna pobjeda i pet neodlučenih), brujeći je alarm za predstojeće proljeće elitnog razreda hrvatskog klupskog nogometa.

U svakom slučaju nogometno proljeće bit će vrlo zanimljivo i prepuno rezultatske neizvjesnosti do samog kraja prvenstva. I dat će odgovore na dva najvažnija pitanja.

Hoće li *Rijeka* prekinuti *Dinamov* šampionski niz?

Tko će ispasti iz 1. HNL?

D. P.

NOGOMET

Rijeka prvak jeseni

Gostujućom pobjedom protiv *Splita* (2:0) nogometaši *Rijeke* osvojili su naslov jesenskog prvaka 1. HNL. *Dinamo* je slavljem protiv *Lokomotive* (3:1) ostao na šest bodova zaostatka.

Ostali rezultati 19. kola: *Cibalia* – *Hajduk* 1:2, *Istra 1961* – *Osijek* 1:3, *Slaven* – *Inter* 2:0.

Modrić 17. nogometaš svijeta

Prema izboru magazina *France football* koji bira najboljeg svjetskog nogometaša, veznjak *Real Madrida* **Luka Modrić** je zauzeo 17. mjesto. *Zlatnu loptu* dobio je, po četvrti put, njegov klupski suigrač **Cristiano Ronaldo**.

KOŠARKA

Pobjede Cedevite i Cibone

Dvije najbolje hrvatske momčadi zabilježile su pobjede u 13. kolu Regionalne košarkaške lige i zadržale četvrtu odnosno

petu poziciju na tablici. *Cedevita* je pobijedila *FMP* (96:89), a *Cibona* je bila bolja od *Krke* (88:65). *Zadar* je upisao novi poraz, ovog puta od *Olimpije* (76:78) i ostao na devetoj poziciji.

RUKOMET

PPD Zagreb bolji od Veszprema

Nogometaši *PPD Zagreba* svladali su mađarski *Veszprem* (27:23) u derbi susretu 14. kola SEHA lige i sada se nalaze na drugom mjestu s 25 osvojenih bodova. Drugi hrvatski predstavnik *Nexe* iz Našice zauzima osmo mjesto s 9 bodova.

NOGOMET

Podjela bodova

SUBOTICA – Nogometaši *Spartak ŽK* nisu uspjeli iskoristiti prednost domaćeg terena odigravši samo 0:0 u bačkom derbiju Superlige protiv *Bačke* iz Bačke Palanke. Uz brojne propuštene šanse, **Torbica** je u 51. minuti promašio i jedanaesterac. *Spartak ŽK* se nalazi na šestom mjestu s 30 osvojenih bodova.

PLIVANJE

Bečejska zvezda

BEČEJ – Plivački klub *Swimm star* iz Bečaja bio je u subotu, 10. prosinca, organizator i domaćin međunarodnog plivačkog mitinga *Bečejska zvezda 2016* na kojem je nastupilo preko 300 natjecatelja iz Srbije i Rumunjske. Na ovom natjecanju ekipa *Spartaka* je nastupila s dijelom svog natjecateljskog pogona i tom prilikom osvojila ukupno 25 medalja (14 zlatnih, 9 srebrnih i 2 brončane). Za najbolje natjecatelja u svojim kategorijama proglašeni su *Lili Kuti* i *Andor Gencel*.

RUKOMET

Nova pobjeda

POŽAREVAC – Rukometaši *Spartak Vojputa* ostvarili su novu pobjedu u okviru Super lige Srbije. Na gostovanju u Požarevcu putari su u petnaestom kolu, bili bolji od istoimenog domaćina, i slavili pobjedu rezultatom 27:21. Nakon ovog kola Subotičani se nalaze na četvrtom mestu s 19 osvojenih bodova.

KOŠARKA

Rekordna pobjeda

SUBOTICA – Nevjerojatno zvuči rezultat kojim su košarkašice *Spartaka* svladale svoje protivnice iz ekipe novosadske *Vojvodine* (129:40) i zabilježile vjerojatnu rekordnu ligašku pobjedu u povijesti kluba. S novim bodovima ekipa **Blagoje Ivića** nalazi se na četvrtom mjestu s 16 osvojenih bodova, a slijedi gostovanje protiv *Radivoj Koraća* u Beogradu.

Spartak na -19

ČAČAK – Košarkaši *Spartaka* ubedljivo su poraženi u Čačku (50:71) u 10. kolu Prve lige Srbije. Nakon nepotpunog kola Subotičani se nalaze na trećem mjestu sa 17 osvojenih bodova. U narednom kolu u Suboticu dolazi ekipa *Mladost Admiral*, a susret se igra u subotu, 17. prosinca.

ODBOJKA

Uvjerljiv poraz

PANČEVO – Odbojkašice *Spartaka* doživjele su poraz protiv *Dinama* (0:3) u Pančevu u okviru devetog kola Super lige Srbije.

Golubice se nalaze na osmom mjestu sa 7 osvojenih bodova, a u narednom kolu, ekipa **Gorana Ilića** gostuje *Železničaru* u Lajkovcu.

STOLNI TENIS

Spartak – C. zvezda 3:4

SUBOTICA – Stolnotenisači *Spartaka* poraženi su kao domaćini od Crvene Zvezde (3:4). Unatoč činjenici kako su gosti bili apsolutni favoriti, meč je odlučan tek u posljednjoj, sedmoj partiji.

Skopje Ice Festival

SKOPLJE – Seniori subotičkog HK *Spartak* su nastupili proteklog vikenda, na četvrtom tradicionalnom međunarodnom turniru *Skopje Ice Festival 2016* u konkurenciji četiri ekipe iz četiri različite države: *Metalurg* (Makedonija), *Slavija* (Slovenija), *Slavia* (Bugarska) i *Spartak* (Srbija). Igralo se po principu svako sa svakim, u tri dana, a podmlađeni sastav *Spartaka*, sa samo dva treninga odrađena na ledu, nije uspio ništa više od tri časna poraza. Poslednji, u borbi za treće mjesto na turniru, bio je na penale nakon neodlučenog ishoda u regularnih 60 minuta susreta.

VATERPOLO

Bečej bolji od Spartak Prozivke

SUBOTICA – Vaterpolisti *Spartak Prozivke* poraženi su protiv Bečaja (7:9) u susretu 4. kola Prve B lige skupina Sjever i trenutačno se nalaze na četvrtom mjestu sa šest osvojenih bodova. U sljedećem kolu, 21. prosinca, subotička momčad gostuje u Banja Luci.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

**OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA
ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE
UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ**

Nositelj projekta VLANIX D.O.O. Subotica, Zrinjskog i Frankopana br. 29, podnio je dana 9. 12. 2016. godine pod brojem IV-08/I-501-357/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: PRIVREMENO SKLADIŠTENJE ISTROŠENIH AKUMULATORA, na katastarskoj parceli 1606 KO Stari Grad, Subotica, ulica Zrinjskog i Frankopana br. 29 (46.106241°, 19.654635°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenje o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

RENATO PIRŠA, NOGOMETNI TRENER

Velikim brojem ponavljanja do izuzetnosti

Nakon kraće igračke karijere u omladinskim pogonima subotičkih klubova *Spartaka*, *Pionira* i *Bačke 1901*, nogometni trener **Renato Pirša** je 2010. godine diplomirao je na školi za trenere FSS- UEFA i stekao B licenci-ju, a potom je stekao *Coerver Coaching Youth, Advance Skills* i *Additional Coach Education* diplome. Stručno se usavršavao radeći u kampovima U-19 reprezentacije Finske, *FC Glasgow City Ladies*, te *FC Göteborga*. 2010., a 2011. bio je sudionik međunarodne konvencije kondicijskih trenera u Zagrebu, te 2012. trener promatrač na *FC Barcelona* kampusu u Beogradu. Trenerskim poslom bavi se preko 15 godina, a u svojoj karijeri radio je sa svim uzrastima od početnika do seniora, te ostvario i mnogo zapaženih uspjeha od kojih svakako valja izdvojiti osvajanje Kupa Vojvodine za žene, prvenstva područne lige Subotice, turnira 4 regije FSS-a i dr.

Coerver Coaching (CC) kompanija je osnovana 1984. godine i bavi obukom nogometaša i edukacijom nogometnih trenera i u tom području predstavlja vodeću svjetsku metodu. Njezina izvorna osobenost i autentičnost ogleda se prije svega zbog činjenice kako je globalni nasljednik *Coerver* metode, čiji je začetnik nizozemski trener **Wiel Coerver**, u najkraćem nam je na početku razgovora o CC metodi razjasnio naš sugovornik, nogometni trener Renato Pirša koji se na poziciji tehničkog direktora *Coerver Coachinga* Srbija nalazi od 1. siječnja 2014. godine.

COERVER COACHING

Od samog svog nastanka Co-

Metoda rada Coerver Coachinga se zasniva najviše na razvoju osjećaja za loptu i obuci vještina

erver Coaching nastoji pridonijeti poboljšanju kvalitete suvremenog nogometa kroz vlastitu, revolucionarnu metodu za obuku budućih igrača najpopularnijeg svjetskog sporta.

»Metoda rada se zasniva najviše na razvoju osjećaja za loptu (*Ball mastery*) i obuci vještina, tj. driblinga i ofenzivne igre 1 protiv 1, te su se na taj način kroz *Coerver metodu* razvijali samopouzdanje i kreativni igrači za tadašnji, današnji i budući totalni nogomet, a danas se *Coerverovo* nogometno naslijeđe razvija u smjeru razvoja modernog nogometa i postoji u skoro 40 država članica FIFE na pet kontinenata. U želji da dovedemo CC na teritorij Srbije u veljači 2013. smo prvi put stupili u kontakt s centralom *Coerver Coachinga* u Londonu, te otišli na *Coerver Coaching Youth* diploma tečaj u Prag, gdje smo stekli nova saznanja i u velikoj mjeri proširili znanje o *Coerver* metodi. Nakon toga dobili smo autorizaciju na 6 mjeseci za teritorij Srbije i u 12. mjesecu 2013. potpisali ugovor i od 1. siječnja 2014. godine radimo CC na teri-

toriju Srbije.«

Na čemu se razvija metodologija rada ovom nogometnom metodom obuke?

»*Coerver Coaching* prije svega radi na potpunom razvoju igrača kroz tzv. *Coerver kod*. Na svakom treningu nastojimo razvijati 5 komponenti: vještinu, brzinu, inteligenciju, duh i snagu uz oslonac na sva 4 aspekta pripreme: tehničku, taktičku, tjelesnu i mentalnu. Sljedeći piramidu razvoja igrača koja se sastoji od 6 stepenica (osjećaj za loptu, primopredaja, igra 1v1 u oba smjera, brzina, završnica i grupna igra) ide se postupno kroz fazu razvoja vještine igrača, koja se realizira kroz *Coerver* planer treninga, a koji ovisno od uzrasta djece može sadržati od 4 do 6 dijelova treninga (osjećaj za loptu, *ball mastery*, brzina, obuka i igra 1 protiv 1, kombinatorika, igre na skraćenom prostoru i na kraju domaća zadaća koja se sastoji od *Ball mastery* vježbi). Svako da dijete na treningu mora imati svoju loptu, radi se u grupama od 12 igrača, što je idealan broj da bi trening mogao biti efektan, da bi

djeca postigla što veći broj kontakata s loptom (od 1000 do 5000), te da bi trener uspješno kontrolirao i korigirao grupu.«

10.000 SATI VJEŽBANJA

Prema riječima našeg sugovornika vrlo važnu osnovu u prakticiranju CC metode predstavlja teorija 10.000 sati vježbanja da bi se dosegla izuzetnost u bilo kojoj oblasti.

»Prije svega sa djece treba skinuti nepotreban pritisak i graditi samopouzdanje da bi postigli pravi efekt. Talent nije dovoljan, često je precijenjen i svako dijete bez obzira na razinu sposobnosti uz pomoć velikog broja ponavljanja vještina može postići izuzetnu razinu u nogometnim vještinama. Ovo direktno proizlazi iz filozofije Wiela Coervera s početka '70-ih godina, koja je u praksi bila odavno potvrđena, a teorijsku potvrdu dobilo je sredinom '90-ih s teorijom 10.000 sati vježbanja da bi se dosegla izuzetnost u bilo kojoj oblasti. Najbolja potvrda ove metode rada s nogometašima ogleda se u činjenici kako su mnogi vrhunski igrači kao primjerice **Cristiano Ronaldo, Bale, van Nistelrooy, Xavi, Sneijder, Robben, van Persie, Lahm** i dr. prošli kroz *Coerver* metod u mladim uzrasnim kategorijama, neki u klubovima, a neki u nacionalnim selekcijama ili na samim *Coerver* kampovima. Impresivan je svakako i podatak da je u finalnom susretu SP-a 2010. godine u Južnoj Africi između Nizozemske i Španjolske od 28 igrača koji su nastupili njih 17 prošlo kroz *Coerver* sustav treniranja«, istakao je na koncu nogometni trener i tehnički direktor CC-a za Srbiju, Renato Pirša.

Dražen Prčić

6. GODINA

RADA
I STVARANJA
LIJEPOGA

GALERIJA OTVORENOG SVEUČILIŠTA - SUBOTICA
19. 12. 2016. - 04. 01. 2017.